

Aluehallintovirasto

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON TOIMINTASUUNNITELMA 2024

Hyväksytty Etelä-Suomen aluehallintoviraston johtoryhmässä
20.3.2024

© Aluehallintovirasto 2024

Sisällys

Alkusanat

1	Etelä-Suomen aluehallintovirasto.....	4
1.1	Hyvinvoinnin, elinvoiman, turvallisuuden, ympäristön ja yhdenvertaisuuden puolesta	4
1.2	Kestävää tulevaisuutta tekemässä – yhdessä ja lähellä.....	4
1.3	Strategiat ja tulossopimus ohjaavat työtämme	4
1.4	Toiminnan ja osaamisen kehittäminen	7
1.5	Työympäristömme	12
1.6	Organisaatiomme ja henkilöstömme	12
1.7	Tulosohjaus.....	14
1.8	Toimintamenoäärärahat ja tulotavoitteet	15
1.9	Valtakunnalliset tehtävät ja aluehallintovirastojen yhteistyö	15
2	Vastuualueiden toiminta	17
2.1	Opetus- ja kulttuuritoimi.....	17
2.2	Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	26
2.2.1	Alkoholihallinnon painopisteet ja toimenpiteet	37
2.2.2	Elinkeinovalvonnan painopisteet ja toimenpiteet	42
2.2.3	Oikeusturvatehtävien painopisteet ja toimenpiteet.....	48
2.2.4	Saavutettavuusvalvonnan painopisteet ja toimenpiteet.....	51
2.2.5	Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden painopisteet ja toimenpiteet.....	53
2.2.6	Sosiaali- ja terveystalvelujen rekisteröintien painopisteet ja toimenpiteet	55
2.2.7	Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan painopisteet ja toimenpiteet	58
2.2.8	Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus -yksikön painopisteet ja toimenpiteet.....	60
2.2.9	Ympäristöterveydenhuollon painopisteet ja toimenpiteet	63
2.3	Pelastustoimi ja varautuminen	71
2.4	Ympäristöluvat	77
2.5	Työsuojelu	84

Tausta-aineistot

[AVI-ELY-strategia 2024–2027: Kestävää tulevaisuutta tekemässä - yhdessä ja lähellä](#)

<https://avi.fi/tulevaisuuskatsaus>

Aluehallintovirastojen tulossopimus 2024: <https://vm.fi/hallinnonalan-asiakirjat#/>

Työsuojelun vastuualueen runkosuunnitelma ja tulostavoitteet 2024: <https://tyosuojelu.fi/tietoa-meista/toiminta>

Valtakunnalliset valvontaohjelmat ja -suunnitelmat:

- [Alkoholihallinnon valvontaohjelma vuosille 2019–2024 \(Valvira\)](#)
- [Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma 2020–2024 \(Valvira\)](#)
- [Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2024 \(Ruokavirasto ja Valvira\)](#)
- [Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020–2024 \(Valvira\)](#)

[Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen valvontaohjelma 2023–2025](#)

- [Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023 \(Valvira\)](#)

Tietolähteitä:

- Verkkosivut
 - www.avi.fi - Kattavaa perustietoa tehtävistämme ja asioinnista
 - www.tyosuojelu.fi – Työsuojeluhallinnon verkkosivusto
 - www.ylupa.avi.fi – Vireille tulleet, tiedoksi annetut ja päätetyt vesi- ja ympäristölupa-asiat sekä niihin liittyvät julkiset asiakirjat
 - www.aviavustukset.fi – Myönnetyt valtionavustukset ja niiden vaikuttavuus
- Julkiset rekisterit: [Välityслиikerekisteri](#), [Rahanpesun valvontarekisteri](#), [Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri](#)
- Tiedotteet: [STT Infon aluehallintovirastojen uutishuone](#) (myös avi.fi/tiedotteet)

Hyvät esavilaiset!

Lämmin kiitos työpanoksestanne ja tulostavoitteiden saavuttamisen kirimisestä vuonna 2023! Työmme hyvinvoinnin, elinvoiman, turvallisuuden ja ympäristön puolesta on arvokasta ja laajasti kiitoksen arvoista. Näitä kiitoksia pyysivät myös ohjaavat tahomme kaikille välittämään. Tästä on hyvä jatkaa. Tänä vuonna ylijohtajien valitsemana teemana on poikkihallinnollisuus, jota teemme näkyväksi osana perustyötämme.

Me haluamme tehdä ja teemme vaikuttavaa työtä. Me haluamme vaikuttaa omaan työhömmä. Viime vuoden VMBaron tulokset osoittivat, että olemme oikealla tiellä. Työtyytyväisyys kohentui, vaikka olemme työskennelleet jo pitkään myllerrysten ja resurssipaineiden äärellä. Tiesimme myös, että aluehallintouudistus oli käynnistynyt. Sekin koetaan toivottavasti positiivisena asiana, vaikka lisätyötä aiheuttaakin.

Vuosi 2023 oli valmistautumista organisaatiomuutokseen. Ja niin tulevat olemaan pari seuraavaakin. Myös toimintaympäristömme on jatkuvassa muutoksessa. Meidän pitää olla valppaina ja vastata näihin syötteisiin. Muutoksessa on tärkeää tunnistaa ja hyväksyä asiat, joihin emme pysty vaikuttamaan ja toisaalta tunnistaa ne asiat, joihin voimme ja joihin meidän tulee vaikuttaa, jotta suunta pysyy oikeana. Muutos aiheuttaa myös tunteita meissä kaikissa. Tunteita ei voi sivuuttaa työelämässäkään.

Me teemme työtä yhteiskunnan ja asiakkaidemme parhaaksi. Tämän työn paras asiantuntija on sen tekijä! Kannustankin tuomaan rohkeasti esiin ehdotuksianne. Meidän velvollisuutemme on kertoa päättäjille, mikä on tässä ajassa tärkeää ja mikä on vähemmän tärkeää. Työtä on jatkuvasti muotoiltava, jotta se vastaa asiakastarpeita ja toimintaympäristön muutoksia. Jälleen siihen on oiva mahdollisuus, kun rakennamme uutta aluehallintoa.

Pidän tärkeänä myös työssä jaksamista ja työn iloa. Siinä yhdessä tekeminen ja toista arvostava vuorovaikutus ovat äärimmäisen tärkeitä asioita. Etätyö ja monipaikkaisuus haastavatkin meitä muotoilemaan vuorovaikutusta uudelleen. ”Hei, onko sinulla hetki aikaa?” -keskustelut toivottavasti mahdollistuvat tarvittaessa myös virtuaalisesti. Ja toivottavasti sitä aikaa on. On hyvä keskustella ajoittain työstä, tavoitteista, tehtävien etenemisestä, arjen tilanteista ja aluehallintouudistuksesta. On hyvä yhdessä pohtia, mitä uusi AVI-ELY-strategia ja tulossopimus meiltä edellyttävät. On hyvä vaihtaa ajatuksia työnteon tavoista tai tekoälyn mahdollisuuksista.

Ollaan vuorovaikutuksessa!

Merja Ekqvist

Ylijohtaja Merja Ekqvist

1 ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

1.1 Hyvinvoinnin, elinvoiman, turvallisuuden, ympäristön ja yhdenvertaisuuden puolesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on monialainen valtion aluehallintoviranomainen. Tehtävistämme on säädetty laeissa.

Me turvaamme alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, valvonta- ja lupatehtäviä. Virastomme edistää

- perusoikeuksia ja oikeusturvaa
- peruspalveluiden saatavuutta
- ympäristönsuojelua
- ympäristön kestävää käyttöä
- sisäistä turvallisuutta
- opetus- ja kulttuuritoimen palveluja
- terveellistä ja turvallista elin- ja työympäristöä.

1.2 Kestävää tulevaisuutta tekemässä – yhdessä ja lähellä

Meidän työemme näkyy esimerkiksi siinä, että

- peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla
- riskienhallinta ja varautuminen paranevat
- oikeusturva toteutuu ennakoivammin, nopeammin ja vaikuttavammin
- yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla
- osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee
- toimintaympäristö kehittyy suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat
- koulutus- ja osaamistaso nousee ja osaavan työvoiman saatavuus paranee
- ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat.

1.3 Strategiat ja tulossopimus ohjaavat työtämme

Julkisen hallinnon uudistamisen strategia

Strategia on julkaistu osoitteessa julkisenhallinnonstrategia.fi.

Julkisen hallinnon strategia ohjaa ja vahvistaa koko julkisen hallinnon uudistamista 2020-luvulla. Strategiaa toimeenpannaan julkisessa hallinnossa laaja-alaisesti 2020-luvun ajan.

Strategia asettaa tavoitteen vuodelle 2030: julkinen hallinto rakentaa kestävää hyvinvointia murrosten keskellä. Toimiva julkinen hallinto on keskeinen osa toimivaa demokratiaa ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Strategiaassa kuvattu hallinnon yhtenäinen ja määrätietoinen uudistaminen sujuvoittaa arjen palveluita, turvaa oikeusvarmuuden yhteiskunnassa ja luo uusia mahdollisuuksia yritysille ja yhteisöille.

Valtion henkilöstöstrategia

- <https://vm.fi/-/ensimmainen-koko-valtionhallinnon-henkilostostrategia-edistaa-yhtenaisempaa-henkilostojohtamista> (VM:n uutinen 13.2.2024)
- <https://vm.fi/valtio-tyonantajana/henkilostojohtamisen-tuki/valtion-henkilostostrategia> (VM:n nettisivu)
- [Työtä Suomen parhaaksi - valtion henkilöstöstrategia 2030](#)
- [Liite: Valtion henkilöstöstrategian toimeenpano, diasarja 2_2024](#)

Visio 2030: Valtio on ihmisen kokoinen, innostava ja houkutteleva työpaikka

Henkilöstöstrategian visio ja keskeiset tavoitteet on laadittu yhteistyössä valtion virastojen kanssa.

Strategiassa on kolme päätavoitetta:

1. Toimintakulttuurimme on vastuullista ja perustuu yhteisiin arvioihin.
2. Johtamisemme on ihmislähtöistä ja varmistaa tuottavuuden ja tuloksellisen toiminnan.
3. Uudistuva henkilöstöpolitiikkamme mahdollistaa onnistumisen.

AVI-ELY-strategia 2024–2027

[Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteinen strategia antaa suunnan valtion aluehallinnon toiminnalle](#)

Valtion aluehallinnon yhteinen strategia-asiakirja vuosille 2024–2027, Kestävää tulevaisuutta tekemässä – yhdessä ja lähellä, ohjaa aluehallinnon virastoja hallitusohjelman toimeenpanossa sekä toiminnan ja rakenteiden uudistamisessa.

Toimintaympäristön muutokset, strategiset painopisteet, toiminnan kehittäminen ja arvot on määritelty aluehallintovirastojen ja ELYjen yhteisessä strategiassa 2024–2027.

[AVI-ELY-strategia-asiakirja 2024–2027](#)

[Vaikutusten arviointi](#)

[Toimintaympäristön analyysi](#)

[Resurssien kohdentaminen tavoitteiden toteuttamiseksi](#)

Lisäämme elinvoimaa. Tavoitteinamme ovat

- uudistuva, kasvava, monipuolistuva ja kansainvälistyvä elinkeinotoiminta
- kasvavat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset kaikilla alueilla
- nouseva sekä talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia edistävä väestön koulutus ja osaa-mistaso
- saavutettavat ja hyvin saatavilla olevat palvelut
- kuntien työvoimapalveluita hyvin tukeva valtion aluehallinto
- kokonaiskestävä, kilpailukykyinen ja häiriöitä sietävä ruokajärjestelmä
- kestävä kasvua ja saavutettavuutta tukeva liikennejärjestelmä.

Edistämme varautumista ja kokonaisturvallisuutta. Tavoitteinamme ovat

- korkea turvallisuuden tunne kaikissa väestöryhmissä
- kriisinkestävä yhteiskunta
- vahva poikkihallinnollinen varautuminen ja kokonaisturvallisuuden yhteistoiminta.

Toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää. Tavoitteinamme ovat

- talouden rakennemuutosta ja kasvua sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä tukeva puhdas siirtymä
- hiilinegatiivisuutta ja luontokadon pysäyttämistä kohti eteneminen
- haitallisten päästöjen väheneminen ja ilmatoriskien hallinta
- ihmisten hyvinvointia, luontosuhdetta sekä sujuvaa ja turvallista arkea tukeva rakennettu ympäristö.

Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta. Tavoitteinamme ovat

- peruspalveluiden yhdenvertainen saatavuus
- ennakoiva, nopea ja vaikuttava oikeusturva
- vaikuttava ja oikea-aikainen valvonta
- työelämän muutokset huomioiva, laadukas, terveellinen ja turvallinen työelämä
- vähentynyt eriarvoisuus ja lisääntynyt osallisuus
- tasapuolisesti saatavilla olevat ja hyvin toimivat kotoutumisen edistämisen palvelut.

Toiminnan kehittämisen painopisteet:

Hyvinvoiva henkilöstö ja työyhteisö. Tavoitteinamme ovat

- erinomainen työtyytyväisyys ja työnantajakuva
- vaikuttava viestintä ja vuorovaikutus.

Erinomainen asiakaskokemus ja sidosryhmäyhteistyö. Tavoitteinamme ovat

- aktiivinen ja vaikuttava verkosto- ja kumppanuusyhteistyö
- erinomainen asiakaskokemus.

Digitalisoidut ja sujuvat prosessit. Tavoitteinamme ovat

- sujuvat ja digitalisoidut palvelut
- saumaton ja häiriötön virastouudistuksen toimeenpano.

Toimintatapalinjaukset:

UUDISTAMME virastorakenteita ja yhtenäistämme toimintaa.

YLLÄPIDÄMME toimintakykyämme muutoksessa.

TOIMIMME poikkihallinnollisesti ja monialaisesti alueilla.

Strategian arvot:

Asiakaslähtöisyys:

- ✓ PALVELEMME ennakoivasti, oikeudenmukaisesti, ripeästi ja näkökulmia yhteen sovittaen.

Asiantuntijuus:

- ✓ TARJOAMME asiakkaillemme parhaan asiantuntemuksen ja tiedon.
- ✓ UUDISTAMME aktiivisesti osaamistamme.

Yhteistyö:

- ✓ TYÖSKENTELEMME yhdessä poikkihallinnollisesti, vastuullisesti ja tuloksellisesti.
- ✓ KEHITÄMME toimintaamme avoimesti kumppaneiden ja asiakkaiden kanssa.

Aluehallintovirastojen tulossopimus 2024–2027

[Aluehallintovirastojen tulossopimus 2024](#)

Valtionhallinnon strategiat ja AVI-ELY-strategia ohjaavat aluehallinnon toimintaa ja aluehallintovirastojen tulostavoitteiden määrittelyä. Valtion henkilöstöstrategia on otettu ennakoivasti mukaan sisältöön.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto sitoutuu tulossopimuksen 2024 mukaisten toiminnan ja kehittämisen painopisteiden toteuttamiseen. Toteutumista seurataan tulosohjauksen ja tilinpäätöksen raportointiprosesseissa.

Työsuojeluvastuualueiden runkosopimus 2024–2027

<https://tyosuojelu.fi/-/vaikuttavaa-tyosuojelun-valvontaa-voosille-2024-2027>

Työsuojeluviranomaiset valvovat yli sataa työelämää säätelevää lakia tai asetusta. Tehtävänä on varmistaa, että työpaikat Suomessa ovat turvallisia, terveellisiä ja reiluja.

Työsuojelun vastuualueiden uusi runko- eli nelivuotiskausi 2024–2027 perustuu pitkälti nykyisiin, hyväksi todettuihin linjauksiin ja toimintatapoihin. Visionamme on edelleen vahvistaa turvallista, terveellistä ja reilua työtä monipuolisilla keinoilla, toimintaympäristön muutoksiin reagoiden ja toimintaa rohkeasti kehittäen.

Viestintäsuunnitelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston viestintäsuunnitelmassa määritellään viraston viestinnän periaatteet ja toimintatavat sekä kuvataan viestinnällinen toimintaympäristö ja viraston viestinnän organisoituminen yleisellä tasolla.

Viestintäsuunnitelma tukee viraston johtamista, strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista sekä AVI-ELY-strategian toteutumista. Se ohjaa vastuualueiden ja yksiköiden viestinnän suunnittelua ja toteuttamista. Viestintäsuunnitelma tukee myös viraston perustehtävien mahdollisimman häiriötöntä toteutumista valtion aluehallinnon uudistuksen valmisteluvaiheessa. Viestinnän kehittämisessä valmistaudutaan uudistuksen mukaisen valtakunnallisen lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston toimeenpanoon.

Viestintäsuunnitelma vuosille 2024–2025 julkaistaan aluehallintoviraston verkkosivuilla www.avi.fi.

1.4 Toiminnan ja osaamisen kehittäminen

Valtiovarainministeriön hallinnonalan keskeiset tavoitteet hallituskaudella

Tavoitteet ovat

- julkisen talouden uudistaminen ja tehostaminen
- julkisen hallinnon kehittäminen modernimmaksi ja kustannustehokkaammaksi
- kestäväen talouskasvun vauhdittaminen.

Hallitusohjelmaan sisältyvä tuottavuusohjelma vaikuttaa valtiovarainministeriön hallinnonalan kaikkiin virastoihin ja edellyttää pysyviä säästöjä virastojen toimintamenoista vuodesta 2025 lähtien ja täysimääräisesti vuonna 2027. Viraston säästötavoitteet tarkentuvat tuottavuusohjelman edetessä. Hallitusohjelman

mukaan hallinnonalojen tuottavuusohjelmat sisältäisivät rakenteellisia toimia, tulojen lisäämistä, digitalisaation hyödyntämistä, toimitilojen käytön tehostamista sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjä. Tuottavuusohjelman toteutuksen tueksi toimii valtiovarainministeriön budjettiosaston johtama työryhmä, jonka puitteissa arvioidaan hallinnonalojen yhteisiä säästöjä (kuten toimitilat ja sähköisen asioinnin ensisijaisuuteen siirtyminen) ja seurataan hallinnonalojen säästösuunnitelmien toteutumista. Kaikkien hallinnonalojen tulee suunnitella omien säästöjensä toteuttaminen niin, että ne voidaan sisällyttää tulevalle kehyskierrokselle 2025–2028.

Tuottavuusohjelman toimeenpanossa valtionhallinnossa hyödynnetään erityisesti digitalisaation mahdollisuuksia tehostaa julkisen sektorin toimintaa. Osana tuottavuusohjelmaa käynnistetään julkisen sektorin tilaohjelma, jonka tavoitteena on tehostaa julkisen sektorin tilakustannuksia merkittävästi sekä hakea ratkaisuja valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien välisiin tilaomaisuuskysymyksiin. Valtion tilaohjelmaa tehostetaan merkittävästi, ja sen tavoitteet päivitetään vastaamaan pandemian jälkeistä työn murrostilaa, palveluiden saatavuutta vaarantamatta.

Aluehallinnon uudistus

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa ”Vahva ja välittävä Suomi” on linjattu valtion aluehallinnon uudistus, jonka tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus. Ensisijaisesti tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Tavoitteena on turvata kattavat palvelut ympäri Suomea. Valtakunnallinen virasto vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua.

Hanke käynnistyi syksyllä 2023. Uuden mallin mukaan järjestetty valtion aluehallinto käynnistää toimintansa lähtökohtaisesti vuoden 2025 mutta viimeistään vuoden 2026 alusta. Varmistetaan, ettei muutosvaihe vaaranna käynnissä olevien prosessien sujuvuutta. Uudistamisessa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve.

Lisäksi hallitusohjelmassa on linjattu suoraan virastorakenteeseen kytkeytyen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta ja ympäristöllisten menettelyjen kehittämisestä.

Yhteiset priorisoidut linjaukset AVI-ELY-strategian toimeenpanoon

Ylijohtajat käynnistivät strategiapajassaan 7.2.2024 yhteisten priorisoitujen linjausten toimeenpanon suunnittelun. Aineisto kootaan intranet-sivulle ja Tiimeriin linjausten valmistuttua.

<https://valtioneuvoston.fi/sites/AVI-Intranet/avi/Sivut/Strategiat.aspx>

[Aluehallintovirastojen yhteiset aineistot strategisten linjausten toteuttamiseen 2024–2025 – Kaikki tiedot \(tiimeri.fi\)](#)

Ylijohtajat ovat vuodelle 2024 valinneet teeman ”Poikkihallinnollisuus”. Tulossopimuksessa 2024–2027 on useita poikkihallinnollisia vaikuttavuustavoitteita.

[TUSO2024 poikkihallinnolliset vaikuttavuustavoitteet](#)

[Poikkihallinnollinen työmme avit.pptx \(tiimeri.fi\)](#) (päivittyvä – materiaalin tarkoituksena on tukea yhteisen ymmärryksen rakentumista ja innoittaa poikkihallinnollisen työmme näkyväksi tekemiseen asiakkaan ja yhteiskunnan parhaaksi).

Toimivat rakenteet ja prosessit toteutumisen tukena

Keskeiset yhteisten asioiden foorumit/rakenteet tiedonkulkuun ja sopimiseen:

- Ylijohtajien yhteistyöryhmä
- Yhteiset johtoryhmien kokoukset
- Hallinto- ja kehittämispalvelujen yhteistyöryhmä
- Aluehallintovirastojen valtakunnallinen yhteistoimintaelin
- Valtakunnallinen työsuojelun yhteistoimintaelin
- Yhteiset esihenkilöinfot
- Yhteiset henkilöstöinfot
- Yhteiset perehdytysinfot

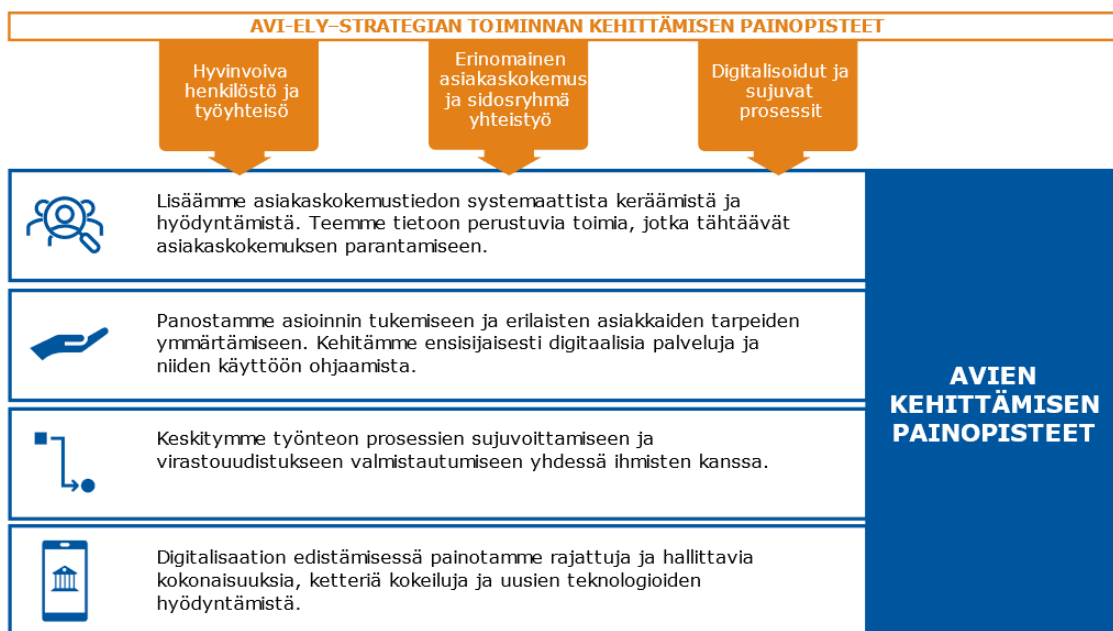
Aluehallintovirastojen kehittämistyö

<https://valtion.sharepoint.com/sites/AVI-Intranet/avi/Sivut/Kehitt%C3%A4minen.aspx>

Aluehallintovirastossa kehittämisen laajaan kokonaisuuteen kuuluvat mm. toiminnan kehittäminen, osaamisen kehittäminen, johtamisen kehittäminen ja kokonaisarkkitehtuuryö. Kehittämisen lähtökohtana voi olla esimerkiksi lainsäädäntömuutos, tuloksellisuuden parantaminen, arjen haaste tai järjestelmään liittyvä kehittämistarve. Hallinto- ja kehittämispalvelut uudisti aluehallintovirastojen kehittämisen toimintamallin syksyllä 2023.

- [AVI Kehittäminen – Home \(sharepoint.com\)](#)
- [AVI Johto Kehittäminen – Home \(sharepoint.com\)](#) (rajatut oikeudet aluehallintovirastojen johdolle sekä kehittämisen ja projektien asiantuntijoille)

Kuva: Aluehallintovirastojen kehittämisen painopisteet

Aluehallintovirastojen yhteisten kehittämisrahojen kohdentaminen projekteille 2024

Vuoden 2024 kehittämisprojektien määrärahoista on päätetty valtiovarainministeriön ja aluehallintovirastojen ylijohtajien yhteisessä kokouksessa 26.10.2023. Ennen päätöksentekoa kehyksistä on keskusteltu projektien yhteyshenkilöiden kanssa.

[Päätös 7.12.2023 kehittämisprojektien määrärahoista 2024](#)

Kehittämisen määräraha vuonna 2024 on 1 miljoona euroa. Määrärahasta osa kohdennetaan ensimmäisessä vaiheessa projekteille ja osa jätetään jakamatta. Jakamaton osuus voidaan kohdentaa projekteille puolivuotistarkastelun yhteydessä ja käyttää tekoälykehittämiseen. Päätöksen mukaisesti projekteille kohdennetaan yhteensä 887 000 euroa.

Kuva: Avien yhteisten kehittämisrahojen kohdentaminen projekteille 2024

Projektin nimi ja projektikoodi	Rahoitus 2024:		Kuvaus ja tavoitteet
	palveluiden ostot €	henkilöstömenot €	
Arkistoaineistojen digitointi (36001-HAKE.TIETO.DIGIPR)	155 000	0	Luovutaan kalliista arkistotilasta ja tiivistetään arkistoja. Toteutetaan pysyvästi säilytettävän arkistoaineiston pakolliset luovutukset Kansallisarkistoon (arkistol. 14 §)
Esteettömyysdirektiivin ilmoitusjärjestelmä (36001-HAKE.TIETO.ESTDIR)	140 000	0	Toteuttaa teknisesti laadukas ilmoitusrekisteripalvelu palveluntarjoajille. Konkretisoidaan ilmoitusrekisteriin liittyvä prosessi niin palveluntarjoajien kuin saavutettavuusvalvonnan osalta. Tunnistetaan tulevaisuuden kehitystarpeet ilmoitusrekisterille.
Välitysluokituksen sähköisen asioinnin ja rekisterin kehittämisprojekti (36001-HAKE.TIETO.VÄLIT)	150 000	0	Tehdään lainsäädännön vaatimat korjaukset. Palvelun elinkaaren jatkuvuuden ja toimintavarmuuden turvaaminen. Käytettävyyden parantaminen ja toiminnan tehostaminen. Tietosuojan vaatimat korjaukset
Strateginen henkilöstösuunnittelu (36001-HAKE.TALOUS.HESU)	15 000	0	Helpotetaan strategisen henkilöstösuunnitelman tekemistä tuottamalla suunnittelupohjia, jossa on automaattisesti päivittyvää taustatietoa henkilöstörakenteesta.
SDG –sähköisen asioinnin toteutusprojekti (36001-HAKE.TIETO.SDGKÄYT)	292 000	63 000	Asiakaslähtöisyyden lisääminen tuottamalla selkeitä ja helppokäyttöisiä sähköisiä palveluita. Samalla yhdenmukaistetaan AVI:n käsittelyprosesseja ja edistetään tietojen automaattista viemistä Ruokaviraston järjestelmiin.
Tiedonohjaussuunnitelman päivitys (36001-HAKE.TIETO.TOS)	0	65 000	Parannetaan käytössä olevaa tietopohjaa ja tietopalvelua, yhtenäistään aluehallintovirastojen kirjaimiskäytäntöjä ja parannetaan asiakirjojen arkistoinnin laatua.
OOTs (Once-Only Technical System) esiselvitys (36001-HAKE.TIETO.OOTS)	0	0	Selvitys AVI:n OOTS:iin liitettävistä asioinneista ja rekistereistä. Henkilöstö- ja kustannusresurssitarvearviot OOTS:iin liittämiseksi näiden asiointien ja rekisterien osalta.
Projekteille 1. vaiheessa kohdennettavat ostot	752 000		
Projekteille 1. vaiheessa kohdennettavat henkilöstöm.	128 000		
Jakamaton osuus		120 000	Jakamaton osuus voidaan kohdentaa projekteille puolivuotistarkastelun yhteydessä ja käyttää tekoälykehittämiseen.
Kehittämisen budjetti yhteensä 2024	1 000 000		

VMBaron henkilöstövoimavarojen kehittämisen tavoitteet

Aluehallintovirastojen strateginen painopiste on hyvinvoiva henkilöstö ja työyhteisö. Tavoitteinamme ovat

- erinomainen työtyytyväisyys ja työnantajakuva
- vaikuttava viestintä ja vuorovaikutus.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston henkilöstövoimavarojen kehittämisen tavoitteiden saavuttamisen tulokset koostuvat kuuden vastuualueen henkilöstön vastauksista VMBarossa. Poikkeuksena muista aluehallintovirastoista hallinto- ja kehittämispalvelujen vastuualueen tulokset ovat osana Etelä-Suomen aluehallintoviraston kokonaistuloksia. Työsuojelun vastuualueella on tehtäviin liittyvät runkosuunnitelma ja resurssikeyhys sekä niihin liittyvät tavoitteet, mutta muiden VMBaron tavoitteiden saavuttamisen osalta Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun henkilöstö kuuluu Etelä-Suomen aluehallintoviraston tavoitteiden kokonaisuuteen (ml. henkilöstövoimavarat sekä toimitila- ja työympäristökehittäminen).

Mittarit ja tavoitteet vuodelle 2024 ovat:

- Työtyytyväisyysindeksi: 3,8
- Johtajuusindeksi: 3,7

- Yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössäni: 4,0
- Oma arvio työhyvinvoinnista: 8,1
- Sairaspoissaolot työpäivää/htv: 8,5
- Sisäinen työnantajakuva: 4,2
- Työnantajakuva ja arvot: 4,0
- Osaamisen ja ylläpidon parantamisen tuki: 3,7
- Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta 4,1

Osaamisen kehittäminen

<https://valtio.sharepoint.com/sites/AVI-Intranet/toissaavissa/koulutukset>

Aluehallintovirastoille on määritelty strategiset osaamiset, jotka muodostavat rungon ja tavoitteet aluehallintovirastojen yhteiselle koulutustarjonnalle (**koulutuskalenteri**) sekä muulle osaamisen kehittämiselle. Strategiset osaamiset, jotka ovat *asiantuntijuus ja asiakkuus, vuorovaikutus ja viestintä, johtamis- ja esihenkilöosaaminen, digitaidot sekä valvontaosaaminen*, varmistavat virastojen laadukkaan ja asiakaslähtöisen toiminnan nyt ja tulevaisuudessa.

Yhteisistä koulutuksista ja osaamisen kehittämisestä vastaa hallinto- ja kehittämisspalvelut. Substanssiosaamisen kehittämisestä puolestaan vastaavat aluehallintovirastot ja niiden vastuualueet. Koulutustarjontaa tukevat lisäksi valtionhallinnon yhteinen oppimisympäristö [eOppiva](#) sekä Moodle-oppimisympäristön koulutukset.

[Suositellut eOppiva-kurssit vuodelle 2024](#)

Johtamisosaamiseen ja esihenkilötyön kehittämiseen on tavoitteena osoittaa valtakunnallisesti yhteensä 20 esihenkilöä vuosittain ns. valtion yhteiseen Mahdollistajat-valmennukseen.

Työssä oppiminen on keskeinen osa oppimista, jota voidaan toteuttaa esimerkiksi verkostomaisen työskentelyn, projektien ja kokeiluiden kautta. Työssä oppien osaamista on mahdollista kehittää lisäksi esimerkiksi toisen työhön perehtymisen, työparimenettelyn sekä henkilökierron tai mentoroinnin kautta. Osaamistaan voi kehittää myös omaehtoisesti, ja siihen voi saada työnantajalta tukea.

Ainutlaatuinen avi

Ainutlaatuinen avi -verkosto on tutkimustietoon perustuen tuottanut aluehallintovirastojen työnantajakuvan kehittämislinjaukset vuosille 2023–2027. Linjausten sisältöä on tuotettu graafisiksi aineistoiksi.

Visio 2027: aluehallintovirasto on pidetty ja haluttu työnantaja.

Valtakunnallinen kehittämissuunnitelma, huoneentaulu ja kiteytykset suosituksista:

[Ainutlaatuinen avi - työnantajakuvan kehittämislinjaukset](#).

Luottamus ja maine

Tavoitteena on, että valtakunnallinen maineen hallinnan kehittämissuunnitelma on laadittu ja otettu käyttöön 2024.

[Luottamus&Maine -tutkimus 2022](#).

Toimitila- ja työympäristökehittäminen

Toimitila- ja työympäristöhankkeilla edistetään pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman ja sen perusteella laadittavan tuottavuusohjelman sekä valtion toimitilastrategian tavoitteita. Hankkeiden toteutus tapahtuu valtion yhteishankkeilla tai toimipaikkakohtaisesti toteutettavilla tiloista luopumisilla. Hankkeissa huomioidaan valtion toimitila- ja palveluverkkouudistuksen ja valtion aluehallinnon uudistuksen eteneminen. Tilamitoitusta ohjaavat ensisijaisesti käyttöastemittausten tulokset aluehallintovirastoissa. Mittausten perusteella käyttöaste asettuu tällä hetkellä keskimäärin 10–20 prosenttiin.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tavoitteet vuodelle 2024:

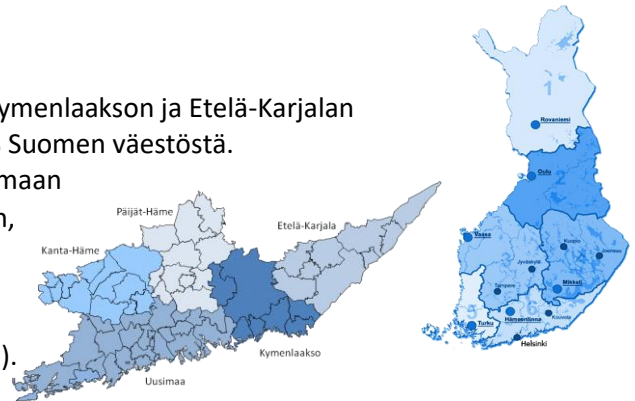
- Pasila, Ratapihantie 9: 3.krs irtisanominen 1.10.2024 alkaen. Säästötavoite 122 166 €. Tilatehokkuustavoite 1.10.2024 jälkeen 6m²/htv.
- Kouvolan yhteinen työympäristö: Säästötavoite 308 000 €
- Lahti, yhteinen työympäristö valmistuu 3/2024. Säästötavoite 35 082 €
- Lappeenranta, yhteinen työympäristö valmistuu 3/2024. Säästötavoite 63 666 €
- Säästötavoite yhteensä 528 914 € (kaikki aluehallintovirastot 960 874 €, Etelä-Suomen aluehallintoviraston osuus siitä 55 %)

1.5 Työympäristömme

Toimimme Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueilla. Väkiluku on yhteensä lähes 2,4 miljoonaa, eli 43 % Suomen väestöstä.

Yritysten toimipaikkoja alueella on 167 500, eli 41 % koko maan yrityksistä. Päätoimialueemme on maan hallinnon, väestön, liikenteen sekä talouselämän painopistealue.

Lisäksi hoidamme ympäristöluvut Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella (Varsinais-Suomi ja Satakunta). Vastaamme myös useista tehtävistä koko Suomen kattavasti.

1.6 Organisaatiomme ja henkilöstömme

Toimintamme organisoinnista ja terminologiasta on keskeisiltä osin säädetty laissa. Virastomme jakautuu kuuteen vastuualueeseen ja johdon tuen yksikköön. Johtoryhmään kuuluvat ylijohdaja, vastuualueiden johtajat sekä johdon tuen, viestinnän ja henkilöstön edustajat. Johtoryhmällä on käytössään laaja-alainen erityisasiantuntemus toisiinsa linkittyviltä hallinnonaloilta. Virastorakenne mahdollistaa eri toimialojen välisen vuorovaikutuksen, yhteensovituksen ja yhteistyön.

Kuva: Etelä-Suomen aluehallintoviraston johto ja vastualueet

Etelä-Suomen aluehallintoviraston johto

Henkilöstömme paikkakunnittain ja vastualueittain

Etelä-Suomen aluehallintoviraston henkilöstöä työskentelee 14 paikkakunnalla ja kuudella vastualueella seuraavasti:

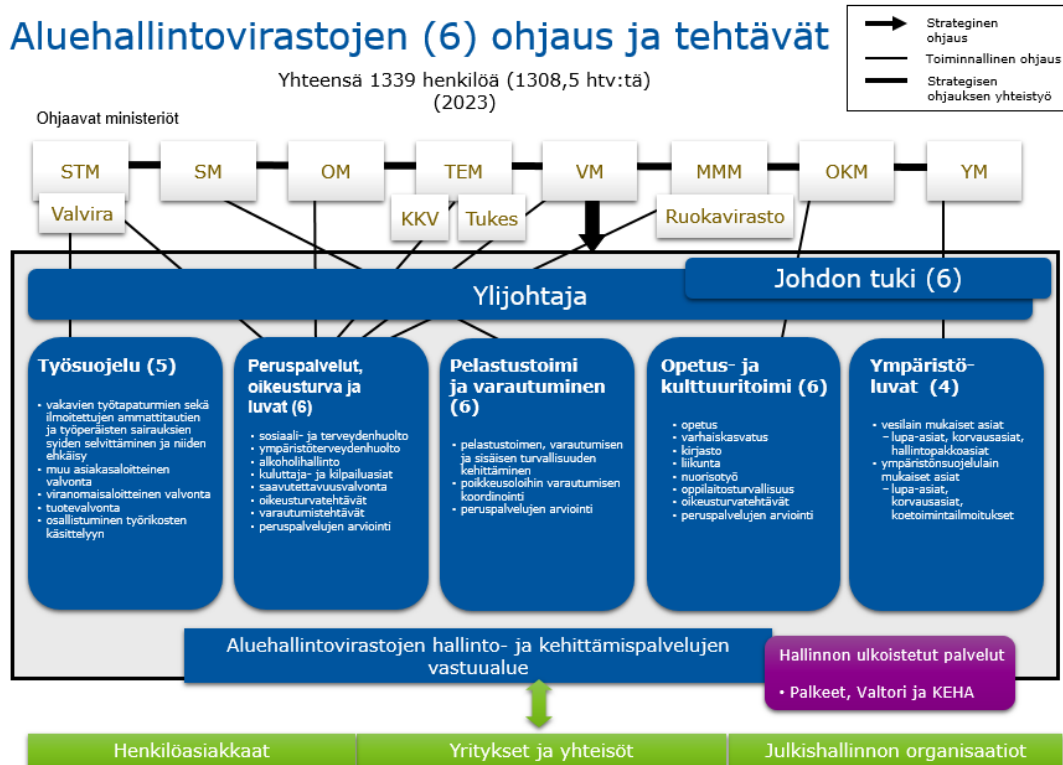
Taulukko: Etelä-Suomen aluehallintoviraston henkilöstö (tilanne 21.12.2023, lähde Tableau)

Paikkakunta	Yhteensä	Ylijohtaja ja johdon tuki	POL	TS	PEVA	YMP	OKT	HAKE
Helsinki	279	1	96	132	7	21	11	11
Hämeenlinna	111	3	36	10	4	19	11	28
Tampere	39		11	3				25
Kouvola	37	1	22	6	2	2	2	2
Turku	27		4	4		12		7
Lahti	12			12				
Lappeenranta	15			12	2	1		
Oulu	15			3				12
Vaasa	12			1				11
Kuopio	10			3				7
Rovaniemi	10		2					8
Joensuu	9		1	1		1		7
Jyväskylä	6		2	1				3
Mikkeli	6		1	1				5
Yhteensä	588	4	175	187	15	56	24	126

1.7 Tulosohtaus

Aluehallintovirastojen tulosohtauksesta vastaavat kahdeksan ministeriötä: sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö, oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätaloustministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja ympäristöministeriö sekä näiden alaisista keskushallinnon virastoista Ruokavirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira).

Kuva: Aluehallintovirastojen ohjaus ja tehtävät

Aluehallintovirastojen tulostavoitteista ja resursseista päätetään yhteistyössä ohjaavien tahojen ja aluehallintovirastojen kesken. Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toimialaohjauksesta.

Aluehallintovirastojen tulosohtauksessa on käytössä aluehallintovirastojen ja ELYjen yhteinen strategia-asiakirja 2024–2027, *Kestävää tulevaisuutta tekemässä – yhdessä ja lähellä*, sekä tulossopimus 2024–2027. Tulossopimus laaditaan aluehallintovirastojen yhteiseksi. Tulossopimus pohja on tehty hallituskaudeksi ja se tarkistetaan vuosittain yhteistyössä ohjaavien tahojen ja aluehallintovirastojen kesken. Vastaava menettely on sosiaali- ja terveysministeriön sekä aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden kesken.

<https://tyosuojelu.fi/-/vaikuttavaa-tyosuojelun-valvontaa-vuosille-2024-2027>

1.8 Toimintamenomäärärahat ja tulotavoitteet

Määräraha (pl. hallinto- ja kehittämisspalvelut ja työsuojelu) 14 836 000 euroa, 30 % aluehallintovirastojen vuonna 2024 käytettävissä olevasta määrärahasta:

Hallinto- ja kehittämisspalveluiden määräraha 26 775 000 euroa.

Työsuojelun vastuualueelle on osoitettu 9 421 000 euroa.

Viraston kokonaismääräraha on 51 032 000 euroa.

Tulotavoite 6 280 000 euroa, 45 % koko maasta (12 310 000 euroa, pl. hallinto- ja kehittämisspalvelut ja Ahvenanmaa)

- Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat: 3 578 219 €, 46 % koko maasta (7 839 892 euroa, pl. Ahvenanmaa), 57 % Etelä-Suomen aluehallintoviraston tuloista
- Ympäristöluvat: 2 549 144 €, 46 % koko maasta (5 544 017 euroa), 41 % Etelä-Suomen aluehallintoviraston tuloista
- Muut: 152 637 €, 38 % koko maasta (404.590 euroa), 3 % Etelä-Suomen aluehallintoviraston tuloista.

1.9 Valtakunnalliset tehtävät ja aluehallintovirastojen yhteistyö

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisesti Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Itä-Suomen aluehallintoviraston, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston, Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Lapin aluehallintoviraston alueilla seuraavat tehtävät:

- digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten valvonta
- rahanpesun ja terrorismin torjuntaan liittyvä rekisteröinti ja valvonta
- perintätoimen rekisteröinti ja valvonta
- panttilainausliikkeiden luvat ja valvonta
- junien anniskeluluvat ja valvonta
- anniskelu- ja vähittäismyyntiluvat, mikäli hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa
- koe-eläinluvat ja koe-eläintoiminnan ohjaus ja valvonta
- vieraslajien poikkeusluvat ja valvonta
- tilaajan selvitysvelvollisuuden valvonta
- työsuojelun valtakunnallisen puhelinneuvonnan koordinointi
- opettajien ja rehtoreiden erivapausasiat
- valtakunnallinen asiantuntija-arvio hyvinvointialueiden pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävydestä
- hengenpelastusmatalilautakunnan sihteerin tehtävät
- aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämisspalvelut.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston on osoittanut virkamiehensä toisen aluehallintoviraston käyttöön seuraavasti:

- Talletusten ja vakuuksien vastaanotto ja luovuttaminen (Itä-Suomen aluehallintovirasto)
- Koe-eläintoiminnan lupa- ja valvonta-asiat (Itä-Suomen aluehallintovirasto)
- Sosiaalityöntekijöiden jatkokoulutuksesta maksettavat koulutuskorvaukset (Lounais-Suomen aluehallintovirasto)
- Sairaanhoidtajien rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden koulutuksesta maksettavat koulutuskorvaukset (Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

- Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (Lounais-Suomen aluehallintovirasto)
- Valtionkorvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin terveydenhuollon yksiköille, yliopistosairaaloille ja yliopistoille (Lounais-Suomen aluehallintovirasto).

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston valtakunnallinen kantelujen ruuhkanpurun toiminto

[Linjaukset 2024 valtakunnallisen kantelujen ruuhkanpurun toiminnasta](#)

Toiminta keskittyy ensisijaisesti vuosina 2022 ja 2023 vireille tulleiden korkeintaan ns. keskivaikeiden ennakkoselvitettyjen sote-kantelujen käsittelyyn ja ratkaisemiseen. Kukin aluehallintovirasto siirtää prosentti-perusteisesti lasketun osuuden kaikista vireillä olevista ja vuoden 2024 aikana vireille tulevista sote-kante-luista toiminnon käsittelyyn (ks. taulukko).

Taulukko: Aluehallintovirastokohtaiset enimmäiskiintiöt (kattomäärät) toiminnon käsiteltäväksi vuonna 2024 siirrettävien sote-kantelujen määrälle.

Aluehallintovi-rasto	Vireille tulleiden sote-kantelujen määrä vuo-den 2022 aikana (kpl)	Osuus vireille tulleista sote-kante-luista vuo-den 2022 aikana (%)	Toiminnon käsiteltäväksi siir-rettävien kantelujen en-immäismäärä 2024
ESAVI	554 + 908 = 1 462	41,6	166
LSAVI	137 + 213 = 350	10,0	40
ISAVI	169 + 241 = 410	11,7	47
LSSAVI	310 + 402 = 712	20,3	81
PSAVI	209 + 240 = 449	12,8	51
LAAVI	61 + 72 = 132	3,8	15
YHTEENSÄ	1 440 + 2 075 = 3 515	100,0	400

Y-vastuualueiden kesken on perinteisesti tehty yhteistyötä, joka jatkuu aina tarvittaessa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa ympäristölupa-asiat myös Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella.

2 VASTUUALUEIDEN TOIMINTA

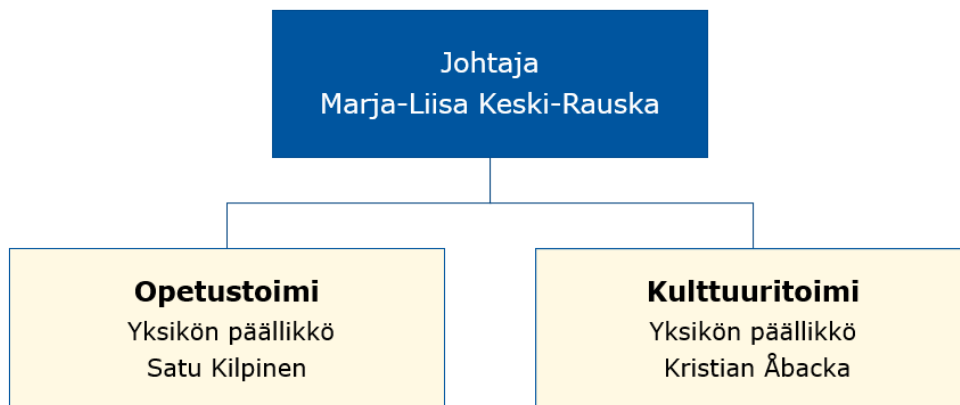
2.1 Opetus- ja kulttuuritoimi

Vastaamme alueellisista opetuksen, varhaiskasvatuksen sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävistä. Seuraamme ja arvioimme näiden toimialojen peruspalvelujen saatavuuden alueellista ja yhdenvertaista toteutumista. Lisäksi edistämme opetus- ja kulttuuritoimen oikeusturvaa, valvomme varhaiskasvatuksen laatua ja myönnämme lupia yksityisen päiväkotitoiminnan tuottajille, järjestämme toimialojen täydennyskoulutusta sekä myönnämme valtionavustuksia. Osallistumme asiantuntijoina monenlaisen alueemme toimijakentän ohjaukseen ja kehittämiseen.

Marja-Liisa Keski-Rauska
Johtaja

Vastuualueemme organisaatio

Vastuualueen voimavarat, toiminnan volyymit ja toimintaympäristö

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue, johto & johdon tuki

- 2 htv

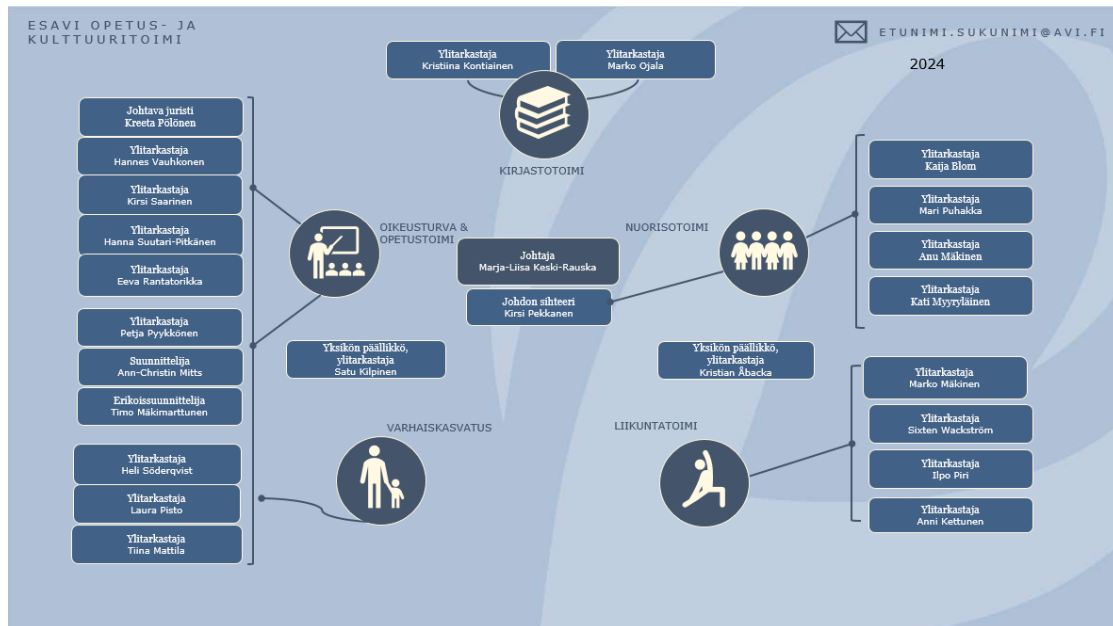
Opetustoimi

- 12 htv

Kulttuuritoimi

- 11 htv

Kuva: Opetus- ja kulttuuritoimen henkilöstö

Opetustoimen tunnuslukuja vuonna 2023

Täydennyskoulutustilaisuuksia opetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle
Yhteensä 81 tilaisuutta:

- 62 (opetus)
- 19 (varhaiskasvatus).

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen kantelut, oikaisuvaatimukset ja opettajien sekä rehtoreiden erivapaudet

- Kantelut, vireille tulleet
 - 187 (opetus) – 17 % kasvu edelliseen vuoteen,
 - 66 (varhaiskasvatus) – 22 % kasvu edelliseen vuoteen
- Oikaisuvaatimukset, vireille tulleet
 - 524 (opetus) – kasvu edelliseen vuoteen 23 %
 - 5 (varhaiskasvatus) – pysynyt samalla tasolla
- Opettajien ja rehtoreiden erivapaudet
 - Vireille tullut 10 hakemusta – 50 % kasvu edelliseen vuoteen.

Varhaiskasvatuksen valvonta ja yksityisen varhaiskasvatuksen tunnuslukuja

- Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan luvat ja rekisteröinnit
 - myönnetty lupia 107, joista 17 valtakunnallisten ketjujen lupia/muutoksia ja jotka ratkaistu Länsi- ja Sisä-Suomen virka-apuna
 - vireille tulleita ilmoituksia 285, joista 180 valtakunnallisten ketjujen ja jotka ratkaistu Länsi- ja Sisä-Suomen virka-apuna
- Varhaiskasvatuksen valvonnat
 - 44 valvontapäätöstä
 - 4 tarkastuskäyntiä
- Varhaiskasvatuksen ohjaus ja neuvonta

- 509 neuvontakertaa puhelimitse, sähköpostitse tai asiakaspalvelun kautta
- 15 ohjauskäyntiä tai -tilaisuutta
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella olevien päiväkotien lukumääriä
 - yksityisiä palveluntuottajia 204, toimintayksiköitä 298, joista 20 ruotsinkielisiä palveluntuottajia, joilla on 30 toimintayksikköä
 - kunnallisia päiväkoteja noin 1090.

Kulttuuritoimi

Valtionavustusta jaettiin vuonna 2023 yhteensä 24,2 miljoonaa euroa 454 hankkeelle. Valtionavustushakemuksia käsiteltiin 621.

Täydennyskoulutustilaisuuksia järjestettiin vuonna 2023

- kirjastotoimen henkilöstölle 24 (ml. aluehallintovirastojen valtakunnalliset tilaisuudet)
- nuorisotoimen henkilöstölle 43 (ml. aluekoordinaattoreiden järjestämät tilaisuudet)
- liikuntatoimen henkilöstölle 9.

Toimialueen tunnuslukuja 2023 (ennakkotieto):

- 15–28-vuotiaiden nuorten määrä 38 922 (43 % koko maasta)
- kuntien nuorisotoimen henkilöstö: 1331 htv (43 % koko maasta)
- kuntien kirjastotoimen henkilöstö: 1 510 htv (42 % koko maasta).

Vastuualueemme tehtävät

- opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan opetuksen, varhaiskasvatuksen sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen alueelliset tehtävät
- sivistystoimen kantelut, oikaisuvaatimukset ja lausunnot
- oikeusturvan edistäminen ja toteuttaminen opetuksen, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä varhaiskasvatuksen osalta
- lupien myöntäminen yksityisen päiväkotitoiminnan tuottajille varhaiskasvatuksessa
- opetustoimen, varhaiskasvatuksen sekä nuoriso-, liikunta- ja kirjastopalvelujen henkilöstön lyhytkestoinen täydennyskoulutus
- liikuntapaikkarakentamisen valtionavustukset
- valtionavustukset nuoriso-, liikunta- ja kirjastotoimen hankkeisiin
- peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi opetus-, kirjasto-, liikunta- ja nuoriso-
- toimen sekä varhaiskasvatuksen osalta
- opetus- ja kulttuuritoimen informaatio-ohjaus
- perusopetuslaissa ja lukiolaissa tarkoitetun kelpoisuusvaatimuksia koskevan erivapauden myöntäminen opettajalle ja rehtorille, taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetun vastaavan erivapauden myöntäminen rehtorille koko maassa sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun kelpoisuusvaatimuksia koskevan erivapauden myöntäminen opettajalle ja rehtorille toimialueellaan.

Kansainväliset tehtävät

Kahdenvälisiin yhteistyösopimukseen perustuva yhteistyö vuonna 2024:

Saksa: Schleswig-Holsteinin osavaltio: Yhteistyösopimus on allekirjoitettu 13.5.2014 Etelä-Suomen aluehallintoviraston opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen ja Landesjugendring Schleswig-Holstein e.V.:n välillä.

Pitkäaikainen yhteistyö on jatkunut noin 25 vuotta. Vierailuja on toteutettu vuorovuosin noin 7–8 henkilön nuoriso-/liikunta-alan toimijaryhmien kanssa. Nuorisotoimen asiantuntijavierailu toteutettiin syyskuussa 2022 teemalla ”Together for youth well-being – youth work and cooperation to promote the well-being of young people”. Keväällä 2023 ryhmä saksalaisia nuorisotoimijoita vieraili Jyväskylässä Nuorisotalon valtakunnallisilla Nuori 2023 -päivillä Etelä-Suomen aluehallintoviraston nuorisotoimen isännöimänä. Syksyllä 2024 suomalaisia nuorisotoimijoita on menossa Schleswig-Holsteiniin teemalla ”Democratic education and youth participation”.

E-ADAPT-hanke (A European collaboration for Adaptive teaching): Etelä-Suomen aluehallintoviraston opetustoimi on hankkeessa Suomen aluehallinnon edustaja ja toimii suomalaisen opetushallinnon ja ICT-pedagogisen opetuksen asiantuntijana. Hanke on Saksan opetusministeriön rahoittama, ja siinä on mukana 6 maata: [E-ADAPT](#).

Pohjoismainen yhteistyö varhaiskasvatuksessa: ”Creating tools together – Sustainable ECE and Administration in Nordic countries.”

Pohjoismaissa on tunnustettu tarve tehostaa varhaiskasvatuksen valvontaa ja ohjausta varhaiskasvatuksen laadun parantamiseksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on hakenut OPH:lta rahoitusta yhteistyöhankkeeseen Creating Tools Together - Sustainable ECE and Administration in Nordic Countries, jossa ovat mukana Norja, Islanti, Tanska ja Suomi. Yhteneväisyyksistä huolimatta jokainen maa tarjoaa ainutlaatuisia ratkaisuja varhaiskasvatuksen tuottamiseen sekä myös alaa koskeviin haasteisiin. Näitä ovat muun muassa pohjoismaisen yhteiskunnan monimuotoisuus ja varhaiskasvatuspalvelujen yksityistäminen. Osallistujamaiden eri tahot rakentavat ammattilaisten verkoston, johon kuuluu valvovia virkamiehiä, tutkijoita, opettajia ja opiskelijoita. Hankkeen tavoitteena on luoda kestäviä työkaluja varhaiskasvatuksen hallinnolle ja johdolle sekä tukea sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä sukupolvien yli. Lumipallonäytteenoton kautta hanke laajenee monipuoliseen osallistujajoukkoon, johon kuuluu paikallisia tarkastusviranomaisia, virkamiehiä ja muita ammattilaisia, jotka ovat tervetulleita osallistumaan verkkotyöpajoihin ja kasvokkain kokouksiin. Projektin aikana ryhmä perustaa materiaalipankin, joka sisältää työpajojen, seminaarien jne. jaettua materiaalia, joka tukee tutkimusta ja tulosten kehittämistä yhdessä mutta myös osallistuvissa organisaatioissa ja joka jaetaan myös yleisölle. Yli kahden vuoden ajan osallistujat keskittyvät hallinnon ja valvonnan tutkimukseen ja käytäntöihin osallistuja-, organisaatio- ja kansainvälisellä tasolla, samalla kun he luovat verkostoja tulevaa yhteistyötä varten ja siirtävät hyvinvointiolosuhteet seuraavalle sukupolvelle.

Keskeiset ohjaavat tahot, yhteistyökumppanit ja asiakkaat

Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa keskeisesti vastuualueemme tehtäväkokonaisuuksia. Keskeisiä sidosryhmiä ja kumppaneita ovat kunnat ja kuntayhtymät, Opetushallitus, Kuntaliitto, Valvira, yhdistykset ja säätiöt, keskushallinto- ja muut aluehallintoviranomaiset.

Vastuualueemme yhteiset painopisteet ja priorisoinnit

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa – erityisesti Radanvarsifoorumin toiminta, jossa OKT:lla on vetovastuu.
- Vastuualueen toiminnassa korostuu vuoden 2024 aluehallintovirastojen strateginen kärki: poikkihallinnollisuus.
- Osallistumme aktiivisesti ja edistämme osaltamme valtakunnallisten yhtenäisten toimintamallien kehittämistä.
- Vastuualue panostaa kuntien viranomaistapaamisiin kuntavierailuin ja järjestää sivistystoimen johdon aamukahvit muutaman kerran vuodessa.

Kriittiset menestystekijät

- Henkilöstön resilienssin ja osaamisen vahvistaminen muutostilanteissa.
- Henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen.
- Uusien asiantuntijoiden osaamisen vahvistaminen.
- Tiivis yhteistyö vastuualueen ja viraston sisällä sekä sidosryhmien, kumppaneiden ja asiakkaiden kanssa.
- Tiivis valtakunnallinen yhteistyö aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueiden kanssa.
- Resurssien varmistaminen: työtapojen ja prosessien kehittäminen ja valtakunnallisten työjonojen pilotointi.

Toiminnan ja osaamisen kehittäminen sekä seuranta

VMBarosta nousseet kehittämiskohteet

- Hyvästä työilmapiiristä ja yhteisöllisyydestä huolehtiminen.
- Yhteisen johtamisen ja esihenkilötyön kehittäminen.
- Tiimityön vahvistaminen johtamisen tukena, menetelminä ryhmä- ja tiimikehityskeskustelut, säännölliset tiimipalaverit ja tiimivastaavien roolien selkeyttäminen.

Muu toiminnan kehittäminen

- Työhyvinvoinnin ja työtapojen kehittäminen ”Omaksi parhaaksi” (OPA) -valmennuksella.
- Vaarojen ja haittojen arviointituloksien mukaisten toimenpiteiden seuranta johtoryhmässä ja vastuualueen kokouksissa. Lisäksi panostetaan erityisesti matalan kynnyksen puheenottamisen taitoihin ja kuvataan selkeät prosessit ja asioiden etenemisyvälät vastuualueella.
- Toimintatapojen ja toimintakulttuurin kehittäminen kohti yhteistä lupa-, ohjaus- ja valvontavirastoa.
- Laaditaan vastuualueen yhteinen toimintasuunnitelmavuosikello ja vastuualueen viestintäsuunnitelma.

Toiminnan seuranta ja raportointi

Seuraamme vastuualueen toiminnan tuloksellisuutta vastuualueen johtoryhmässä samoin kuin aluehallintoviraston johtoryhmässä erikseen sovitulla menettelytavalla.

Palvelujen saatavuutta ja laatua toimialueella seurataan kuntavierailuilla, toimialan oikeusturvan toteutumisella sekä peruspalveluiden arvioinnilla ja tarvittaessa erikseen sovittavilla selvityksillä.

Koulutustilaisuuksista ja verkostotapaamisista kerätään asiakaspalautetta.

Myönnettyjen valtionavustusten käytön tuloksellisuutta ja vaikutuksia seurataan toimialueella. Seuranta ja vaikutusten arviointi toteutuvat hyvän aluetuntemuksen, hankevierailujen sekä avustuksen saajien selvitysten ja raporttien perusteella. Aviavustukset.fi-sivustolla tehdään näkyväksi rahoitettujen hankkeiden vaikuttavuutta.

Suunnitelmat näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämiseksi

Jatkamme sosiaalisen median tehokasta käyttöä, ja rahoitetuista hankkeista kirjoitamme tarinoita jaettavaksi aviavustukset.fi-sivustolla sekä muilla kanavilla. Vastuualueen toimintaa avaamme blogikirjoituksilla eri kanavia hyödyntäen. Toteutamme toimialakohtaisia viestintäsuunnitelmia.

OKT on aktiivisesti mukana kehittämässä aluehallintovirastojen viestintää valtakunnallisesti erityisesti *AVI kouluttaa* -brändin mukaisesti.

Vastuualueemme keskeiset tehtävät

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen tavoitteena on edistää ihmisten hyvää arkea, osallisuutta ja hyvinvointia kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen toimialoilla. Kohderyhmänä ovat kuntalaiset kaikissa ikäryhmissä. Kuntia ja kolmannen sektorin toimijoita tuetaan ja ohjataan alueellisten ja paikallisten palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Joka toinen vuosi arvioidaan valtakunnallisesti toimialojen peruspalvelujen alueellista ja yhdenvertaista toteutumista.

Vuonna 2024 yksikön tavoite on edelleen kehittää toiminnan asiakaslähtöisyyttä mm. järjestämällä maakunnallisia tapaamisia kuntien nuorisotoimista sekä liikuntatoimista vastaavien kanssa sekä tukemalla avustettujen hankkeiden verkostoitumista. Kuntakiertue jatkuu: tavoitteena on vieraila jokaisessa alueen kunnassa ja tavata kuntien nuoriso-, liikunta- ja kirjastotoimesta vastaavia henkilöitä.

Kirjastotoimi

Kirjastotoimen tehtäviä hoitaa kaksi henkilöä. Avustushakemuksia käsiteltiin valtakunnallisesti 126 ja alueellisesti 22, kehittämisavustuksia myönnetään Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueelle 538 000 €. Valti-onavustuspäätökset tehdään edelleen alueellisesti valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Vuonna 2024 myönnetään lisäksi hankeavustusta lukemisen ja lukutaidon edistämiseen vankiloissa. Avustuspäätökset tehdään Etelä-Suomen aluehallintovirastossa kaikkien hakijoiden osalta. Kokonaisavustussumma on 200 000 €.

Kirjastotoimien valtakunnallinen yhteistyö on vahvistunut ja lisännyt vaikuttavuuttaan. Kirjastotoimella on neljä valtakunnallista prosessiryhmää, joilla tuetaan kirjastojen toimintaa: osaamisen kehittäminen, resursiosiohjaus (avustukset), tiedon tuotanto ja arviointi sekä viestintä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on mukana kaikissa ryhmissä. Vuonna 2024 Etelä-Suomen aluehallintoviraston Marko Ojala on valtakunnallisen kirjastotiimin vetäjä 31.3.2024 saakka ja osaamisen kehittämisen tiimin vetäjä 1.4. alkaen.

Aluehallintovirastojen yhteinen valtakunnallinen kirjastopoliittinen tavoiteohjelma päivitetään vuosille 2024–2025. Siinä määritellään yhteisen toiminnan tavoitteet ja mittarit, jotka tarkistetaan vuosittain. Kirjastopoliittisessa tavoiteohjelmassamme olemme määritelleet kolme kärkeä, joihin kiinnitämme erityistä huomiota kirjastojen kehittämisessä ja informaatio-ohjauksessa: jatkuva oppiminen, lukutaito ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Jälkimmäiseen sisältyvät myös demokratian sekä valmiuden ja varautumisen näkökulmat.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjastotoimi tekee myös tiivistä yhteistyötä oman alueensa alueellista kehittämistehtävää hoitavien Lahden ja Porvoon kaupunginkirjastojen kanssa.

Vuonna 2024 aluehallintovirastojen kirjastoimet

- arvioivat valtakunnallisesti omatoimikirjastojen palveluja
- auttavat kirjastoja myös itsearvioinnissa
- tukevat kirjastoja niiden lakisääteisissä tehtävissä
- edistävät tiedon ja kulttuurin tasavertaista saatavuutta
- edistävät kirjasto- ja tietopalveluja osana alueellista kehitystä ja osaamista.

Liikuntatoimi

Alueelliseen liikuntatoimeen liittyviä asioita hoitaa 4,5 henkilöä. Liikuntatoimen valtionavustusta myönnettiin 160 hankkeelle vuonna 2023. Kokonaissumma liikuntatoimen valtionavustuskohteisiin oli noin 11,2 miljoonaa euroa sisältäen Harrastamisen Suomen mallin valtionavustukset.

Vuonna 2024 liikuntatoimen tehtävänä on

- tukea valtionavustuksilla laajoja käyttäjäryhmiä palvelevien liikuntapaikkojen rakentamista ja perusparannusta sekä erityisesti koulupihojen ja päiväkotien yhteyteen rakennettavia lähiliikuntapaikkoja
- antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto ministeriössä päätettävistä suurista liikuntapaikkarakentamisen hankkeista sekä hankkeista, joita esitetään tulevien vuosien liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelmaan (vuosittain noin 80 lausuntoa)
- tehdä lopputarkastukset opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin liikuntapaikkarakentamishankkeisiin
- edistää ja tukea valtionavustuksilla eri ikä- ja väestöryhmiin kohdentuvia, terveyttä ja hyvinvointia edistäviä liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeita
- edistää *Suomi liikkeelle*- sekä *Liikkuvat*-ohjelmien tavoitteiden toteutumista informaatio-ohjauksella ja myöntämällä valtionavustuksia
- tuottaa alueen toimijoille laadukasta täydennyskoulutusta ja informaatio-ohjausta
- seuratuena hakemusten valmistelu opetus- ja kulttuuriministeriölle noin 100 hankkeen osalta.

Kehittämistoiminnassa ja informaatio-ohjauksessa painotetaan seuraavia asioita:

- valtakunnallisen liikunnan toimialaryhmän sekä sen alaryhmien kehittäminen
- liikuntapalvelujen ja liikunnan olosuhteiden kehittäminen ja edistäminen
- koulujen ja varhaiskasvatuksen liikunnallisen toimintakulttuurin muutoksen tukeminen
- terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla koko elämänkulussa ja kaikissa ikäryhmissä
- kuntien tukeminen kuntien liikuntapalveluiden kehittämisessä.

Yksikön tehtäviin kuuluvat myös oppilaitoksen toiminnan lakatessa aiemmin maksettujen valtionosuuksien ja -avustusten mahdolliset takaisinperinnät tai siirrot sisäilmaongelmaisia koulurakennuksia korvaaviin uudisrakennuksiin.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimen asioita hoitaa neljä henkilöä (4,0 htv), ja yksi työntekijä on henkilökierrossa marraskuun loppuun saakka. Vuonna 2023 valtionavustushakemuksia käsiteltiin 334 kpl ja avustuksia myönnettiin 277 hakijalle yhteensä reilu 12,5 miljoonaa euroa.

Vuonna 2024 nuorisotoimen tehtävänä on

- edistää nuorten kasvu- ja elinoloja Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman tavoitteiden mukaisesti
- ylläpitää ja kehittää toimialueen laadukkaita, nuorille suunnattuja palveluja informaatio-ohjauksella, tuottamalla lyhytkestoista täydennyskoulutusta toimialan ammattilaisille ja sidosryhmille sekä myöntämällä valtionavustuksia
- edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja mielenterveyden tukemista
- tukea nuorisotyön ammattilaisten hyvinvointia ja jaksamista

- tukea monikulttuuristen toimijoiden mahdollisuuksia ja taitoja hakea toimialan avustuksia ja vahvistaa näin myös monikulttuuristen nuorten elinolosuhteita ja hyvinvointia
- arvioida vuoden 2023 osalta nuorille suunnattujen palvelujen riittävyttä, laatua ja saatavuutta
- kehittää kuntien monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen toimintaa yhdessä Kuntaliiton kanssa
- kehittää nuorisotoimialan ruotsinkielisiä palveluja yhdessä kuntien kanssa
- nuorisoalan toimijoiden vaihdot ja yhteistyö Saksan Schleswig-Holsteinin alueen kanssa.

Tavoitteena on

- tukea ja ohjata laadukkaiden nuorten työpajapalvelujen sekä etsivän nuorisotyön järjestämistä koko toimialueella
- tukea lasten ja nuorten tasapuolisia mahdollisuuksia osallistua säännölliseen ja laadukkaaseen harrastustoimintaan
- tukea nuorisoalan alueellisen ja paikallisen toiminnan kehittämistä ja kansainvälistä toimintaa
- monialaisen yhteistyön edistäminen, kohderyhmänä erityisesti kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostot (tai vastaavat yhteistyöryhmät) sekä muut toimialan verkostot.

Kehittämistoiminnassa ja informaatio-ohjauksessa painotetaan nuorisolaissa mainittuja tavoitteita:

- nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien sekä yhteiskunnassa toimimiseen tarvittavien kykyjen ja edellytysten edistäminen
- nuorten kasvun, itsenäistymisen ja yhteisöllisyyden tukeminen sekä näihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimisen tukeminen
- nuorten harrastamisen ja toiminnan kansalaisyhteiskunnassa tukeminen
- nuorten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeuksien toteutumisen edistäminen.

Opetustoimi

Opetustoimen yksikössä työskentelee 12 henkilöä täydennyskoulutuksen, oikeusturvan, varhaiskasvatuksen valvonnan ja ohjauksen sekä yksityisen päiväkotitoiminnan lupamenettelyn parissa.

Opetustoimen yksikön tehtävänä on

- ohjata ja neuvoa
- käsitellä oikeusturvaan liittyviä kanteluita ja oikaisuvaatimuksia
- myöntää opettajien ja rehtoreiden erivapaudet
- valvoa varhaiskasvatuksen järjestämistä
- myöntää lupia yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden tuottajille
- antaa lausuntoja
- järjestää lyhytkestoista täydennyskoulutusta
- ohjeistaa ja tukea turvallisuuteen ja varautumiseen liittyen
- arvioida peruspalveluiden saatavuutta.

Opetustoimen tavoitteena on

- edistää oikeusturvan toteutumista
- edistää ennakollista valvontaa oikeusturvatehtävien ja valvontatoiminnassa kertyvää tietoa hyödyntämällä
- antaa oikeusturvaan ja varhaiskasvatukseen liittyvissä kysymyksissä informaatio-ohjausta ja neuvontaa

- järjestää laadukkaita lyhytkestoisia täydennyskoulutustilaisuuksia opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle hyödyntäen monimuotoisia koulutusmuotoja ja siten edistää henkilöstön elinikäistä oppimista ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää ammatissa tarvittavaa osaamista
- osallistua ja toimia tarvittaessa promoottorina ja pilottina valtakunnallisissa aluehallintovirastojen toimintamalliryhmissä toimintojen yhdenmukaistamiseksi ja asiakaspalvelun parantamiseksi.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen täydennyskoulutuksen painopisteet 2024–2027

- Yksityisen varhaiskasvatuksen lupa- ja ilmoitusmenettely ja valvonnan osaamisen vahvistaminen.
- Lainsäädännön osaamisen vahvistaminen.
- Lasten ja nuorten hyvinvointi ja sosiaalisten taitojen edistäminen, kiusaamisen ehkäiseminen, siihen puuttuminen ja sen seuranta, liikuntaosaamisen vahvistaminen.
- Kestävän elämäntavan, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, mukaan lukien digitalisaation tasa-arvon lisääminen.
- Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen valmius, varautuminen ja turvallisuus.
- Kielellisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen ja kieli- ja kulttuurivähemmistöjen tukeminen ja huomioiminen.
- Tietosuojaan ja -turvaan liittyvän osaamisen kehittäminen.
- Lapsen, oppilaan ja opiskelijan tuen järjestäminen.
- Stöda kunskafer i vägledning och studiehandedning.

2.2 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Hoidamme sosiaali- ja terveydenhuollon, eläinlääkintä-, elintarvike-, kilpailu- ja kuluttajahallinnon sekä alkoholihallinnon valvontatehtäviä sekä elinkeinovalvontaa. Hoidamme alueellisesti ja myös osin valtakunnallisesti lupa- ja rekisterihallintoa. Edistämme julkisen ja yksityisen palvelu- ja elinkeinotoiminnan asianmukaisuutta, ja ohjaamme ja tuemme palveluntuottajien toimintaedellytyksiä. Edistämme valtakunnallisesti digitaalisten palvelujen saavutettavuutta antamalla yleistä neuvontaa ja ohjausta sekä valvomalla ja tarkastamalla saavutettavuusvaatimusten noudattamista. Vaikutamme ihmisten perusoikeuksiin ja oikeusturvaan myös ratkaisemalla kanteluja.

Kristiina Poikajärvi
Johtaja

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –
vastuualue 1.1.2024

Vastuualueemme voimavarat ja toiminnan volyymit

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen (POL) suunniteltu henkilötyövuosien määrä vuonna 2024 on noin 158. Vastuualueella on 153 vakituista virkaa.

Vastuualueen vuoden 2024 henkilötyövuosisuunnitelma on eritelty alla taulukossa. Suunnitelma sisältää VM:n kertaluonteisella määrärahalla (kantelujonon purkaminen 255 000 € ja sote-valvontalain toimeenpano 366 000 €) rahoitettua määräaikaista resurssia. Seuraamme resurssitilannetta jatkuvasti, ja suunnitamme voimavaroja tarvittaessa uudelleen. Tiedot perustuvat vastuualueen sisäiseen htv-suunnitelmaan ja viraston vahvistettuun vuosisuunnitelmaan 24.1.2024.

Taulukko: POL-vastualueen htv-suunnitelma vuonna 2024

Avi-momentti 28.40.01.01

Henkilötyövuosi	HTV
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue	158
Alkoholihallinto	17
Elinkeinovalvonta	20
Oikeusturva	12
Johdon tuki	2
Saavutettavuusvalvonta	7
Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut	22
Sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröinnit	24
Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta	19
Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus	16
Ympäristöterveydenhuolto	19

POL-vastualueella ei ole erillisrahoitettuja hankkeita tai projekteja vuonna 2024.

Vastualueemme tehtävät

1. Alkoholihallinto

- Alkoholijuomien anniskeluluvat
- Alkoholijuomien vähittäismyyntiluvat
- Valvonta ja sanktiot
- Mainonnan valvonta
- Harmaan talouden valvonta
- Junien anniskeluluvat ja valvonta (koko maassa)
- Alkoholihaittojen ehkäisy
- Kuittilain valvonta.

2. Elinkeinovalvonta

- Kilpailuvalvonta ja kuluttajien aseman turvaaminen
- Kilpailunrajoitusten selvittäminen ja kilpailun edistäminen
- Hintamerkintöjen valvonta
- Kuluttajaluottojen markkinoinnin valvonta
- Mittauslaitteiden varmennusten valvonta
- Matkapakettien vakuusvalvonta
- Päivittäistavara- ja huollon varautumisasiat
- Tekijänoikeuslain mukaisen kuvataiteen teosten jälleenmyyntikorvauksen suorittamisen valvonta
- Kiinteistön- ja vuokrahuoneiston välitysliikkeiden rekisteröinti ja valvonta
- Panttilainauslaitosten luvat ja valvonta (koko maassa)

- Perintätoimen rekisteröinti ja valvonta (koko maassa)
 - Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan liittyvät rekisteröinti- ja valvontatehtävät (koko maassa).
3. Oikeusturva
- Yhtiökokouksen ja yhdistyksen kokouksen koollekutsumisen oikeuttaminen
 - Toiminnantarkastajan määrääminen yhteisölle
 - Erityisen tarkastuksen määrääminen osakeyhtiöissä ja asunto-osakeyhtiöissä, osuuskunnissa sekä asumisoikeusyhdistyksissä
 - Talletusten ja vakuuksien vastaanotto ja luovuttaminen (Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa myös Itä-Suomen aluehallintoviraston alueen)
 - Kunta- ja hyvinvointialuekantelut
 - Haasteiden ja tiedonantojen vastaanottaminen valtiolle
 - Valtion edun valvominen
 - Valtion edustaminen tuomioistuimissa
 - Muut oikeusturva-asiat: mm. vaalipiirilautakuntien asettaminen ja luvat kunnalliseen pysäköintiinvalvontaan
 - Asuntokauppalain mukaisten turva-asiakirjojen säilyttäminen.
4. Saavutettavuusvalvonta
- Yleinen ohjaus ja neuvonta saavutettavuusvaatimuksista
 - Saavutettavuuskantelut ja -selvityspyynnöt
 - Osallistuminen kansainvälisten saavutettavuusohjeiden valmisteluun ja saavutettavuusstandardien tai niiden osien ja niissä viitattujen ohjeiden kääntäminen suomen ja ruotsin kielille
 - Saavutettavuusvaatimusten noudattamisen valvonta ja tarkastus
 - Eri sidosryhmien kuuleminen saavutettavuusvaatimusten täyttämisestä
 - Valvonnan tuloksista raportointi Euroopan komissiolle
 - Saavutettavuusvaatimukset.fi-verkkosivuston ylläpito.
5. Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut
 - Erityishuollon oikaisuvaatimukset.
6. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröinnit
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteröinnit
 - Lääkelain ja tartuntatautilain mukaiset luvat ja ilmoitukset
 - Perheasioiden sovittelutoiminnan luvat.
7. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisen ja omavalvonnan ohjaus sekä suunnitelmallinen ja reaktiivinen valvonta
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaus ja valvonta
 - Aluehallintovirastojen lastensuojelun valvonnan valtakunnallinen yhtenäistäminen.
8. Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus
- Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen (sisältää ehkäisevän päihdetyön, romani-asiat ja lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy)
 - Vuotuisten hyvinvointialueiden johdon ohjaus- ja arviointikäyntien valmistelu ja toimeenpano
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon korvaukset ja valtionavustukset
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon valmius ja varautuminen
 - Tartuntatautien torjunta.

9. Ympäristöterveydenhuolto

- Paikallistason viranomaistoiminnan arviointi ja ohjaus terveydensuojelun, elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon tehtävissä
- Varautuminen ja valmiustehtävät
- Eläinlääkintähuollon ja terveydensuojelun kantelut
- Eläinten terveyden valvonta ja eläintautivalmiuden ylläpito
- Eläinten hyvinvoinnin valvonta
- Eläinten lääkitsemisen valvonta
- Eläinlääkäripalveluiden ja ammatinharjoittamisen valvonta
- Elintarvikevalvonnan tehtävät
- Erikoistumistehtävänä koe-eläinluvat ja koe-eläintoiminnan ohjaus ja valvonta
- Erikoistumistehtävänä vieraslajivalvonnan poikkeusluvat ja valvonta
- Talousvettä toimittavien laitosten ja yleisten uimarantojen valvontatietojen EU-raportointi
- Kuntien tartuntatautilain valvonnan ohjaus.

Kansainväliset tehtävät

Yhteistyö on pääosin luonteeltaan lupa- ja valvontatoiminnan kehittämistä sekä taustalla vaikuttavan lainsäädännön valmisteluun ja toimeenpanoon liittyvää asiantuntijayhteistyötä. Ympäristöterveydenhuollon osalta EU-tason toiminta ja kansainvälinen toiminta hoidetaan Ruokaviraston ja ministeriön toimesta. Asiantuntijayhteistyötä on jonkin verran.

Elinkeinovalvontayksikkö tekee kansainvälistä yhteistyötä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen osalta lähinnä OECD:n alaisuudessa toimivan, hallitusten välisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän FATF:n (Financial Action Task Force on Money Laundering) kautta. EU:n rahanpesudirektiivit perustuvat FATF:n antamiin suosituksiin. FATF tekee rahanpesun torjunnan toimijoille myös ohjeita, kyselyitä sekä selvityksiä laatimiinsa suosituksiin sekä valvonnan toteutumiseen ja viranomaisyhteistyöhön liittyen. Suomeen kohdistunut maa-arviointi valmistui 2019, ja sen johdosta toteutetaan toimenpiteitä sekä raportoidaan säännöllisesti. FATF järjestää yleiskokouksia, joihin Etelä-Suomen aluehallintoviraston edustajalla on mahdollisuus osallistua. Kokousten aiheet vaihtelevat ja niissä käydään läpi myös jäsenmaihin tehdyt maa-arvioinnit. Elinkeinovalvonnalla on edustus FATF:n Suomen taustaryhmässä ja Suomen FATF:n johtoryhmässä. Yhteistyötä on myös Euroopan keskuspankin ja Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority) kanssa. Lisäksi virasto on osallistunut aihealueeseen liittyviin kansainvälisiin arviointeihin.

EU-maiden kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten välistä toimintaa säätelee CPC-asetus (Consumer Protection Cooperation). Asetus on toimeenpantu kansallisilla täydentävillä säädöksillä (laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020)). CPC-asetuksen myötä eri jäsenmaiden viranomaisten mahdollisuudet keskinäiseen avunantoon valtioiden rajat ylittävissä EU:n kuluttajansuojasääntöjen rikkomuksissa laajenivat ja tehostuivat. Toimintaa ohjaa kansallisella tasolla Kilpailu- ja kuluttajavirasto.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö osallistuu Euroopan komission koordinoimaan valvontaviranomaisten WADEX-yhteistyöryhmään, jonka tarkoituksena on tukea saavutettavuusdirektiivin täytäntöönpanoa. Lisäksi työryhmä edistää parhaiden käytäntöjen tunnistamista ja leviämistä, sillä saavutettavuuden velvoitteet ja valvonta ovat yhtenevät EU:n alueella. Saavutettavuusvalvonta on World Wide Web -konsortion (W3C) jäsen, koska W3C-konsortio koordinoi kansainvälisten saavutettavuusohjeiden valmistelua. Saavutettavuusvalvonta osallistuu lisäksi Pohjois- ja Baltian maiden valvontaviranomaisten NOBAN-verkostoon.

Keskeiset ohjaavat tahot, yhteistyökumppanit ja asiakkaat

Alkoholihallinnon ohjaavina tahoina ovat Valvira, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), sosiaali- ja terveysministeriö (STM), työvoima- ja elinkeinoministeriö (TEM) ja valtiovarainministeriö (VM). Yhteistyötä tehdään poliisin, elintarvikevalvonnan, tupakkavalvonnan, terveysvalvonnan, veroviranomaisten/Harmaan Talouden Selvitysyksikön (HTSY), viraston työsuojelun vastuualueen, pelastus- ja rakennusvalvontaviranomaisten sekä tullin kanssa. Tärkeänä yhteistyökumppanina ovat myös muiden aluehallintovirastojen alkoholihallinnot, ehkäisevän päihdetyön lausuntoja antavat tahot, kunnat ja kuntayhtymät sekä alan etujärjestöt matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry ja Päivittäistavarakauppa ry (PTY).

Elinkeinovalvontayksikköä ohjaa osassa tehtävistä Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV). KKV:n kanssa sovitaan vuosisuunnitelma kuluttaja- ja kilpailuasioiden tehtävistä. KKV-yhteistyötä on myös kiinteistönvälitysliikkeiden ja perintäyritysten valvonnassa. TEM ohjaa välitysliekevalvontaa ja perintätoimen valvontaa. Ministeriön kanssa sovitaan vuosisuunnitelma näissä tehtävissä. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistehtäviä ohjaa valtiovarainministeriö. Rahanpesun torjunnan toimia koordinoidaan useiden kansallisten työryhmien puitteissa. Yhteistyö on tiivistä myös muiden rahanpesulainsäädännön valvontaviranomaisten kanssa, joille asetettiin oma säännöllisesti kokoontuva alatyöryhmä. Keskinäinen yhteistyö on tiivistä myös Keskusrikospoliisin kanssa, ja kansainvälistä yhteistyötä tehdään Financial Action Task Force (FATF) -organisaation puitteissa. Yhteistyötä tehdään myös valvottavia aloja edustavien sidosryhmien kanssa.

Oikeusturvayksikön tehtävien ohjauksesta vastaa oikeusministeriö. Yksikkö vastaa itsenäisesti tehtävien toteuttamisesta.

Saavutettavuusvalvonnan yksikön ohjaavana tahona toimii valtiovarainministeriö. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on keskeinen yhteistyötaho esteettömyysdirektiivin toimeenpanoon liittyen. Yhteistyötä tehdään myös esim. digi- ja väestötietoviraston ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston kanssa. Vammaisjärjestöt ovat keskeisiä sidosryhmiä, joita valvovan viranomaisen tulee kuulla, kun suoritetaan digipalveluiden valvontaa. Lisäksi saavutettavuusvalvonta tekee yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa esteettömyysdirektiivin vaatimuksista tiedottamiseksi. Pohjois- ja Baltian maiden valvontaviranomaisten kanssa tehdään tärkeää yhteistyötä valvonnan hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden ohjaavana tahona on STM. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ohjaa keskusvirastona ratkaisujen ja menettelytapojen yhdenmukaisuutta. Lisäksi tehdään yhteistyötä mm. muiden aluehallintovirastojen, THL:n, alan keskus- ja muiden järjestöjen sekä ELY-keskusten kanssa. Aluehallintoviraston sisäisesti yhteistyötä tehdään opetus- ja kulttuuritoimi-, työsuojelu-, pelastustoimi ja varautuminen- sekä hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueiden kanssa sekä POL-vastuualueen sisäisesti alkoholivalvonnan, oikeusturvan ja ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa. Lisäksi sote-yksiköt tekevät yhteistyötä hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin, HUS-yhtymän ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajien kanssa.

Ympäristöterveydenhuollon ohjaavina tahoina ovat maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto sekä STM ja Valvira. Yhteistyötä tehdään mm. paikallisten viranomaisten, poliisin, syyttäjälaitoksen, tullin, säteilyturvakeskuksen, ELY-keskusten ja muiden aluehallintovirastojen kanssa. Varautumistehtävissä yhteistyötahoina ovat aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue, ehkäisevän päihdetyön työryhmä sekä alkoholivalvonta.

Vastuualueemme yhteiset painopisteet ja priorisoinnit

- Kantelu-, lupa- ja rekisteröintiprosesseja digitalisoidaan ja käsittely yhdenmukaistuu, nopeutuu ja tehostuu.
- Sote-valvontalain mukainen rekisteröintiprosessi saadaan toimivaksi.
- Ennakoivaa ohjausta ja riskiperusteista valvontaa lisätään.
- Varmistamme ja tuemme valvottaviemme omavalvonnan toteutumista ja syvennämme informaatio-ohjausta, erityisenä painopisteenä hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen ohjaus järjestämistehtävässä onnistumiseksi.
- Kansalaisten oikeusturvaa koskevat asiat ratkaistaan aikaisempaa tehokkaammin.
- Hallitusohjelman tavoitteet voivat näkyä lainmuutosten valmisteluna, lausuntona ja vastaavina toimina mm. seuraavissa asioissa: alkoholilain uudistus sekä esteettömyysdirektiivistä johtuvat muutokset.
- Myötävaikutamme viraston eri vastuualueiden yhteisten tavoitteiden toteuttamiseen (yhteistyö kokonaisturvallisuuteen, maahanmuuttoon, peruspalveluiden arviointiin ja hyvinvointiryhmään liityen jne.).
- Poikkihallinnollisuutta tukevien toimintatapojen ja rakenteiden kehittäminen ja vahvistaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä vastuualueen sisäisessä ja vastuualueiden välisessä yhteistyössä.
- Myötävaikutamme kaikkien aluehallintovirastojen työn onnistumiseen: Vastuualueelta on asetettu useampi virkamies toisen aluehallintoviraston käyttöön käsittelemään talletusasioita, seri-korvauksia, lääkäreiden erikoistumiskoulutuskorvauksia, soten AMK-harjoittelukorvauksia sekä lääkkeen määräämiseen tarvittavan koulutuksen ja sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen korvausten maksamiseen liittyvissä asioissa ja koe-eläintoiminnan ohjaus- ja valvonta-asioissa.
- Tuemme aluehallintovirastojen POL-vastuualueiden toimintamuotojen valtakunnallista yhtenäistämistä.

Vastuualue osallistuu seuraavasti toiminnan kehittämiseen:

- valvonnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta parantavat hankkeet (mm. valvontamenetelmien kehittäminen yhdessä Valviran kanssa)
- viestinnän vaikuttavuuden ja uusien menettelytapojen kehittäminen osana työprosessia
- viraston verkkosivujen sisältöjen päivittäminen
- alkoholivalvontarekisteri Allu 2.0:n jatkokehittäminen
- sähköisen Wirta-tarkastusalustan kehittäminen
- asiakaspalautejärjestelmän pilotointi
- Soteri-rekisterin kehittäminen
- johtamisen kehittäminen (koulutukset)
- saavutettavuusvalvontatyökalu Salvian jatkokehitys
- uuden valtakunnallisen lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston valmistelu.

Kriittiset menestystekijät

- Henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvointi
- Työnantajakuvasta huolehtiminen
- Osaavan työvoiman rekrytointi ja heidän pysyvyydestään huolehtiminen
- Henkilöstön osallistaminen, palautteen kerääminen ja siihen reagointi

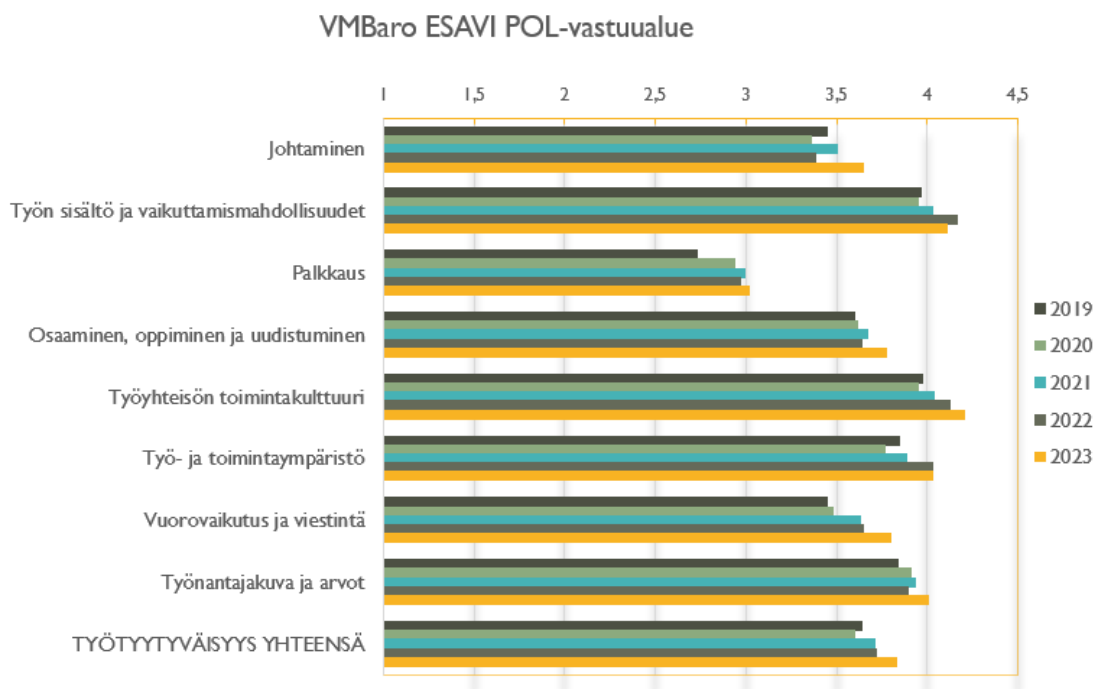
- Uudenlaisten työskentelytapojen omaksuminen hybridityön jatkuessa ja monitiloissa työskennellessä
- Tulevaisuuden osaamistarpeiden tunnistaminen yhdessä henkilöstön kanssa
- Henkilöstövoimavarojen riittävyys valvonnan volyymin ja vaativuuden kasvun, hallitusohjelmatavoitteiden ja useiden substanssilakien uudistusten edellyttämien valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävien yhteensovittamiseksi perustyöhön
- Digitalisaatiohankkeiden onnistuminen ja toteutuminen aikataulun mukaisesti

Vastuualueen toiminnan ja osaamisen kehittäminen sekä seuranta

Aluehallintovirastot hyödyntävät osaamista myös oman organisaation ulkopuolelta. Virastojen henkilöstö jakaa osaamistaan ja tietoaan verkostoitumalla ja osallistumalla aktiivisesti virastorajat ylittäen asioiden valmisteluun.

Henkilöstön hyvinvointia seurataan VMBarolla sekä työpaikkaselvityksillä. Vuoden 2023 VMBaroon vastasi 77 % henkilöstöstä (vuonna 2022 vastausprosentti oli 81 %). Tulokset osoittavat arviointien pysyneen edellisiin vuosiin verrattuna hyvällä tasolla (ks. kuvio).

Kuvio: Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen VMBaron tulokset vuosilta 2019–2023

Aluehallintovirastoissa on kiinnitetty huomiota esimiestyöhön, ja vastuualueelta on osallistuttu Mahdollistaja-koulutukseen. Esihenkilöt ovat osallistuneet vuosittain työnohjaukseen. Vastuualueen esimiestyön keskiarvo on 3,65 (v.2022 3,39) (ks. kuvio).

Kuvio: Esimiestyö ja johtaminen -arvot vuoden 2023 VMBarossa, POL-vastuualue

Tulkinta 3,00-3,50 tyydyttävä taso > kehitystyötä tarvitaan

Vastaajia 130 / 168 = 77%, v 22 81%

Esimiestyö ja johtaminen

	2019	2020	2021	2022	2023	Ero 22-23
1 Esimiestyö ja johtaminen	3,45	3,32	3,51	3,39	3,65	0,27
1.1 Tuloksellisen työn tekemisen mahdollistaminen (lähiesimiehen tah)	3,65	3,51	3,87	3,86	4,15	0,29
1.2 Työssä onnistumista tukeva palaute (lähiesimiehen taholta)	3,37	3,20	3,58	3,58	3,77	0,19
1.3 Oikeudenmukainen kohtelu (lähiesimiehen taholta)	3,95	3,80	4,23	4,18	4,31	0,13
1.4 Esimiesten onnistuminen työyhteisön töiden organisoinnissa.	3,34	3,20	3,48	3,27	3,62	0,34
1.5 Johdon onnistuminen työyhteisön töiden organisoinnissa.	3,20	3,11	3,22	3,05	3,36	0,31
1.6 Ylimmän johdon toimiminen esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä	3,10	3,33	3,34	3,17	3,41	0,25
1.7 Mahdollisuus kokeilla ja tehdä asioita uudella tavalla	3,54	3,39	3,38	3,30	3,67	0,37
1.8 Johto tekee hyviä ja oikeita päätöksiä.		3,32	3,40	3,25	3,41	0,16
1.9 Johdon strategiset linjaukset tukevat tavoitteiden saavuttamista.		2,92	2,96	2,85	3,22	0,36
1.10 Voin luottaa työyhteisömme johtoon.		3,38	3,63	3,40	3,67	0,27

[Tekijän nimi ja osasto]

21.11.2023

6

Vastuualueen *alkoholihallinnon yksikön* kehittämiskohteina vuonna 2024 ovat motivoituminen ja innostuminen työssä, kehityskeskustelut työntekemisen ja osaamisen kehittämisen tukena sekä osaamisen ylläpidon ja parantamisen tuki. Uusi Allu 2.0 muutti ja tulee edelleen muuttamaan alkoholihallinnon toimintaa merkittävästi. *Elinkeinovalvonnassa* panostetaan tiimien yhteistyön ja avoimuuden lisäämiseen, prosessien ja käytänteiden kehittämiseen sekä työn raportoinnin kehittämiseen. Toiminnan suunnittelua edistetään ottamalla käyttöön yksikön vuosikello. Eri tehtäväalueiden tiimit kokoontuvat säännöllisesti 1–2 viikon välein. Yksikön viestintää kehitetään, uutiskirjeitä laaditaan valvottaville, kirjoitetaan blogikirjoituksia ja hyödynnetään sosiaalista mediaa. *Saavutettavuusvalvonnan yksikön* tavoitteet ovat työn organisoinnin ja priorisoinnin kehittäminen sekä osaamisen kehittäminen. *Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut* -yksikön keskeiset kehittämiskohteet vuonna 2024 ovat osaamisen kehittäminen verkostojen avulla sekä kehityskeskustelut työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukena. Lisäksi yksikössä jatketaan edelleen kanteluiden käsittelyn kehittämistoimenpiteitä. *Sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröinnit* -yksikön keskeiset kehittämiskohteet vuonna 2024 ovat työyhteisön töiden organisointi ja työssä onnistumista tukevan palautteen antaminen. *Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikön* keskeiset kehittämiskohteet vuonna 2024 ovat rakenteellinen ja tavoitteellinen palautteen anto jokaisen osalta, sote-yhteistyössä terveydenhuollon asiantuntijoiden osallistuminen sosiaalihuollon tiimeihin, sosiaali- ja terveydenhuollon kokouksissa se, että jokainen vie kokouksen asialistalle ratkaistuja päätöksiä, ei ainoastaan määräyksiä tai huomautuksia koskevia, sekä hyvän työilmapiirin tukeminen omalta osaltaan.

Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus -yksikön vuoden 2024 tavoitteita on vuoden 2023 tavoitteen (sisäinen asiakkuus) loppuun saattaminen alkuvuoden 2024 aikana. Uusia tavoitteita on viraston sisäisen poikkihallinnollisen/verkostoyhteistyön kehittäminen ja uuden viraston valmisteluun osallistuminen. Yksikön omina tehtävinä kehitetään ja toimeenpannaan edelleen hyvinvointialueiden ohjaus- ja arviointikäyntejä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista. Lisäksi yksikössä ohjataan ja valvotaan kuntien ja hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. *Oikeusturvayksikössä* kehittämiskohteina ja tavoitteina vuodelle 2024 ovat edelleen koulutuksen mahdollistaminen, työmäärän tasaisempi jakaminen ja vanhojen asioiden päättäminen sekä tiedottamisen ja ajankohtaisten asioiden viestinnän kehittäminen. *Ympäristöterveydenhuollon yksikössä* kirjattiin vuoden yhteisiksi tavoitteiksi moniammatillisen yhteistyön ja

vuorovaikutuksen lisääminen niin yksikön sisällä kuin vastuualueen tasolla (esim. toteutuneet ohjaus- ja arviointikäynnit yhteistyössä sote-valvonnan kanssa sekä yksikön johtoryhmätyöskentelyn vakiinnuttaminen). Lisäksi pyritään ylläpitämään VMBaron hyvää vastausprosenttia.

Toiminnan seuranta ja raportointi

Aluehallintovirastojen asiakaslähtöisen toiminnan tiedolla johtamisen projektin myötä otettiin käyttöön visuaalisen analytiikan ohjelmisto Tableau. Uuden tekniikan avulla aluehallintovirastojen johto pystyy seuraamaan suoritteiden ja henkilöstöresurssien kehitystä. Tableau-ohjelmiston avulla tietoja pystytään visualisoimaan valtakunnallisesti ja aluehallintovirastoittain sekä tuloksista pystytään raportoimaan ohjaaville ministeriöille ja keskusvirastoille.

Talous- ja henkilöresurssien suunnittelussa ja seurannassa hyödynnetään Ressu-järjestelmää. Seuranta ja tulosraportointia sekä johdon raportointia varten varmistetaan, että työajanseurannan merkinnät tehdään ja seurantamittaritiedot kirjataan valtakunnallisesti sovitulla tavalla. Seurantatietoja hyödynnetään toiminnan kehittämisessä ja resurssien kohdentamisessa sekä raportoinnissa ministeriöille.

POL-vastuualueen viestintä

Yleistä

Viestintä tukee ja osaltaan varmistaa yksiköiden ja vastuualueiden toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutumista. Suunnitelmallinen viestintä tukee asiantuntijoiden työtä ja auttaa viestimään vaikuttavasti työn vaikuttavuudesta ja yhteiskunnallisesta merkityksestä.

POL-vastuualueen viestintä nojaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston viestintäsuunnitelmaan, jossa on kuvattu viestinnän yleiset periaatteet, tavoitteet, organisoituminen ja toimintatavat. Lisäksi vastuualueen viestintää ohjaa yleisellä tasolla AVI-ELY-strategia ja sen pohjalta päivitetty aluehallintovirastojen viestinnän strategiset linjaukset.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue on laaja ja monialainen kokonaisuus, mikä heijastuu myös viestintään: yhteinen suunnitelma, strategiset linjaukset ja yhteiset toimintatavat ohjaavat vastuualueen viestintää, mutta tarkemmat viestinnän tavoitteet, kanavat, sisällöt ja kohderyhmät riippuvat myös toimialasta. Tämän vuoksi viestintää on tarpeen käytännössä suunnitella, toteuttaa ja kehittää myös toimialakohtaisesti. Toimialakohtaisessa viestinnässä noudatetaan viraston ja valtionhallinnon viestinnän periaatteita. Viestinnässä tehdään tiivistä yhteistyötä yksiköiden, vastuualueen johdon ja viraston viestintäpäällikön kesken. Viraston sisäisessä viestintäverkostossa on mukana POL-vastuualueen asiantuntijoita.

Toinen keskeisesti viraston vastuualueen viestintään vaikuttava sisäisen toimintaympäristön piirre on valtakunnallinen yhteistyö ja aluehallintovirastojen yhteisen viestinnän koordinointi. POL-vastuualueen viestinnän sisällöistä ja kanavista osa on valtakunnallisesti yhteisiä ja osa on virastokohtaisia.

Kolmas keskeinen viestintään vaikuttava tekijä on viranomaisyhteistyö. Usea POL-vastuualueen tehtävä vaatii yhteistyötä eri viranomaisten kanssa, ja aiheeseen voi liittyä useampia toimivaltaisia viranomaisia. Myös viestinnän yhteistyön ja yhteensovittamisen tarve huomioidaan vastuualueen viestinnässä.

Vastuualueen viestinnän yhteiset tavoitteet ja keinot 2024

Etelä-Suomen aluehallintoviraston POL-vastuualueen viestinnän keskeinen tavoite on toiminnan vaikuttavuudesta viestiminen. Suunnitelmallisella viestinnällä kirkastamme POL-vastuualueen monipuolisen työn sisältöä, merkitystä ja vaikutusta yhteiskunnassa. Kerromme, mitä teemme ja miksi työmme on tärkeää ja huomioimme poikkihallinnollisuuden näkökulman. Seuraamme tarkoituksenmukaisin keinoin viestintäympäristöä ja vastuualueen näkyvyyttä mediassa ja sosiaalisessa mediassa.

Onnistuneella viestinnällä voidaan ohjata ja opastaa toimijoita ja kansalaisia, mikä tehostaa asiointia, parantaa asiakaskokemusta ja vähentää asiantuntijoille tulevia ylimääräisiä yhteydenottoja. Ohjaus, neuvonta ja viestintä muodostavat yhdenmukaisen ja saumattoman kokonaisuuden. Asiakasviestinnässä teemme tiivistä viestinnän, asiakaspalvelun ja substanssiasiantuntijoiden yhteistyötä. Media on keskeinen viestinnän sidosryhmä, ja vastuualueella panostetaan mediaviestintään. Hyvällä proaktiivisella viestinnällä voidaan ehkäistä virastoon liittyvien kohujen eskaloitumista ja pienentää julkisuuspainetta.

Viestinnässä tuotamme laadukkaita ja tarkoituksenmukaisia sisältöjä omille verkkosivuillemme, sosiaalisen median kanaviimme ja muihin omassa hallinnassamme oleviin kanaviin. Hyödynnämme sisältöjä mahdollisuuksien mukaan pitkäkestoisesti ja linkitämme niitä toisiinsa vaikuttavuuden aikaansaamiseksi. Lisäksi viestinnässä huomioidaan sidosryhmät, verkostot ja yhteistyötahot sekä näiden viestintäkanavat.

Vastuualue edistää avoimuutta jakamalla tietoa monikanavaisesti ja tuottamalla ratkaisu- tai päätöslyhennelmiä ja raportteja toimintansa keskeisistä havainnoista. Kaikilla kanteluja käsittelevillä tai valvontaa tekevillä yksiköillä on yhtenä tavoitteena tuottaa verkkosivuilla julkaistavia ratkaisu- tai päätöslyhennelmiä yhteiskunnallisesti tai yleisesti merkittävistä, ohjaavista tai muuten erityistä kiinnostusta herättävistä päätöksistä.

Vastuualueen suunnitelmallisella viestinnällä tuetaan myös valtion aluehallinnon uudistuksen toimeenpanon valmistelua vuosina 2024–2025 ja vastuualueen toiminnan mahdollisimman häiriötöntä toteutumista.

Yksikkökohtaiset tavoitteet ja painopisteet (voivat täsmentyä erillisissä suunnittelukokouksissa tai foorumeissa)

Alkoholihallintoyksikön toiminnassa lainsäädäntö tulee muuttumaan kuluvan vuoden aikana, josta viestintään tarpeen mukaan. Keväällä tehdään tiedote kesätapahtumien lupa-asioista ja muista ajankohtaisista asioista. Lisäksi tiedotetaan päätöksistä, joilla arvioidaan olevan laajempaa merkitystä toimialalla.

Elinkeinovalvontayksikkö julkaisee tiedotteita ja uutiskirjeitä, joiden kohderyhmiä ovat kuluttajat, valvottavat toimialat ja yleinen media. Viestinnän sisältö ja luonne määräytyy kohderyhmittäin. Viestintää toteutetaan myös viestipalvelu X:ssä (entinen Twitter), blogikirjoituksilla ja muilla tavoin yhteistyössä viraston viestintäpäällikön kanssa. Rahanpesuvalvonnan tiimi jatkaa suunniteltua ja aktiivista viestintää, mm. uutiskirjeen julkaisua erityisesti valvottaville ja viestipalvelu X:n käyttöä. Välitysvälityksellä on käytössä yhteinen valtakunnallinen viestipalvelu X:n tili, jonka käyttöä jatketaan. Verkkosivuilla julkaistaan toimialakohtaisia ohjeistuksia ja linjauksia mm. perintätoimea ja välitystoimintaa koskevista valvontapäätöksistä. Yksiköstä ollaan mukana mm. elinkeinoelämän tapahtumissa infopisteillä, esityksillä ja muulla osallistumisella.

Saavutettavuusvalvonnan yksikön tavoite on olla helposti lähestyttävä neuvonta- ja valvontaviranomainen. Vuonna 2024 keskitytään viestimään esteettömyysdirektiivin digipalvelulakiin tuomista muutoksista. Pääasiallinen kanava on saavutettavuusvaatimukset.fi-verkkosivusto. Uutiskirjeitä lähetetään ympäri vuoden ja tilaajamäärää pyritään kasvattamaan. Osallistumme harkinnan mukaan sidosryhmätilaisuuksiin ja koulutuksiin, joilla on mahdollisimman suuri näkyvyys ja vaikuttavuus saavutettavuudelle. Valvontaa pyritään toteuttamaan mahdollisimman avoimena, ja valvonnan tuloksista pyritään viestimään avoimesti ja kattavasti.

Oikeusturvayksikkö pyrkii ottamaan oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen viestinnän huomioon jokapäiväisessä perustyössään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut -yksikkö laatii tarvittaessa ohjauskirjeitä tai tiedotteita ajankohtaisista asioista itsenäisesti tai yhdessä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden, muiden aluehallintovirastojen tai Valviran kanssa.

Sosiaali- ja terveystalujen rekisteröinnit -yksikkö ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia uuden sote-valvontalain mukaiseen rekisteröintiin liittyvissä asioissa. Yksikköön tuleviin ohjauspyyntöihin ja tiedusteluihin vastataan asiakaslähtöisesti ilman aiheettomia viivästyksiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikkö kiinnittää erityistä huomiota niiden asioiden esille tuomiseen, joilla on ennakkollista ohjaavaa vaikutusta, joilla tuetaan palvelujen järjestämistä ja omavalvontaa ja jotka ovat tärkeitä kansalaisten oikeusturvan toteutumisen kannalta. Tällaisista asioista laaditaan tiedotteita ja ohjauskirjeitä. Tarvittaessa laaditaan aluehallintovirastojen ja Valviran yhteinen ohjauskirje tai tiedote vaikuttavuuden lisäämiseksi. Aluehallintoviraston valvontaroolista hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen jälkeen viestitään selkeästi.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen -yksikkö viestii yhteistyössä hallinto- ja kehittämisselveluiden viestinnän kanssa yksikön perustyöstä (esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö ja romanityö) ohjauskirjein ja tiedottein. Lisäksi tarvittaessa laaditaan blogikirjoituksia ja ohjataan toimijoita infotilaisuuksissa. Aluehallintoviraston roolista hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tehtävissä viestitään selkeästi erityisesti suhteessa hyvinvointialueisiin.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön viestinnän tavoitteena on saada vahvistettua edelleen viestiä yksikön perustyöstä ja siten nostaa viranomaisen tunnettuutta ja kansalaisten tietoisuutta työmme vaikuttavuudesta jokapäiväisessä elämässä.

2.2.1 Alkoholihallinnon painopisteet ja toimenpiteet

Riku-Matti Lehikoinen

Yksikön päällikkö

Alkoholihallinnon perustehtävänä on ehkäistä alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamia haittoja valvomalla alkoholiin liittyvää elinkeinotoimintaa. Vaikka alkoholihallinnon perustehtävä on elinkeinotoiminnan valvonta, ei tavoitteena ole ensisijaisesti sanktioida vaan tukea alkoholielinkeinoja vastuullisessa myyntitoiminnassa ja alkoholilain noudattamisessa. Käytännössä tämä tarkoittaa lupahakijoiden ja -haltijoiden omavalvonnan kehittämisen tukemista eri lupahallinnon ja valvonnan vaiheissa.

Aluehallintovirasto myöntää toimialueellaan alkoholijuomien anniskeluluvat, anniskelun jatkoaikaluvat, alkoholijuomien vähittäismyyntiluvat, Alkon myymälöiden hyväksymiset sekä Alkon luovutuspaikkaluvat. Lisäksi aluehallintovirastossa käsitellään anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkaa sekä anniskelu- ja vähittäismyyntiluvanhaltijaa koskevia muutoksia. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa käsitellään noin 4 000 alkoholihallinnon lupa-asiaa vuodessa. Alkoholihallinnossa toiminnan lähtökohtana on alkoholilaki ja sen nojalla annetut säädökset ja määräykset sekä kuittilain valvonta. Alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeinotoimintaa alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi.

Keskeisimpänä tehtävänä vuonna 2024 on alkoholihallinnon valvontaohjelman toteuttaminen ja uuden valvontaohjelman valmistelu, Allu 2.0:n jatkokehitykseen osallistuminen sekä alkoholilain uudistusten täytäntöönpano. Tulossopimuksen mukaisesti vahvistamme riskiperusteisuutta valvonnassa. Keinoina Allun uudet toiminnallisuudet, tarkastusten parempi valmistelu ja raportointi ja viranomaisyhteistyö.

Aluehallintovirasto valvoo alueellaan alkoholijuomien anniskelua, vähittäismyyntiä sekä alkoholijuomien mainontaa ja muuta myyminen edistämistoimintaa. Toimipaikkoja eli valvontakohteita toimialueella on noin 6 400. Valvonnan tavoitteena ovat toimivat markkinat ja elinkeinonharjoittajien sitoutuminen toimintaa ohjaavien ja yhteiskunnallisen vastuun edellyttämien säännösten noudattamiseen. Valvontaan liittyvät todettujen epäkohtien ja rikkomusten johdosta annettavat hallinnolliset sanktiot. Valvonnan tarkoituksena ei ole pelkkä ”syynääminen”, vaan valvonnassa kuten lupahallinnossakin pyritään konsultoivaan työotteeseen ja lupahaltijoiden omavalvonnan kehittämiseen. Tämä korostuu erityisesti maahanmuuttajien kohdalla puutteellisen kielitaidon ja yhteiskuntatuntemuksen vuoksi. Lisäksi aluehallintovirasto ehkäisee harmaan talouden ja talousrikollisuuden esiintymistä alkoholielinkeinossa alkoholilain ja kuittilain mukaisin keinoin.

Valtakunnallisesti valvontaa ohjaavat VM:n ja aluehallintoviraston välinen vuoden 2023 tulossopimus sekä Valviran ja aluehallintovirastojen yhteistyössä laatima alkoholihallinnon valtakunnallinen valvontaohjelma. Etelä-Suomen aluehallintoviraston alkoholihallinnon toiminnasta kerrotaan tarkemmin valvontasuunnitelmassa.

Alkoholihallinnon resurssit

Henkilöstöresurssit

- etukäteisvalvontaan noin 12.5 henkilötyövuotta.

- jälkikäteisvalvontaan vähintään kolme ja puoli henkilötyövuotta.

Valvonnan strategiset tavoitteet ja painopisteet

Alkoholihallinnon tavoitteena on olla yhdenmukainen, tehokas ja vaikuttava vastuullisen elinkeinon oma-valvonnan tukija. Tavoitetaan pääsemään painottamalla toiminnassa seuraavia strategisia tavoitteita: 1. vuorovaikutus ja sidosryhmäyhteistyö, 2. ohjaus- ja valvontatoiminnan kehittäminen, 3. digitalisointi.

Läpileikkaavat:

- oikea-aikainen ja monikanavainen viestintä
- asiakaslähtöisyys.

Kuva: Alkoholihallinnon strategiset tavoitteet

Alkoholihallinnon strategiset tavoitteet

Lupaharkinnan yhteydessä aluehallintovirasto tutkii hakijan toimintaan tarvittavat edellytykset ja luotettavuuden. Lupapäätöksistä aluehallintovirasto perii valtiovarainministeriön maksuasetuksessa säädetty suoritmaksut. Suoritemaksu peritään huolimatta siitä, onko päätös myönteinen vai kielteinen. aluehallintovirasto perii vuosittain myös valvontamaksun toimipaikkakohtaisesti.

Lupatoiminnan painopisteet

- Lupia käsitellään nopeasti, laadukkaasti ja tehokkaasti keskimäärin 30 vuorokaudessa noudattaen hyvän hallinnon periaatteita.
- Mahdollisuuksien mukaan uusiin toimipaikkoihin tai oleellisissa luvanmuutostilanteissa pyritään suorittamaan ennakkokatselmus.
- Luvanhakijoiden hallinnollisen taakan vähentämiseksi ja käsittelyn jouduttamiseksi hankitaan tarvittavat selvitykset viranomaistelta siltä osin kuin se on mahdollista.

Hallinnollisen taakan keventäminen ja digitalisaatio

- Alkoholilaisissa ja sen nojalla annettavissa asetuksissa pyritään minimoimaan luvanhaltijoiden ja hakijoiden hallinnollinen taakka.
- Lupa- ja valvontaprosessin sujuvoittamista jatketaan Allu 2.0 -järjestelmän kehittämisellä ja viranomaisyhteistyötä lisäämällä.
- Alkoholihallinnon toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että luvanhakijan asiakaskokemus olisi positiivinen. Alkoholihallinnossa on käytössä kysely asiakaspalautteen saamiseksi.
- Allu 2.0 on käytössä ja alkoholihallinto osallistuu järjestelmän jatkokehitykseen.

- Valvonta toteutetaan Wirta-tarkastusohjelmaa käyttäen.

Valvonnan painopisteet

Syksyllä 2019 julkaistiin alkoholihallinnolle uusi valvontaohjelma, joka on ensimmäinen uuden alkoholilain voimaan tulon (kokonaisuudessaan 1.3.2018) jälkeen. Ohjelman on laatinut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) yhdessä aluehallintovirastojen kanssa. Valvontaohjelma muodostaa kehon uuden alkoholilain mukaiselle toiminnalle ja avaa alkoholihallinnon perustehtävän ja tavoitteet strategisella tasolla. Uusi alkoholilaki muuttaa alkoholihallinnon toimintaa ja painottaa entistä enemmän elinkeinon omavalvontaa. Valvontaohjelmalla ohjataan, uudistetaan ja yhtenäistetään alkoholihallinnon toimintaa vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Valvontaohjelma päivitetään vuoden 2024 aikana.

Alkoholilain tarkoituksena on entistä enemmän siirtää alkoholilain noudattamisessa valvontavastuuta alan toimijoille suunnitelmallisen omavalvonnan piiriin. Omavalvonnan korostuminen ei kuitenkaan poista tarvetta valvontaviranomaisten suorittamalta valvonnalta. Viranomaisvalvonnan keskeisenä periaatteena on luvanhaltijoiden toiminnan ohjaaminen parempaan omavalvontaan ja entistäkin vaikuttavampiin käytäntöihin alkoholilain rikkomusten ehkäisemiseksi.

Kenttävalvonnassa keskeisimpänä tavoitteena on oikein kohdistetun ja näkyvän valvontatoiminnan avulla ennaltaehkäistä räikeimpiä anniskelurikkomuksia sekä puuttua havaittuihin rikkomuksiin – erityisesti alakäisille ja päihtyneille anniskeluun.

Tarkastukset tehdään pääsääntöisesti viikonloppuisin iltaisin ja yöaikaan, mutta on tarkoituksenmukaista, että tarkastuksia tehdään myös muina ajankohtina ja sidosryhmäyhteistyön esittämät toiveet huomioituna. Tarkastuksia pyritään tekemään yhteistyössä erityisesti poliisin kanssa, mutta myös työsuojelun ja terveysvalvonnan kanssa. Uutena toimintamallina on ollut kahtena edellisenä vuotena yhteistarkastukset verohallinnon kanssa. Kohdevalinnassa huomioidaan mm. Alkoholivalvonnan riskiperusteiden kartoittaminen - muistiossa esille nostetut seikat sekä poliisilta ym. viranomaisilta, ravintoloitsijoilta ja kansalaisilta saadut vinkit sekä Allun uudet toiminnallisuudet. Valvontatarkastusten laatua on viime vuonna kehitetty, ja sitä jatketaan kuluvana vuonna. Tavoitteena on määrän vähentäminen ja vaikuttavuuden lisääminen. Alkoholihallinto osallistuu moniviranomaistoimintahankkeeseen.

Ennalta sovittu omavalvontaa tukeva tarkastustoiminta ja etätarkastukset

Ennalta sovittu tarkastustoiminta keskittyy luvanhaltijoiden käytäntöjen ja omavalvonnan arviointiin ja kehittämiseen. Tällöin omavalvontaa tukevassa tarkastuksessa käydään läpi yhdessä luvanhaltijan ja tämän henkilökunnan kanssa alkoholilain mukaisia vaatimuksia toiminnalle sekä luvanhaltijan omavalvontasuunnitelman sisältöä ja soveltuvuutta toiminnassa oleviin käytännön haasteisiin. Ennalta sovittuja tarkastuskäyntejä pyritään tekemään erityisesti silloin, kun on syytä olettaa suunnitelmallisen omavalvonnan olevan puutteellista tai riittämätöntä. Puutteista voivat antaa viitteitä esimerkiksi yleisöilmoitukset, heikkotasoinen omavalvontasuunnitelma lupahakemuksen yhteydessä tai aikaisemmat valvontahavainnot. Tarkoituksena ennalta sovituksessa tarkastustoiminnassa on ohjauksen ja neuvonnan keinoin keskustelun kautta parantaa ja kehittää luvanhaltijan omavalvontaa ja omavalvontasuunnitelmaa. Samalla tarkastetaan toimipai- kassa saatavilla pidettävien asiakirjojen olemassaolo ja laatu. Omavalvontaa tukeva tarkastus voidaan suorittaa myös etätarkastuksena.

Kuittitarkastuskäyntien tarkoituksena on valvoa kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa (kuitinanto- laki) annetun lain noudattamista. Lain tavoitteena on torjua harmaata taloutta ja käteistulojen kirjaamatta jättämistä sekä edistää kansalaisten mahdollisuuksia havaita tällaista myyntiä. Kuitinantolakia sovelletaan kaikilla toimialoilla toimiviin elinkeinonharjoittajiin, joiden tilikauden liikevaihto ylittää 10 000 euroa.

Lupaedellytysten valvonta

Alkoholiviranomaisen mahdollisuuksia luvanhaltijoiden taloudellisten edellytysten valvontaan on heikennetty nykyisessä alkoholilaissa. Tästä huolimatta Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyrkii kuulemaan vuoden 2024 aikana kaikkia sellaisia luvanhaltijoita, joiden verovelka on noussut 10 000 euroon, ja ryhtyy toimenpiteisiin lupaedellytysten palauttamiseksi ja viimekädessä luvan peruuttamiseksi. Lupaedellytysten valvontaan vaikuttavat pandemian vuoksi yritysten toimintaan tehdyt helpotukset.

Markkinoinnin valvonta

Markkinoinnin valvonta on osa lakisääteistä valvontatehtävää. Valvontaa tehdään ennen tarkastuskäyntejä ja niiden aikana luvanhaltijoiden markkinoinnista tehtyjen havaintojen perusteella.

Lisäksi voidaan hyödyntää kuluttajien ja kilpailijoiden tekemiä epäkohtailmoituksia. Painopisteinä ovat väkevien hinnastot ja anniskelun happy hour -sääntely (printtimedia, nettisivut ja sosiaalisen median sovellukset). Markkinoinnin valvonta on myös osa valvontatarkastuksen valmistelua.

Viranomaisyhteistyö

Poliisin, elintarvikevalvonnan, tupakkavalvonnan, terveysvalvonnan, veroviranomaisten/HTSY:n, viraston työsuojelun vastualueen, pelastus- ja rakennusvalvontaviranomaisten sekä tullin kanssa pyritään järjestämään yhteistarkastuksia ja muuta tietojen vaihtoa. Yhteistyön määrä riippuu omien resurssien lisäksi yhteistyöviranomaisen käytettävissä olevista resursseista. Ohjaavan viranomaisen kanssa yhteistyötä tehdään mm. osallistumalla erilaisiin yhteistyöryhmiin ja työkokouksiin. Tärkeänä yhteistyökumppanina ovat myös muiden aluehallintovirastojen alkoholihallinnot, alkoholiohjelman toimijat sekä seutulausuntoja antavat tahot.

Laki kuitintarjoamisesta käteiskaupassa lisää kenttävalvonnassa yhteistyötä poliisin ja verotarkastajien kanssa. Työsuojelu on aktiivisesti mukana yhteisvalvonnassa vuonna 2024 jo vakiintuneiden toimintamallien mukaisesti.

Seuranta ja raportointi

Käsittelyaikataavoite on luussa 30 päivää.

Aluehallintovirastojen yhteisen valvontasuunnitelman mukaan riskiperusteisia alkoholilupatarkastuksia suoritetaan 15–20 prosenttiin valvontakohteista, mutta Etelä-Suomen aluehallintovirasto ei aseta tarkastusavoitteita vuodelle 2024. Tarkastuksia suoritetaan riskiarvioinnin perusteella.

Valvonta-asioiden käsittelyaikataavoitteeksi on sovittu valtakunnallisesti 60 päivää pois lukien määräajan asettamispäätökset.

Harmaan talouden valvonnan seuranta tapahtuu puolivuositteisella raportoinnilla Valviralle. Raportti toimitetaan Valviralle ajalta 1.1.–30.6. viimeistään elokuun loppuun mennessä sekä ajalta 1.7.–31.12. viimeistään seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Suunnitelmat näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämiseksi

Alkoholihallinto tiedottaa toiminnastaan aktiivisesti ja oma-aloitteisesti sekä osallistuu yhteistiedotteisiin Valviran, verohallinnon ja poliisin kanssa.

- Muutoin pyritään tiedottamaan kaikista sellaisista päätöksistä, joilla voi olla laajempaa merkitystä kuin vain se, kehen päätös suoranaisesti kohdistuu.
- Laaditaan päätöstiivistelmiä.
- Kehitetään viestinnän vaikuttavuutta ja some-viestintää.
- Järjestetään koulutuksia yrittäjille, ravintoalan opiskelijoille jne.
- Asiakaspalautekysely.
- Kunnissa ja maakunnissa toimivien sekä kokemusasiantuntijoiden osallistaminen/asiakasnäkökulman huomioiminen.

2.2.2 Elinkeinovalvonnan painopisteet ja toimenpiteet

Kilpailu- ja kuluttajahallinnossa sekä elinkeinovalvonnassa edistetään ja turvataan tervettä ja toimivaa taloudellista kilpailua, kuluttajansuojan ja ihmisten taloudellisen turvallisuuden toteutumista sekä elinkeinonharjoittajien tasapuolisia toimintaedellytyksiä. Elinkeinovalvonnassa torjutaan myös rahanpesua ja terrorismin rahoittamista.

Ilkka Heikkilä

Yksikön päällikkö

Yksikön voimavarat ja toiminnan volyymit

Yksikössä on 22 henkilöä vakituisessa virassa. Yksikössä on päällikön lisäksi 16 ylitarkastajaa ja viisi tarkastajaa. Kilpailu- ja kuluttaja-asioiden tiimissä on viisi henkilöä, joista yksi ylitarkastaja toimii myös perintätöissä ja yksi ylitarkastaja välitysliekevalvonnassa. Kiinteistönvälitysliekkeiden valvonnassa ja rekisteröintitehtävissä on neljä henkilöä, ja lisäksi yksi toisen tiimin työntekijä sijaistaa välityspuolen rekisteriasioissa. Perintätöiden valvonnassa ja rekisteröinneissä on viisi henkilöä, joista kolmella on myös muita tehtäviä. Rahanpesulain mukaisessa valvonnassa ja rekisteröinneissä on kahdeksan henkilöä (seitsemän ylitarkastajaa ja yksi tarkastaja).

Toimintasuunnitelma

Elinkeinovalvonnan yrityksiin kohdistama valvonta on riski- ja vaikutusperusteista. Kirjalliset valvontapäätökset kohdistetaan vakavimpiin, seuraamuksiin tai huomautuksiin johtaviin tapauksiin. Varoituksen tai muun lain mukaisen seuraamuksen sisältämistä päätöksistä voi valittaa hallinto-oikeuteen. Vähäisemmät valvonnassa havaitut puutteet ja laiminlyönnit pyritään selvittämään kannanotoilla ja vastauksilla, jotka esitetään sähköpostitse tai puhelimitse ilmoittajille ja yrityksille.

Elinkeinovalvonnan toiminta priorisoidaan ja valvontasuunnitelmat toteutetaan riskiarvioiden perusteella. Toiminnassa huomioidaan uusien säännösten mukaiset velvoitteet kohderyhmille. Elinkeinovalvonta edistää kansallista turvallisuutta valvomalla rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain säädännön noudattamista.

Elinkeinovalvonta tiedottaa merkittävistä valvontapäätöksistä ja ohjaavasta toiminnasta. Yksikkö julkaisee viraston verkkosivuilla päätösluonnelmia, ja valvontalinjauksista tiedotetaan suoraan valvottavia.

Kilpailu- ja kuluttaja-asiat

Aluehallintovirasto valvoo kulutushyödykkeiden hinnan ilmoittamista sekä kuluttajaluottojen markkinoinnin ja luottosopimusten lainmukaisuutta. Matkapakettialalla virasto valvoo sitä, täytyykö matkanjärjestäjän rekisteröityä Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) vakuusrekisteriin. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ohjaa aluehallintovirastoa näissä tehtävissä. Aluehallintovirasto toimii myös alueellisena kilpailuviranomaisena. Tämä tehtävä on viime vuosina painottunut KKV:n johdolla tehtäviin selvityksiin mm. kilpailuneutraliteetin ja julkisten hankintojen alalla. Aluehallintovirasto valvoo Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) ohjauksessa mittauslaitteiden ja niiden käytön asianmukaisuutta sekä sitä, että mittauslaitteiden toiminta on varmennettu säännösten mukaisesti.

Kulutushyödykkeiden hinnan ilmoittamisen valvonnassa aluehallintovirasto on toimivaltainen käyttämään tarvittaessa kuluttajansuojalain mukaista kieltomenettelyä, jos lainvastaisuus on ilmeinen ja säännösten soveltamiskäytäntö tämänkaltaisessa asiassa on vakiintunut. Muissa edellä mainituissa valvontatehtävissä KKV ja Tukes päättävät jatkotoimenpiteistä, kun aluehallintoviraston valvontahavainnot ovat antaneet aiheutta niiden harkitsemiseen.

Keskeinen tehtävä kilpailu- ja kuluttaja-asioissa on Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa vuosittain sovittavat valvonta- ja muut hankkeet. Vuoden 2024 alustavaan suunnitelmaan on kirjattu kaksi kysely- ja kartoitus-hanketta, jotka koskevat julkisia hankintoja ja palvelusetelin käyttöä, luottomarkkinointia koskeva valvontahanke, matkapakettien vakuusvalvontaa koskeva hanke ja hintailmoittelun valvontahanke. Suunnitelman hankkeiden aiheet, aikataulus ja toteutus tarkentuvat. Vuosisuunnitelmaan kuuluu myös aluehallintoviraston virkamiesten perehdytys kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtäviin, mikä tarkoittaa muun ohella osallistumismahdollisuutta KKV:n viikkoinfoihin (Areena, Foorumi).

Aluehallintovirasto valvoo kuluttajatehtävissä oma-aloitteisesti ja asiakaslähtöisesti valvontailmoituksiin perustuen. Aluehallintovirasto valvoo kuluttaja-asioissa valvontakäynneillä elinkeinonharjoittajien toimipaikoissa (kenttävalvonta) sekä verkossa, printti- ja muussa mediassa. Vuonna 2024 kenttävalvonnassa painopisteenä jatketaan Tukesin ohjaamassa mittauslaittevalvonnassa Päivittäistavarakaupan taarauksen ja erikoisliikkeiden mittauslaitteiden valvontaa. Samassa yhteydessä tehdään hinnan ilmoittamisen valvontaa.

Kilpailu- ja kuluttajatiimin henkilöt osallistuvat KKV:n järjestämään hankekohtaiseen perehdyttämiseen ja muuhun soveltuvaan KKV:n järjestämään ja sisäiseen koulutukseen.

Päivittäistavara huolto

Päivittäistavara huolto (PTH) on osa normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden sekä poikkeusolojen elintarvikehuoltoa turvaavaa järjestelmää. PTH pyrkii takaamaan tärkeiden päivittäistavaroiden saatavuuden sekä joukkorukoukailun poikkeusoloissa. Tilanteisiin varaudutaan suunnitelmin, kouluttamalla siihen varattua henkilökuntaa sekä hallinnon ja elinkeinoelämän toimijoiden yhteisillä valmiusharjoituksilla. Elinkeinovalvontayksiköstä on henkilöitä nimetty PTH:n valmiustehtäviä varten. Elinkeinovalvontayksikkö osallistuu valmiustoimikunnan sihteeristön toimintaan sekä valmiusharjoituksiin ja ylläpitää listaa kuntien päivittäistavara huollon yhteyshenkilöistä. Päivittäistavara huoltoa ohjaa työ- ja elinkeinoministeriö. Yhteistyötahoina ovat viranomaiset, Huoltovarmuuskeskus, järjestöt ja elinkeinoelämä.

Kiinteistönvälitysliikkeiden rekisteröinti ja valvonta

Aluehallintovirasto pitää rekisteriä kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeistä sekä valvoo niiden toimintaa. Välitysliikkeen on ennen toimintansa aloittamista rekisteröidyttävä siihen aluehallintovirastoon, jonka alueella liikkeen hallintoa on tarkoitus pääasiallisesti hoitaa.

Aluehallintovirasto valvoo välitysliikkeiden toimintaa käsittelemällä liikkeen toiminnasta tehtyjä ilmoituksia, tekemällä valvontakäyntejä liikkeisiin ja seuraamalla liikkeen markkinointia. Välitysliikkeiden on noudatettava markkinointia koskevia säädöksiä ja hyvää välitystapaa. Virasto voi määrätä laiminlyöntien johdosta välitysliikkeelle hallinnollisen seuraamuksen (varoitus tai määräaikainen toimintakielto). Lievemmissä tapauksissa kiinnitetään välitysliikkeen huomiota tai päätetään asia muuhun kannan ilmaisuun.

Kiinteistönvälitysliikkeiden valvonnassa on vuonna 2024 yhteensä 10 TEM:n kanssa sovittua tulostavoitetta:

- Ammattipätevyysvaatimukset ja palveluksessa olo. Varmistetaan, että välitysliikkeiden ammattipätevydet täyttyvät ja välitystehtäviä suorittavat henkilöt ovat välitysliikkeen palveluksessa välitysliikelain 5 a §:n mukaisesti.

- Ulkomaisten liikkeiden, jotka markkinoivat ulkomailla sijaitsevia kohteita kotimaisessa mediassa, valvonta. Valvonnalla varmistetaan, että alalla ei toimita välitysliikelain vastaisesti harjoittamalla välitystoimintaa ilman rekisteröintiä.
- Asunto-osakeyhtiömuotoisten uudiskohteiden markkinointi. Valvonnalla pyritään selvittämään, onko välitettyjen rakennusvaiheessa olevien asunto-osakkeiden kaupassa noudatettu asuntokauppalain 2 luvun velvoitteita.
- Välitysliikkeiden velvoitteidenhoitoselvitykset. Valvonnalla varmistetaan, että välitysliikerekisteriin merkityt välitysliikkeet täyttävät välitysliikelain 5 a §:n mukaiset luotettavuuden edellytykset.
- Välitysliikelain kokonaisuudistus. Ehdotus välitysliikelain muutoksesta, joka mahdollistaisi välitysliikerekisterin tietojen saatavuuden julkisessa verkossa, koska nykyinen laki (9.8.2019/906) ei mahdollista esimerkiksi julkista välitysliikerekisteriä, josta kuka tahansa voisi katsoa esimerkiksi välitysliikkeen vastaavan hoitajan.
- Ehdollisen tarjouksen ehdollisen hyväksymisen tarjousmenettelyn valvonta. Valvonnassa on havaittu, että välitysliikkeen menettelyssä koskien ehdollisen tarjouksen ehdollista hyväksyntää on puutteita. (Ehdollisessa hyväksynnässä myyjälle jää mahdollisuus ottaa tarjouksia vastaan niin kauan kun tarjouksen ehto on voimassa.)
- Markkinoinnin valvonta energiatodistusten ja pinta-alan ilmoittelun sekä välitysliikkeen toiminimen osalta. Valvonnan avulla selvitetään, onko välitysliikkeiden markkinointi energiatodistustalain, asuntomarkkinointiasetuksen, kuluttajansuojalain, toiminimilain ja yritys- ja yhteisötietolain sekä hyvän välitystavan mukaista.
- Säännönmukaiset kokoukset kiinteistönvälitysalan järjestöjen kanssa. Yhteistyön kehittäminen kiinteistönvälitysalan järjestöjen kanssa tavoitteena kiinteistönvälitysalan lainmukaisen toiminnan edistäminen.
- Uudisasuntojen hinnan ilmoittamista koskevien tietojen tarkempi ohjeistaminen
- Uudisasuntojen markkinoinnissa annettavien tietojen kartoitus kiinteistönvälitysalan osalta. (Aluehallintovirasto valvoo välitysliikkeiden toimintaa. Välitysliikkeiden on markkinoinnissaan noudatettava markkinointia koskevia säädöksiä ja hyvää välitystapaa. Aluehallintovirasto valvoo mm. välitysliikkeiden markkinointi-ilmoittelua.) Tavoitteena on saada uudisasuntoja markkinoivat tiedottamaan erityisesti kohteiden verkkomarkkinoinnissa nykyistä selkeämmin taloyhtiölainaan, kohteen maapohjan vuokrasuhteeseen ja valinnaiseen vuokratonttiin liittyvistä taloudellisista tiedoista ja riskeistä.

Rekisteriasioiden osalta priorisointi on rekisteröintipäätösten tekeminen tavoiteaikataulussa. Tavoitekäsitelyaika aloitusilmoitusten ja muutosilmoitusten osalta on 2 viikkoa.

Välitysliikkeiden rekisteröintiin liittyvät tehtävät ovat lisääntyneet ja laajentuneet uusien selvitysvelvoitteiden vuoksi. Sähköiset menettelyt sujuvoittavat rekisteröintitoimintaa. Mm. välitysliikkeen sähköinen aloitusilmoitus- ja muutosilmoituslomake on käytössä.

Välitysliikkeiden toiminnasta tehtyjen epäkohtailmoitusten käsittelyaikatavoite on ollut yhdeksän kuukautta. Välitysvalvonta pyrkii tavoitteeseen muun muassa priorisoimalla valvontapäätöksiä vakavimpiin tapauksiin. Valvontaa tehdään riskiperusteisesti. Asiat, jotka eivät edellytä päätöstä, pyritään päättämään sähköpostitse, kirjeellä tai puhelimitse.

Välitysvalvonta tekee valvontakäyntejä välitysliikkeisiin riskiperusteisesti ja hyödyntämällä yhteistyötä rahanpesuvalvonnan kanssa.

Aluehallintoviraston päätöksistä ja valvontalinjauksista tiedotetaan esimerkiksi julkaisemalla ohjaavista ja merkittävistä päätöksistä lyhennelmiä. Välitysvalvonnan käytössä on kaikkien aluehallintovirastojen välitysvalvonnan yhteinen viestipalvelu X:n tili, jota käytetään tiedottamisessa. Uutiskirjeen käyttöä lisätään.

Tavoitteena on, että yhdessä asiankäsittelyjärjestelmä USPAn kanssa työvaiheet vähenevät ja raportointiominaisuudet paranisivat.

Välitysvalvontatiimin jäsenet osallistuvat ainakin yhteen ammattitaitoa lisäävään välitysalan koulutukseen. Lisäksi osallistutaan alan tilaisuuksiin ja koulutuksiin luennoimalla niissä.

Välitysvalvonnan toimintaan kuuluu aktiivinen yhteistyö Kiinteistönvälitysalan Keskusliiton (KVKL), Suomen Kiinteistönvälittäjät ry:n (SKVL), Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Motivan ja Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskuksen (ARA) kanssa.

Perintätoimen valvonta

Perintäyritysten valvonta ja rekisteröinti on Etelä-Suomen aluehallintoviraston valtakunnallinen erikoistumistehtävä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo, että toiminnanharjoittajat noudattavat toiminnassaan lakia ja hyvää perintätapaa. Viraston on kiellettävä ilman rekisteröintiä harjoitettu perintätoiminta. Virasto myös valvoo, että rekisteriin merkittyjen perintätoiminnan harjoittajien edellytykset harjoittaa perintätoimintaa täyttyvät. Rekisteriin merkittyjen perintätoimenharjoittajien lukumäärä vaihtelee vuosittain, ja joulukuussa 2023 rekisterissä oli 80 perintätoiminnan harjoittajaa. Perintätoiminnan harjoittamisella tarkoitetaan saatavien perintää toisen lukuun sekä omien saatavien perintää tapauksissa, joissa on ilmeistä, että saatavat on otettu vastaan yksinomaan perintätarkoituksessa.

Aluehallintovirasto on vuonna 2023 toteuttanut selvityksen, jonka kohteena olivat perintäyhtiöiden lähettämien perintäkirjeiden sähköiset toimittamistavat kuluttaja- ja yrityssaatavien perinnässä. Selvityksessä saatujen tietojen perusteella toteutetaan vuonna 2024 jatkohanke, jonka sisällöstä sovitaan ministeriön (TEM) kanssa alkuvuodesta 2024.

Perintävalvontatiimi osallistui vuonna 2023 positiivista luottotietorekisteriä koskevien aluehallintoviraston uusien tehtävien kartoittamiseen yhdessä Tulorekisteriyksikön ja erillisen viiteryhmän kanssa. Lisäksi Tulorekisteriyksikkö ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto laativat yhteistyösuunnitelman positiivisen luottotietorekisterin valvonnasta. Vuonna 2024 Etelä-Suomen aluehallintovirasto jatkaa yhteistyötä Tulorekisteriyksikön kanssa ja valvoo, että perintätoimistot siirronsaajina noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

Sähköiseen perintärekisteriin tehdään pienkehitystoimenpiteitä, ja sen toimintaa ylläpidetään. Lisäksi perintärekisteriasioista laadittua käsikirjaa tarvittaessa päivitetään vuoden 2024 aikana menettelystä saatujen kokemusten perusteella. Rekisteriasioiden käsikirja toimii yhtenä perehdyttämisen työkaluna.

Virasto jatkaa epäkohtailmoitusten käsittelyn tehostettua toimintamallia. Epäkohtailmoituksia kootaan yhteen perintätoimistokohtaisesti, ja ne yhdistetään laajemmaksi valvonta-asiaksi. Valvonta kohdistuu tehokkaasti, vaikuttavasti ja riskiperusteisesti. Vähäiset ja selvät asiat, jotka eivät johda seuraamuksiin, virasto päättää puhelimitse, kirjeellä tai sähköpostilla. Tällöin vakavaa laiminlyöntiä ei ole tapahtunut tai tilanne on se, että vastaava tapaus on jo käsitelty. Menettely toteuttaa valvonnan tarkoitusta, jonka mukaan virasto valvoo yritysten toimintaa eikä voi käsitellä yksittäisiä riitatilanteita. Menettelystä saatujen kokemusten perusteella virasto on laatinut valvonnan käsikirjan, johon on koottu uutta toimintamallia koskevia ohjeita ja hyviä käytäntöjä menettelyn jatkokehittämistä varten. Tarvittaessa valvonnan käsikirjaa päivitetään vuoden 2024 aikana saatujen kokemusten perusteella. Valvonnan käsikirja toimii myös yhtenä perehdyttämisen työkaluna.

Perintätoimen valvonta jatkaa sidosryhmäyhteistyötä KKV:n ja Tulorekisteriyksikön kanssa. Sidosryhmäyhteistyötä tehdään tarvittaessa myös Suomen yrittäjien järjestön ja Tietosuojavaltuutetun toimiston sekä Harmaan talouden selvitysyksikön, Suomen Perimistöimistöjen liiton, velallisten etuja ajavien tahojen ja eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kanssa.

Virasto jatkaa perintäyhtiöiden tiedottamista internetsivuilla sekä tiedotteilla suoraan perintäyhtiöille sähköpostilla. Virasto järjestää myös perintäyhtiöille suunnattuja tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia tarpeen mukaan. Perintätoimen valvonta keskustelee perintäalalla havaituista ongelmista tarvittaessa valvonnan kohteiden kanssa ja myös velallistahojen kanssa, kun tällä tavoin voidaan edistää valvonnan tarkoitusta. Perintätoimen valvonta laatii ainakin yhden perintätoimen valvontaan tai rekisteröintiin liittyvän blogikirjoituksen.

Virasto sopii ministeriön (TEM) kanssa perintätoiminnan valvonnan suunnitelman vuodelle 2024. Vuoden 2024 suunnitelmaan on kirjattu seuraavat kolme hanketta/tavoitetta:

- valvoa tehostetusti perintätoimistöjen menettelyjä sähköisiä toimittamistapoja koskevan suostumuksen hankkimisessa ja mahdollisesti myös sähköisesti lähetettyjen perintäkirjeiden perillemenon varmistamisessa (perintälain säännökset)
- tutkia perintätoiminnan harjoittajien menettelyä pääasiassa laajempina, useita ilmoituksia ja menettelyjä koskevana valvonta-asioina (epäkohtailmoitusten käsittely)
- perintärekisterin ajantasaisuuden valvonta ja rekisteröityjen ohjaaminen uusista positiivisen luottotietorekisterin mukaisista velvoitteista (perintärekisterin ylläpito).

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävänä myös panttilainauslaitostoimintaa harjoittavia ja myöntää niiden toimiluvat, joita on yhteensä 13. Panttilainauslaitosten osalta virasto tekee vuosittain toistuvaa tilinpäätösvalvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa se, että panttilainauslaitokset laativat tilinpäätökset asianmukaisesti ja että vaadittava osakepääoma on tallessa. Tähän valvontaan on yhdistetty myös panttilainauslaitosten omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuuteen ja sopevuuteen liittyvää valvontaa.

Rahanpesulain valvonta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävänä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) (rahanpesulaki) noudattamista sekä pitää yllä rahanpesun valvontarekisteriä, johon on merkitty noin 3020 ilmoitusvelvollista. Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen ilmoitusvelvollisten lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo rahanpesulain osalta myös muihin aluehallintoviraston rekistereihin merkittyjä tai luvan saaneita toimijoita (välitysliikerekisteri, perintätoimenharjoittajien rekisteri sekä panttilainauslaitosluvan saaneet). Yhteensä Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvomia ilmoitusvelvollisia on noin 4700.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen valvonnan tavoitteita vuodelle 2024 ovat seuraavat:

- valvojakohtaisen riskiarvion päivittäminen
- riskiperusteisen valvonnan kehittäminen ja tehostaminen
- tiedonvaihdon lisääminen viranomaisten ja valvottavien kanssa
- rekisteröintihakemusten käsittelyaika < 2–4 viikkoa
- riskiperusteiset valvontakäynnit eri toimialojen harjoittajiin n. 40 kpl / vuosi
- ohjeiden laadinta ja koulutusten järjestäminen valvottaville 5 kpl / vuosi.

Osana tulostavoitteita seurataan vuosittaisia koko toimintaa koskevien tarkastusten sekä muiden valvontatoimenpiteiden sekä hallinnollisten seuraamusten määriä.

Rahanpesun valvontarekisterin osalta virasto varmistaa rekisteritietojen kattavuuden ja ajantasaisuuden. Vuonna 2024 tavoitteena on, että rekisteröintihakemukset käsitellään pääsääntöisesti kahdessa viikossa.

Suomi on antanut vuoden 2019 maa-arviointinsa jälkeen FATF:lle (Financial Action Task Force) neljä seurantaraporttia ja päässyt vuonna 2023 pois FATF:n tehostetusta seurannasta. Virasto osallistuu myös vuonna 2024 kansalliseen FATF-työryhmyöskentelyyn sekä tulevien raportointien ja maa-arviointien edellyttämiin toimenpiteisiin. Virastosta osallistutaan myös FATF:n kansallisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvioita koskevien ohjeiden päivitystyöhön.

Virasto on vuosina 2022–2023 antanut lausuntoja rahanpesulainsäädännön osittaisuudistuksesta. Aluehallintovirasto on päivittänyt rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yleisohjetta rahanpesulakiin tehtyjen muutosten myötä sekä päivittää ohjetta myös vuonna 2024 siltä osin kuin osa muutoksista astuu voimaan vuoden 2024 aikana. Rahanpesuvalvonta osallistuu viranomaisyhteistyöhön eri kokoonpanoissa mm. viranomaisyhteistyöryhmässä, valvojen alatyöryhmässä, pakoteyhteistyöryhmässä sekä Ammattimaiset avustajat -yhteistyöryhmässä.

Vuonna 2022 virasto päivitti kokonaisvaltaisesti valvojakohtaisen riskiarvionsa, jossa toimialakohtaisten riskien arviointia syvennettiin. Riskiarviota päivitettiin myös loppuvuonna 2023, ja se ohjaa ja toimii työkaluna, jonka perusteella vuoden 2024 toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat laaditaan. Vuonna 2024 virasto kehittää ja tehostaa riskiperusteista valvontaa entisestään.

Virasto kohdistaa valvontaa eri toimialoille valvontasuunnitelmien mukaisesti. Tarkastustoimintaa kohdistetaan lähes kaikille toimialoille, myös sellaisille aloille, joilla ei tarkastuksia ole aiemmin tehty, kuten oikeudellisten palveluiden tarjoajille. Muina valvontatoimenpiteinä suoritetaan esimerkiksi rahanpesun valvontarekisteriin hakeutumattomien toimijoiden kartoittamista sekä tehdään selvityspyyntöjä soveltamisalaan kuulumisesta ja valvontakampanjoita, kuten tavarakauppiaita koskeva valvontakampanja musiikki- ja soitinliikkeisiin.

Vuonna 2023 otettiin käyttöön sanktioprosessi ja määrättiin ensimmäiset hallinnolliset seuraamukset rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönnistä. Vuonna 2024 tullaan edelleen tekemään hallinnollisia seuraamuksia koskevia päätöksiä sanktioharkintaan siirretyistä valvonta-asioista.

Viestintä on tärkeä osa rahanpesuvalvonnan tehokkuutta. Rahanpesuvalvonta laatii viestintäsuunnitelman vuodelle 2024. Rahanpesuvalvonta lähettää valvottaville suoraan kohdennettuja uutiskirjeitä säännöllisesti valvontarekisterin yhteystietojen kautta. Tiedotuksen osalta rahanpesuvalvonta on yhteydessä myös toimialajärjestöihin. Myös X-tiliä tullaan päivittämään säännöllisesti. Virasto osallistuu ilmoitusvelvollisille järjestettäviin koulutustilaisuuksiin kouluttajana. Lisäksi laaditaan ilmoitusvelvollisille rahanpesulain tarkoittaman riskiarvion laatimista koskeva koulutusvideo.

2.2.3 Oikeusturvatehtävien painopisteet ja toimenpiteet

Esa Tommiska

Yksikön päällikkö

Aluehallintovirasto edistää perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista kaikessa toiminnassaan. Aluehallintoviraston oikeusturvayksikössä hoidetaan aluehallintovirastoille useissa laeissa säädettyjä erityistehtäviä, jotka koskevat oikeusturvan toteutumista muun muassa kunnissa ja eri yhteisöissä. Oikeusturvayksikkö työskentelee yhteistyössä monien muiden vastualueen yksikköjen kanssa.

Yksikön voimavarat

Oikeusturvayksikössä työskentelee yhteensä 13 henkilöä, joista kaksi työskentelee oikeusturvayksikössä 50 prosentin työpanoksella. Henkilötyövuosia on siten 12. Oikeusturvayksikkö on jakautunut neljään tiimiin, joita ovat maksutalletusasiat, kunta- ja hyvinvointialuekantelut, asuntokauppalaan mukaiset turva-asiakirja-asiat sekä yhteisöasiat. Näiden lisäksi on lukuisia erityistehtäviä, joita hoitaa pääsääntöisesti yksi tai kaksi virkamiestä.

Toimintasuunnitelma

Parannetaan viestintää yleisesti. Erityisesti kuntakanteluista laaditaan tarvittaessa tiedotteita päätöksistä, joiden arvioidaan olevan yleisesti kiinnostavia. Muista asiaryhmistä tiedotetaan tarpeen mukaan. Aluehallintovirastojen verkkosivustolla pyritään julkaisemaan päätöslyhennelmiä. Viestinnässä pyritään oikea-aikaiseen viestintään. Yksikön tavoitteina vuodelle 2024 on edelleen kouluttautumisen kehittäminen ja siihen kannustaminen käytettävissä olevien taloudellisten resurssien puitteissa. Tämän lisäksi tavoitteena vuodelle 2024 ovat työmäärän tasainen jakaminen ja vanhojen asioiden päättäminen sekä yksikön ja vastualueen ajankohtaisten asioiden tiedottamisen parantaminen.

Oikeusturvayksikössä jatketaan vuoden 2024 aikana yhteistyötä muiden aluehallintovirastojen kanssa. Yksikössä jatketaan vapaamuotoisia Teams-palavereja, virtuaalikalpeja, viikoittain. Tämän lisäksi vuoden 2024 alusta lukien yksikössä on alettu säännöllisesti neljän viikon välein pitää palaveria, jossa keskitytään yksikön ja vastualueen ajankohtaisista asioista tiedottamiseen. Lisäksi osallistutaan valtakunnallisiin tehtävälakoh-taisiin Teams-palaveriin. Yksikössä on säännölliset viikkopalaverit (pääsääntöisesti 2 viikon välein) maksutalletusasioissa, turva-asiakirja-asioissa sekä yhteisöasioiden ja kunta- ja hyvinvointialuekantelujen asiaryhmissä, ja näitä palavereja jatketaan. Yksikössä keskitytään perustehtäviin ja tehtävien priorisointiin. Pyritään huolehtimaan tasaisesta työnjaosta ja henkilöiden ammatillisesta kehitymisestä.

Ratkaisijajuristitoiminta

Oikeusturvayksikkö jatkaa ympäristöterveydenhuollon kantelujen sekä oikeusturvayksikön substanssiasioiden ratkaisutoimintaa oikeusturvayksikössä. Ratkaisutoiminnan määrästä ja läpimenoajoista ei ole tarkempaa tietoa, vaan kaikki saapuneet asiat ratkaistaan ilman aiheetonta viivästystä pääsääntöisesti saapumisjärjestyksessä. Ratkaisijajuristit ratkaisevat edellä mainittujen asioiden lisäksi kaikkia asioita vastuualueella.

Kunta- ja hyvinvointialuekantelut

Aluehallintovirastoon voi tehdä kantelun silloin, kun katsoo kantelun kohteena olevan organisaation tai henkilön menettelyn tai toiminnan olevan lainvastaista, virheellistä tai epäasianmukaista. Kantelun voi tehdä

myös tehtävien laiminlyönnin perusteella. Kuntakantelujen käsittelyn tavoiteaika on kuusi kuukautta. Kuntakantelujen määrä on ollut hienoisessa kasvussa.

Vuonna 2023 vireille tulleiden kuntakantelujen määrä oli suurin piirtein samaa luokkaa kuin vuosina 2022, 2021 ja 2020. Kanteluita saatiin ratkaistua edellistä vuotta enemmän johtuen prosessin kehittämisestä ja yksikön työntekijöiden tehtävänkuvien muuttamisista. Kuntakanteluiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2023 huonompi kuin aikaisempina vuosina, koska yksikössä tehtiin systemaattisesti vanhoja asioita pois. Yli vuoden vireillä olevien kantelujen, kuten myös vuonna 2024 seurattavien yli 18 kuukautta vireillä olevien kantelujen, määrä pieneni paljon, ja tavoitteena on se, että vuoden 2024 aikana vireillä ei olisi yhtään yli 18 kuukautta vanhaa kanteluasiaa.

Kuntakantelujen määrä tulee todennäköisesti olemaan vuonna 2024 lähes yhtä suuri kuin edellisvuonna. Kuntakantelujen käsittelyaikaan vaikuttavat vireille tulleiden asioiden etukäteisarviointi ja keskittyminen oleellisiin kanteluista esiin tulleisiin ongelma-asioihin. Tätä kuntakantelujen etukäteisarviointia ja erilaisten vastausmahdollisuuksien käyttöönottoa on yksikössä kehitetty ja kehitetään edelleen. Hyvinvointialuekanteluja ei ole tullut paljoa vireille. Vuoden 2023 aikana määriteltiin valtakunnallisesti hyvinvointialuekantelut.

Yhteisöoikeudelliset asiat

Aluehallintovirasto voi oikeuttaa hakemuksesta hakijan kutsumaan koolle osakeyhtiön tai asunto-osakeyhtiön yhtiökokouksen, asuntokauppalain mukaisen osakkeenostajien, osuuskunnan, asumisoikeusyhdistyksen tai yhdistyksen kokouksen. Aluehallintovirasto voi määrätä yhteisölle toiminnantarkastajan kirjallisen ilmoituksen tai hakemuksen perusteella. Osakeyhtiön tai asunto-osakeyhtiön osakkeenomistaja tai osuuskunnan tai asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi hakea aluehallintovirastolta erityisen tarkastuksen määräämistä yhteisön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Aluehallintovirasto määrää erityisen tarkastuksen, jos se katsoo tarkastukselle olevan painavia syitä.

Tavoitteena on, että kokousten koollekutsumiset ratkaistaan noin kahdessa kuukaudessa ja ratkaisuvallmiit käsitellään 1–2 viikon kuluessa. Erityisen tarkastuksen määräämiset ratkaistaan noin 10 kuukaudessa.

Vuonna 2023 vireille tuli 67 yhteisöoikeudellista asiaa, mikä on enemmän kuin edellisenä vuonna. Kasvu oli erityisen tarkastuksen määräämisasioissa muiden yhteisöoikeudellisten asioiden määrän pysyessä suurin piirtein ennallaan. Arvion mukaan vireille tulevien asioiden määrää vuonna 2024 on hankala arvioida.

Kokousten koollekutsumista koskevat hakemukset pyritään ratkaisemaan kahden viikon kuluessa siitä, kun ne ovat ratkaisuvallmiita. Käsittelyaikaan vaikuttaa täydennyspyyntöjen ja kuulemisten määrä, eikä aluehallintovirasto pysty vaikuttamaan asian selvittämiseen kuluvaan aikaan. Mediaanikäsitteilyaika on vuonna 2023 ollut 2,9 kuukautta.

Erityisen tarkastuksen määräämistä koskevien hakemusten mediaanikäsitteilyaika vuonna 2023 on ollut 6,1 kuukautta. Yhteisöasioille on tyypillistä, että ne välillä odottavat hakijan pyynnöstä esimerkiksi sovintoneuvottelujen tai muun vastaavan takia. Ajoittain asiat myös odottavat lainvoimaista tuomioistuimen päätöstä. Tällöin käsittelyaika pitenee aluehallintovirastosta johtumattomista syistä usein huomattavankin paljon.

Rakenteilla olevien asunto-osakeyhtiön turva-asiakirjojen ja ryhmärakentamisasiakirjojen säilyttäminen

Vuonna 2023 turva-asiakirjoihin liittyviä asioita tuli vireille enemmän kuin aikaisempina vuosina. Ilmiö oli sama jo vuonna 2022, ja tämä on valtakunnallinen ilmiö, jonka syy ei ole vielä aivan tarkalleen tiedossa. Loppuvuodesta 2023 vireille tulevien asioiden määrä väheni huomattavasti, mikä johtui rakennusalan yleisestä taantumasta ja hiljenemisestä. Käsittelyaika ei voi edeltä käsin määritellä eikä asettaa aikarajaa. Käsittelyaikaan vaikuttaa asuntojen rakentamisolon kesto.

Talletukset

Maksuvelvollisella on oikeus laissa säädetyin edellytyksin tallettaa aluehallintovirastoon rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja. Tallettamisella maksuvelvollinen vapautuu suoritusvelvollisuudestaan. Myös suoritukselle kertyvä viivästyskorko katkeaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tavoitteet:

- Talletushakemukset ratkaistaan viivytyksettä sen jälkeen, kun asia on ratkaisuvalmis. Talletushakemuksiin pitää usein pyytää täydennystä, sillä hakemuksista yleensä puuttuu tietoja, joita aluehallintovirasto tarvitsee asian ratkaisua, talletuksen hallinnointia sekä ulosmaksua varten.
- Vireille tulevien talletusasioiden määrää on vaikea ennakoida. Talletushakemukset on pystytty käsittelemään pääsääntöisesti kahden viikon kuluessa, ellei hakijalta pyydetty täydennys tule tätä hitaammin.
- Talletuksesta perittävä suoritemaksu määritellään talletuspäätöksessä, ja laskutuspyyntö lähetetään Palkeille talletuspäätöksen tekemisen jälkeen.
- Talletettuja varoja koskevat nostohakemukset käsitellään myös ilman aiheetonta viivytystä. Talletusten nostohakemuksiin kuten talletushakemuksiinkin joudutaan useimmiten pyytämään tai hankkimaan lisäselvitystä. Talletusten nostohakemukset saadaan pääsääntöisesti käsiteltyä kuukauden kuluessa asian vireille tulosta, mikäli myös pyydetty täydennys eli kaikki tarvittava tieto varojen maksamista varten saadaan asiakkaalta nopeasti.
- Talletusten osalta on vaikea ilmoittaa tarkkoja tilastotietoja, koska talletuksesta tehtävät nostopäätökset kirjataan samalle asianumerolle. Tilastoinnin hankaluudesta huolimatta tämä menettely on havaittu ainoaksi toimivaksi toimintatavaksi. Talletukseen voi tehdä nostohakemuksen kymmenen vuoden ajan, joten talletuksen ja aikaisempien mahdollisten osanostojen hallinnoinnin vuoksi asia tulee säilyttää selkeänä kokonaisuudessa diaarijärjestelmässä. Näin asiakokonaisuudet eli talletus ja siitä tehtävät nostot pysyvät hallinnassa.

Valtion edunvalvonta

Aluehallintovirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskuhallinnon viraston edustaja sitä tee. Kun valtion edun ja oikeuden valvominen kuuluu muulle viranomaiselle, aluehallintovirasto määrää asiamiehen asianomaisen viranomaisen pyynnöstä.

Käsittelyaikaan vaikuttaa tuomioistuimen toiminta-aikataulu. Lisäksi käsittelyaikaan vaikuttaa se, tapahtuuko asian käsittely kirjallisessa menettelyssä vai suullisesti tuomioistuimessa, ja vielä mahdolliset jatkovalitukset vaikuttavat aikaan. Valtion vastaus on annettava käräjäoikeuden asettamassa määräajassa, muutoin asiassa annettaisiin yksipuolinen tuomio. Käsittelyaika ei voi edeltä käsin määritellä eikä asettaa aikarajaa. Vireille tulevien asioiden määrään ei aluehallintovirasto voi vaikuttaa, eikä käsittelyaika voi edeltä käsin määritellä eikä asettaa aikarajaa.

2.2.4 Saavutettavuusvalvonnan painopisteet ja toimenpiteet

Juha Suomalainen
Yksikön päällikkö

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö toimii digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksia valvovana viranomaisena. Yksikössä on tällä hetkellä kahdeksan vakinaista virkaa, joista yksi lakimiehen virka on täyttämättä.

Euroopan komission valvontaohjelman mukaista saavutettavuuden valvontaa toteutetaan vuosittain. Vuonna 2024 valvottavien palvelujen määrä on vakiintunut tasolle, jossa Suomen väkilukuun suhteutettuna saavutettavuusvalvonnan tulee tarkastaa vuosittain 274 digitaalisen palvelun saavutettavuus. Vuonna 2024 myös kantelujen määrän kasvuun on varauduttava, sillä digitaalisten palvelujen käyttäjien tekemät kantelut ovat lisääntyneet. Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö tukevat saavutettavuuden valvonnan tehtävien toteuttamista. Vuonna 2024 toimijoiden ohjauksessa keskiössä on esteettömyysdirektiivistä johtuvista lakimuutoksista neuvominen.

Saavutettavuusvalvonnan tehtävät

Saavutettavuusvalvonnan yksikön tehtävä on valvoa digipalvelulain 3 luvun saavutettavuusvaatimuksia ja velvollisuuksia. Lakisäätteiset tehtävät on määritetty lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta eli digipalvelulain 12 §:ssä.

Valvontaviranomaisen tehtävänä on

1. antaa yleistä ohjausta ja neuvontaa
2. osallistua kansainvälisten saavutettavuusohjeiden valmisteluun
3. valvoa ja tarkastaa saavutettavuusvaatimusten noudattamista (valvontaohjelma)
4. kuulla säännöllisesti eri sidosryhmiä saavutettavuusvaatimusten täyttämistä
5. raportoida valvonnan tuloksista Euroopan komissiolle.

Jatkossa saavutettavuusvalvonnan tulee myös ulottaa valvontansa digipalvelulain uuden 3 a -luvun mukaisiin palveluihin. Digipalvelulain 3 a -luvussa määritellään eräiden digitaalisten palvelujen saavutettavuus, eli siihen on sisällytetty esteettömyysdirektiivistä digipalvelulakiin tulevat muutokset. 3 a -luvun säännösten soveltaminen alkaa 28.6.2025, mutta sen soveltamisalasta ja uusista vaatimuksista tiedotetaan aktiivisesti keskeisille sidosryhmille, palveluntarjoajille sekä muille toimijoille jo nyt.

Saavutettavuusvalvonnan yksikön toiminnan ja tehtäväkokonaisuuden perustana ovat aluehallintoviraston yleiset arvot eli asiakaslähtöisyys, asiantuntijuus ja yhteistyö. Nämä arvot heijastuvat suoraan toimintasuunnitelmassa kuvatuissa tehtävissä. Läpileikkaavana tavoitteena on, että digitaaliset palvelut ovat saavutettavuusvaatimusten mukaisia ja yhdenvertaisemmin käytettävissä.

Vuoden 2024 tavoitteet

Vuonna 2024 saavutettavuusvalvonnan työ keskittyy valvonnan suorittamiseen ja siihen liittyvien prosessien kehittämiseen. Saavutettavuusvalvonta valvoo vuosittain Euroopan komission valvontaohjelman mukaisesti

- 240 verkkosivustoa yksinkertaistetulla menetelmällä eli automatisoidusti
- 22 verkkosivustoa kattavan valvonnan menetelmällä eli asiantuntijatyönä
- 12 mobiilisovellusta kattavan valvonnan menetelmällä.

Saavutettavuusvalvonta osallistuu saavutettavuuden valvontaan kehitetyn Salvia-valvontatyökalun jatkokehitykseen yhteistyössä tietoyksikön kanssa. Tavoite on, että vuonna 2024 saataisiin Salvian valvontarekisteri siirrettyä Azureen, joka on pilvipalvelujen julkaisualusta.

Neuvonta ja ohjaus ovat keskeinen osa saavutettavuuden edistämistä ja valvontaa. Tavoite on olla helposti lähestyttävä, jakaa tietoa ymmärrettävästi ja että ohjaus on vaikuttavaa ja oikea-aikaista. Vuonna 2024 keskiössä on yhä merkittävämmässä määrin myös digipalvelulain lakimuutoksen tulkintojen muodostaminen valvontaviranomaiselle tulevien uusien tehtävien myötä. Ylipäänsä pääkanava tiedonjaolle on valvontaviranomaisen verkkosivusto www.saavutettavuusvaatimukset.fi. Vuonna 2024 esteettömyysdirektiivistä johdettavat muutokset digipalvelulakiin vaativat edelleen merkittäviä päivityksiä valvontaviranomaisen verkkosivuille ja täysin uusien sidosryhmien tavoittamista.

Esteettömyysdirektiivin toimeenpanoon liittyen tehdään tiivistä yhteistyötä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa, joka valvoo esteettömyysdirektiivin mukaisten tuotteiden esteettömyyttä. Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan ja Liikenne- ja viestintäviraston esteettömyysdirektiiviin liittyvien valvontaviranomaisten tehtävien yhdistämiseen liittyvä esiselvitys valmistui alkuvuonna 2023. Esiselvityksen lähtökohtana oli hallituksen esityksessä esitetty tavoite keskittää valvontatehtävä yhdelle viranomaiselle ennen esteettömyysdirektiivissä säädetyn valvonnan alkamista 28.6.2025. Valtiovarainministeriö on asettanut 5.4.2023 esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan keskittämistä koskevan työryhmän. Työryhmän toimikausi jatkuu 31.12.2024 saakka. Työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle eräiden esteettömyys- ja saavutettavuusdirektiiveihin perustuvien valvontatehtävien siirtämisestä Etelä-Suomen aluehallintovirastosta Liikenne- ja viestintävirastoon sekä tehtävänsiirron edellyttämiksi asetusmuutoksiksi. Ehdotus hallituksen esitykseksi on tavoitteena antaa eduskunnalle kesällä 2024. Lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta, jolloin myös saavutettavuusvalvontayksikön tehtävien ja henkilöstön siirto toteutuisi. Mahdollisesta siirrosta ja sen toimeenpanosta aiheutuu vuonna 2024 saavutettavuusvalvonnan yksikölle ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle eri hallinnon aloille erilaisia tehtäviä.

Valvontaviranomaisen tulee kuulla säännöllisesti eri sidosryhmiä saavutettavuusvaatimusten täyttämistä. Vuonna 2024 saavutettavuusvalvonnan yksikkö kehittää edelleen keskeisille järjestöille suuntaamaansa kuulemismekanismeja. Kuulemistilaisuuksien tavoitteena on edistää valvontaviranomaisen toiminnan avoimuutta ja rakentaa vuorovaikutusta järjestöjen kanssa. Järjestöillä on lisäksi mahdollisuus tuoda esiin näkemysensä siitä, mitä digitaalisia palveluja aluehallintoviraston tulisi sisällyttää valvontaan.

Saavutettavuusvalvonnan yksikköön voi tehdä kantelun digitaalisten palveluiden saavutettavuuspuutteista. Vuonna 2024 saavutettavuusvalvonta kehittää edelleen yksikön sisäistä kantelujen käsittelyprosessia. Saavutettavuusvalvonnan yksikkö osallistuu Pohjois- ja Baltian maiden valvontaviranomaisten saavutettavuusverkostoon Nobaniin ja Euroopan komission koordinoimaan WADEX (Web Accessibility Directive Expert Group) -työryhmään.

2.2.5 Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden painopisteet ja toimenpiteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut -yksikkö edistää potilaiden ja asiakkaiden oikeusturvaa käsittelemällä kanteluita sekä erityishuoltoa koskevia oikaisuvaatimuksia. Kanteluiden käsittely on tärkeä osa julkisen ja yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa.

Meiju Heikkinen
Yksikön päällikkö

Yksikön voimavarat ja toiminnan volyymit

Vuoden 2024 alussa yksikössä työskentelee 22 henkilöä, joista osa on määräaikaista. Yksiköstä annetaan työpanosta myös muihin vastuualueen sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin. Yksikön omien tehtävien lisäksi työaika käytetään muun muassa sosiaalihuollon valvonta-asioiden juridiseen konsultointiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-asioiden tietopyyntöjen käsittelyyn.

Vuonna 2024 vireille tulee arviolta 1600–1700 sosiaali- ja terveydenhuollon kantelua ja noin 20 erityishuollon oikaisuvaatimusta.

Keskeiset tehtävät ja tavoitteet

Kantelut

Vuoden 2024 aikana ratkaistaan noin 1900–2100 sosiaali- ja terveydenhuollon kantelua. Tavoitteena on, että kantelujen käsittelyn mediaaniaika on alle neljä kuukautta ja että yli 18 kuukautta vireillä olleita kanteluita ei ole lainkaan. Pyrimme muutoinkin käsittelemään kanteluasiat ilman aiheetonta viivytystä.

Kanteluprosessin kriittisiä menestystekijöitä ja tavoitteita ovat

- osaava ja pysyvä henkilöstö
- käsittelyn tuottavuus
- ratkaisujen laadukkuus ja vaikuttavuus.

Erityishuollon oikaisuvaatimukset

Aluehallintovirasto toimii kehitysvammahuollon oikeusturvaviranomaisena ja ratkaisee erityishuoltoa koskevat oikaisuvaatimukset. Oikaisuvaatimukset käsitellään viivytyksettä, tavoitteena kuuden kuukauden käsittelyaika. Tehtävä on mahdollisesti poistumassa aluehallintovirastoilta vammaispalvelulainsäädännön uudistuksen yhteydessä.

Sidosryhmäyhteistyö ja kehittäminen

Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä vastuualueen muiden sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden kanssa. Yksikön työntekijät antavat omaa asiantuntemustaan muiden yksiköiden käyttöön esimerkiksi osallistumalla

kokouksiin ja asiantuntijalausuntojen laatimiseen. Muita tärkeitä yhteistyötahoja ovat muut aluehallintovirastot sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira). Yksikkö osallistuu aktiivisesti keskitettyyn sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluasioiden käsittelytoimintaan.

2.2.6 Sosiaali- ja terveystalvelujen rekisteröintiin painopisteet ja toimenpiteet

Aluehallintoviraston sosiaali- ja terveystalvelujen rekisteröintiin -yksikön tavoitteena on asiakkaiden ja potilaiden aseman ja oikeuksien varmistaminen rekisteröimällä ja myöntämällä luvat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoimintaa varten. Toiminnan ensisijainen tavoite on varmistaa rekisteröinti- ja lupaprosessin keinoin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien asiakas- ja potilasturvallinen toiminta. Asiakaslähtöinen palvelu toteutuu yksikön ennakkolisella ja vuorovaikutteisella työotteella. Yksikön toimintaa ohjaavat lainsäädäntö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ohjaa keskusvirastona ratkaisujen ja menettelytapojen yhdenmukaisuutta. Lisäksi yksikkö tekee yhteistyötä muun muassa sote-palveluntuottajien, hyvinvointialueiden, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, järjestöjen ja aluehallintoviraston muiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden kanssa.

Mikko Floréen
Yksikön päällikkö

Yksikön voimavarat ja toiminnan volyymit

Sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien palveluissa työskentelee vuonna 2024 yhteensä 25 työntekijää, joista pääosa on vakinaisia työntekijöitä, yksi sijainen ja viisi määräaikaista vanhojen lupien ja rekisteröintiin uuden sote-valvontalain mukaisiksi rekisteröinneiksi muuttamiseen liittyvällä erillismäärärahalta. Vakinaisista työntekijöistä kahdeksan antaa työpanostaan myös muille POL-vastuualueen yksiköille.

Taulukko: Sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien palvelujen suoritteet vuosina 2021–2023

Suoritteet	2021	2022	2023
Sosiaalipalvelujen tuottajien ilmoitukset	1 091	1 146	1 084
Sosiaalipalvelujen tuottajien luvat	121	87	105
Terveystalveluja tuottavien yritysten ilmoitukset	642	816	973
Terveydenhuollon itsenäisten ammatinharjoittajien ilmoitukset	4 817	4 733	5 313
Terveystalvelujen tuottajien luvat	855	814	729
Kliinisen mikrobiologian ilmoitukset ja luvat	84	66	43

Toimintaympäristö

Uuden sote-valvontalain myötä sosiaali- ja terveystalvontalain rekisteröintimenettely rakennetaan kokonaan uusiksi.

Yksikön keskeiset tehtävät ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveystalvontalain rekisteröinti- ja lupakäsittely

Uuden sote-valvontalain vaikutuksia rekisteröintihakemusten määrään ei pystytä ennakoimaan.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystalvontalain tuottajien ilmoitusten ja lupahakemusten yhteismäärä jatkoi nousuaan verrattuna kolmen edellisen vuoden keskiarvoon. Terveystalvontalain palveluja tuottavien yritysten ilmoituksia oli 38,5 % enemmän, kun sosiaalihuollon palveluja tuottavien yritysten ilmoitusten määrä väheni 0,9 %. Terveystalvontalain itsenäisten ammatinharjoittajien ilmoitusten määrä nousi 21,0 %. Lupahakemusten määrässä oli terveystalvontalain osalta laskua 6,2 % ja sosiaalihuollossa 20,7 %.

Tavoitteita ovat rekisteröinti- ja lupahakemusten käsittely alle kahdessa kuukaudessa (aluehallintovirastojen tulostavoite), rekisteröinti- ja lupaprosessien yhdenmukaisuus ja laadukkuus sekä hyvä yhteistyö palveluntuottajien kanssa. Rekisteröintikäsittelylle tulostavoite on Sampo-asianhallinta-järjestelmän ja Soterin toimintaan liittyvät haasteet huomioiden erittäin vaativa.

Vanhojen lupien ja rekisteröinti- ja lupahakemusten uuden sote-valvontalain mukaisiksi rekisteröinneiksi muuttamiseen liityvällä erillismäärärahalta palkataan kolme määräraikaista terveystalvontalain ylitarkastajaa (3 htv) ja kaksi osastosihteeriä (2 htv).

Asiantuntijatehtävät ja sidosryhmäyhteistyö

Sosiaali- ja terveystalvontalain rekisteröinti- ja lupahakemusten yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä aluehallintoviraston kolmen muun sosiaali- ja terveystalvontalain yksikön kanssa. Erityisen vahvaa yhteistyötä on sosiaali- ja terveystalvontalain valvontayksikön kanssa, kun yksikön työntekijät osallistuvat suunnitelmallisen ja reaktiivisen valvonnan tehtäviin. Yksikön työntekijät osallistuvat yksikköjen, aluehallintovirastojen ja Valviran järjestämiin yhteisiin koulutuksiin.

Yksikön työntekijät osallistuvat mahdollisuuksien mukaan pyydettyinä muun muassa koulutustilaisuuksiin, median haastatteluihin ja valiokuntien kuulemisiin sekä antavat asiantuntijalausuntoja. Yksikön asiantuntijoita on mukana sekä valtakunnallisissa että alueellisissa asiantuntijaryhmissä.

Kehittämistyö

Vuoden keskeisin kehittämishanke on uuden sote-valvontalain mukaisen sosiaali- ja terveystalvontalain rekisteröinti- ja lupaprosessin kehittäminen. Vuoden kymmenessä prosessikokouksessa arvioidaan prosessin ja sen alaprosessien toimintaa ja kehittämistarpeita.

Viestintä

Sosiaali- ja terveystalvontalain tuottajien palvelut viestii aktiivisesti ja avoimesti toiminnastaan tai siihen läheisesti liittyvistä asioista hyödyntämällä kulloiseenkin tilanteeseen sopivinta viestintäkanavaa. Ohjauskirjeet kohdennetaan mahdollisimman tarkkaan valituille sosiaali- ja terveystalvontalain palveluntuottajien ryhmille, ja niistä laaditaan tarvittaessa tiedotteita. Viestintämahdollisuuksia suunnitellaan yhdessä aluehallintovirastojen viestintäasiantuntijoiden kanssa.

Toiminnan raportointi ja seuranta

Yksikön tavoitteena on päästä seuraamaan sote-valvontalain mukaiseen rekisteröintiin liittyviä tilastoja Sampo-asianhallintajärjestelmästä, mutta alkuvuodesta tämä ei vielä ole mahdollista. Tietoja tarvitaan johtamisen ja kehittämisen tueksi.

2.2.7 Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan painopisteet ja toimenpiteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikön tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden aseman ja oikeuksien varmistaminen sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden edistäminen ja varmistaminen. Tätä tehtävää sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikkö toteuttaa tekemällä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja omavalvonnan suunnitelmallista ja jälkikäteistä valvontaa sekä omaaloitteisesti että vireille tulleiden kanteluiden ja epäkohtailmoitusten kautta. Tarvittaessa valvotaan myös yksityistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ensisijaisesti tilanteissa, joissa ei ole kyse hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevista palveluista. Lisäksi toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa.

Niina Väkeväinen
Yksikön päällikkö

Yksikön toimintaa sosiaali- ja terveydenhuollon substanssitehtävissä ohjaavat lainsäädäntö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ohjaa keskusvirastona ratkaisujen ja menettelytapojen yhdenmukaisuutta.

Yksikön voimavarat ja toiminnan volyymit

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikössä on 19 virkaa, joista yksi määräaikainen. Yksikön erityistehtävänä on lastensuojelun valvonnan valtakunnallinen yhdenmukaistaminen.

Yksiköstä annetaan työpanosta myös muihin vastuualueen sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-asioiden lisäksi työaikaa käytetään sosiaalihuollon rekisteröintiasioihin.

Vuonna 2024 vireille tulee arviolta 800 sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-asiaa. Käsittelyaikatavoitteissa noudatetaan tulossopimuksessa määritellyjä kanteluiden käsittelyaikatavoitteita.

Keskeiset tehtävät ja tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja valvonta koostuvat yleisestä neuvonnasta ja ohjauksesta, ennakkoivasta ja suunnitelmallisesta valvonnasta sekä jälkikäteisestä valvonnasta. Valvonnan tarkoituksena on ehkäistä ennalta epäasianmukaisia toimintakäytäntöjä sekä puuttua säädösten vastaiseen ja laadun vähimmäisvaatimukset alittavaan toimintaan. Toiminnassa tuetaan hyvinvointialueiden omavalvontaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelmaa toteutetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisella suunnitelmaperusteisella valvonnalla. Valvonta kohdennetaan palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita.

Lainsäädännön perusteella aluehallintoviraston erityisenä valvonnan kohteena ovat lastensuojelulain mukaisten rajoitustoimenpiteiden valvonta, kehitysvammahuoltolain mukaisten rajoitustoimenpiteiden valvonta ja mielenterveyslain mukaisten potilaiden eristämisen ja sitomisen valvonta.

Yksikkö laatii vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueilla. Selvitys toimittetaan Valviralle, joka kokoaa aluehallintovirastojen ja Valviran yhteisen selvityksen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hyödyntää selvitystä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion laatimisessa.

Valvontaprosessin kriittisiä menestystekijöitä ja tavoitteita ovat

- viivätyksetön käsittely, ohjaavien kirjeiden, lausunto- ja selvityspyyntöjen sekä vanhimpien valvontojen priorisointi
- käsittelyn tuottavuus
- ratkaisujen laadukkuus
- vaikuttavuus
- sisäisen tiedonkulun varmistaminen merkittävässä valvontaratkaisuisissa.

Sidosryhmäyhteistyö ja kehittäminen

Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä vastuualueen muiden sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden sekä oikeusturvayksikön kanssa. Muita tärkeitä yhteistyötahoja ovat muut aluehallintovirastot sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), joiden yhteiseen työskentelyyn valvontayksikön työntekijät osalltetaan antavat asiantuntemusta.

Yksikön työntekijät antavat omaa asiantuntemustaan muiden yksiköiden käyttöön esimerkiksi osallistamalla kokouksiin ja lausuntojen laatimiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontayksikön edustajat tukevat valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon valmistelutyötä osallistamalla erilaisiin valmisteluryhmiin, toimimalla muutoin yhteistyössä sidosryhmien kanssa sekä antamalla lausuntoja valmisteilla olevien lakien valmisteluun ja tarvittaessa muitakin kannanottoja.

Suunnitelmat näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämiseksi

Vuoden aikana erityinen huomio kiinnitetään niiden asioiden esille tuomiseen, joilla on ennakkollista ohjaavaa vaikutusta, tuetaan palveluiden järjestämisen valvontaa ja omavalvontaa ja jotka ovat tärkeitä kansalaisten oikeusturvan toteutumisen kannalta. Tällaisista asioista laaditaan päätönllyhennelmä, tiedote tai ohjauskirje. Tarvittaessa laaditaan aluehallintovirastojen ja Valviran yhteinen tiedote vaikuttavuuden lisäämiseksi. Vuoden aikana toteutetaan hyvinvointialueille valvontaan kohdentuvia ohjaus- ja arviointikäyntejä, ja näin tuetaan hyvinvointialueiden omavalvontaa.

2.2.8 Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus -yksikön painopisteet ja toimenpiteet

Yksikön tavoitteena on suorittaa yksikölle annetut tehtävät asiantuntevasti, asiakaslähtöisesti, poikkihallinnollisesti ja aikailematta. Yksikön tehtäviä ovat hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen, hyvinvointialueiden ohjaus- ja arviointikäyntien suunnittelu ja kehittäminen, tartuntatautien vastustamistyö, sosiaali- ja terveydenhuollon valmius- ja varautumistehtävät, sosiaali- ja terveydenhuollon korvaukset ja valti-onavustukset sekä asiantuntijapalveluiden antaminen muille sote-yksiköille.

Anne Hiiri
Yksikön päällikkö

Yksikön toimintaa ohjaavat lainsäädäntö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ohjaa keskusvirastona ratkaisujen ja menettelytapojen yhdenmukaisuutta. Lisäksi yksikkö tekee yhteistyötä mm. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Fimean, STUK:n ja muiden aluehallintovirastojen kanssa sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston sisäisesti muiden vastuualueiden ja yksiköiden kanssa. Yksikkö tekee yhteistyötä ja ohjaa alueensa hyvinvointialueita ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta myös kuntia.

Toimintaympäristö

Yksikön toimintaympäristöön kuuluvat Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen hyvinvointialueet, HUS-yhtymä, Helsingin kaupunki ja muut kunnat.

Yksikön voimavarat ja toiminnan volyymit

Yksikössä on 16 virkaa, joista kaksi on määräaikaista sijaisuuksia.

Vuoden 2024 tulossopimustavoitteista yksikköä koskee vaikuttavuustavoite *Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa*, ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ohjaustehtävän valvonta vahvistuu. Toinen tulossopimustavoite, joka koskee yksikköä, on vaikuttavuustavoite *Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista*, jossa tarkemmin tavoitteena on, että aluehallintovirastot edistävät poikkihallinnollista hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä sekä ehkäisevät eriarvoistumista.

Painopisteet ja toimenpiteet

Asiantuntijatehtävät ja sidosryhmäyhteistyö

Yksikön asiantuntijat tukevat muiden sote-yksiköiden toimintaa, varsinkin kantelujen ja valvontojen osalta, oman asiantuntemuksensa mukaisesti.

Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden, sosiaali- ja terveysministeriön, THL:n, Valviran ja muiden keskusvirastojen kanssa. Lisäksi yksikkö toimii yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen ja Etelä-Suomen aluehallintovirastojen vastuualueiden sekä POL-vastuualueen yksiköiden kanssa.

Yhteistyötä tehdään muun muassa toimintatapojen ja ratkaisujen yhtenäistämässä sekä yhteisten koulutusten ja valvontakäyntien suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä tiedotteiden ja ohjauskirjeiden laatimiseen liittyen.

Yksikön työntekijät osallistuvat pyydettyinä asiantuntijoina koulutustilaisuuksiin, median haastatteluihin ja valiokuntien kuulemisiin sekä antavat asiantuntijalausuntoja. Yksikön asiantuntijoita on mukana sekä valtakunnallisissa että alueellisissa asiantuntijaryhmissä.

Hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen

Poikkihallinnollinen ja vahvaan sidosryhmäyhteistyöhön nojautuva hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö jatkavat toimintaansa edellisvuosien tapaan. Työhön liittyy hyvinvointialueiden ja kuntien ohjaus myös HYTE-tehtävissä järjestämislain mukaisesti.

Yksikön erikoissuunnittelija vastaa romanasioista Etelä-Suomen alueella. Tähän liittyy alueellinen romani-asiain neuvottelukuntatoiminta, joka toimii viranomaisten, romanien ja kuntaedustajien yhteistyöelimenä. Neuvottelukunta työskentelee hyväksymänsä toimintasuunnitelman mukaan ja toimeenpanee muun muassa Romanipoliittisessa ohjelmassa aluetasolle nimettyjä tehtäviä. Uusi Romanipoliittinen ohjelma (Rompo 3) on tullut voimaan 2023. Neuvottelukunnan toiminnasta viestitään tarpeen mukaan sen lisäksi että tehtävistä vastaava asiantuntija osallistuu ministeriöiden ja eri yhteistyötahojen kehittämishankkeisiin, antaa kunnille, paikallisromanityöryhmille ja alan toimijoille asiantuntijatukea sekä pitää yhteyttä romaniyhteisöihin.

Yksikkö toimeenpanee lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyä ja osallistuu siihen liittyviin virastojen yhteistyökokouksiin.

Vastuu suunnitelmallisesta valvonnasta kuuluu sote-valvontayksikön vastuulle. Sote 4 -yksikkö osallistuu sote-valvontaohjelman toteuttamiseen antamalla tarvittaessa asiantuntijatukea muille yksiköille. Lisäksi yksikkö suunnittelee ja toteuttaa mielenterveysasetuksen mukaiset lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja koskevat yhteistyötapaamiset.

Tartuntatautiin vastustustyö

Yksikkö vastaa aluehallintovirastossa tartuntatautityöryhmän työskentelystä. Työryhmää johtaa tartuntataudeista vastaava aluehallintoylilääkäri, ja työryhmässä ovat edustettuina hyvinvointialueiden tartuntataudeista vastaavat lääkärit sekä aluehallintovirastosta sosiaalihuollon ja ympäristöterveydenhuollon yksiköiden edustajat.

Yksikkö vastaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain mukaisista rajoituspäätösten laatimisesta ja viestinnästä yhdessä hallinto- ja kehittämisspalveluiden viestintäasiantuntijoiden kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valmius ja varautuminen

Yksikön varautumistehtävät liittyvät valmiusharjoitusten suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Yksikkö ohjaa ja valvoo hyvinvointialueiden sekä Etelä-Suomen valmiuskeskuksen varautumistoimintaa sekä alueen ensihoidon ja päivystyksen toimintaa.

Yksikkö huolehtii osaltaan viranomaisverkko Virven käyttövalmiuden ylläpidosta ja käytön harjoittelusta.

Valmiustehtävien hoitamiseen liittyy laaja eri viranomaisten välinen yhteistyö. Yksikön sosiaali- ja terveydenhuollon varautumistehtävistä vastaavat virkamiehet osallistuvat valmiustyöryhmän kokouksiin ja toimintaan. Yksikön valmiusasioista vastaavat osallistuvat tarvittaessa myös maakunnallisten ja kunnallisten

valmius- ja turvallisuusfoorumien kokouksiin ja ELY-keskusten laajamittaiseen maahantuloon liittyviin kokouksiin.

Yksikkö osallistuu vuonna 2024 järjestettäviin valmiusharjoituksiin ja niiden suunnitteluun.

Virasto valvoo ympärivuorokautisten sosiaalipäivystyspalvelujen saatavuutta alueellaan ja ylläpitää sosiaalipäivystyspisteiden ajantasaista yhteystietoluetteloa.

Yksikkö vastaa Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen valmiussuunnitelman ja sen liitteiden päivityksestä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon korvaukset ja valtionavustukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon korvausten maksaminen siirtyi vuonna 2023 Lounais-Suomen aluehallintoviraston vastuulle, mutta 2024 ajan korvaukset maksetaan vielä virka-apuna Etelä-Suomen aluehallintovirastosta. Yksikön vastuulle kuuluu erilaisten sosiaali- ja terveydenhuollon korvausten ja valtionosuuksien maksaminen. Rahoitusasioissa on tärkeää, että asiat ratkaistaan ja maksut laitetaan maksuun lakisääteisessä määräajassa tai mahdollisimman nopeasti niissä asioissa, joissa määräaikaa ei ole. Käsittelyvaiheessa varmistutaan siitä, että perusteet valtionkorvauksen, -avustuksen tai -osuuden maksamiselle ovat olemassa. Korvauksia maksetaan mm. seuraavista asioista:

- lääkäreiden ja hammaslääkäreiden koulutuskorvaus
- lapseen kohdistuvien seksuaali- ja pahoinpitelyrikosten selvittämistä koskevien palvelujen järjestämisen korvaus
- sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämiskoulutuksen korvaus
- valtion koulutuskorvauksen maksaminen sosiaalityön erikoistumiskoulutusta järjestävälle yliopistolle
- ammattikorkeakoulujen sosiaali- ja terveydenhuollon harjoittelusta maksettavat korvaukset
- muut alueelliset valtionavustukset, -osuudet ja -korvaukset.

2.2.9 Ympäristöterveydenhuollon painopisteet ja toimenpiteet

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää elinympäristömme turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, millä turvataan ja edistetään ihmisten terveyttä.

Tanja Häkkinen
Yksikön päällikkö

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön (Ruokaviraston) alaisina eläinten terveyden, hyvinvoinnin, merkitsemisen ja lääkitsemisen, ehdollisuuden valvonnan, eläinlääkintähuollon, eläinlääkäreiden ammatinharjoittamisen, sivutuotelain sekä elintarvikevalvonnan tehtävät. Sosiaali- ja terveysministeriön (Valviran) alaisia ovat terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaiset tehtävät. Hoidamme yksikössä valtakunnallisena erikoistumistehtävänä koe-eläintoiminnan hankelupien valmistelun sekä vieraslajiasetuksen mukaiset poikkeusluvut ja näiden lupien valvonnan. Lisäksi yksikössä hoidetaan tarvittaessa tartuntatautilain mukaiseen ohjaukseen ja valvontaan kuuluvia tehtäviä niiltä osin kuin ne koskevat ympäristöterveydenhuoltoa.

Yksikön tehtäviin kuuluu ilmoitus- ja lupahallintoa, rekisterien pitoa sekä toimijoiden valvontaa omana toimintana tai yhteistyössä paikallistason valvojien kanssa. Yksikkö valvoo, arvioi ja ohjaa valvontayksiköiden toimintaa arviointi- ja ohjauksikäytien avulla, kouluttaa ja tukee niitä käytännön valvontatyössä sekä kehittää toimintaa esimerkiksi hankkeissa ja työryhmissä. Valmiutta ylläpidetään sekä häiriötilanteiden että eläintautien varalta. Häiriötilanteisiin varautumista yhteensovitetään ja kehitetään useissa eri ryhmissä niin viraston sisällä kuin valtakunnallisestikin. Toiminnassa otetaan huomioon virastolle asetetut strategiset ja tulossopimuksen tavoitteet. Tehtäviä toteutetaan valvontaohjelmien mukaisesti. Vuoden 2024 toiminta on suunniteltu tarkemman valvontasuunnitelman avulla (Etelä-Suomen aluehallintoviraston suunnitelma ympäristöterveydenhuollon ohjauksen ja valvontatehtävien järjestämisestä vuodelle 2024) sekä terveydensuojelutiimin tulokortin 2024 avulla.

Yksikön voimavarat ja toiminnan volyymit

Eläimiin, elintarvikkeisiin ja sivutuotteisiin liittyviä tehtäviä hoitaa 8 läänineläinlääkäriä, 2 ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajaa sekä 2 sihteerä (1,5 htv). Yksikön päällikkönä toimii läänineläinlääkäri. Terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaisia tehtäviä hoitaa 3 ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajaa. Ratkaisijajuristiapua hyödynnämme 0,2 htv:n verran, ja yksikön juridisesta ohjauksesta vastaa ylitarkastaja 0,5 htv:n työpanoksella. Koe-eläintoiminnan tehtäviä hoitavat läänineläinlääkäri, 2 ylitarkastajaa ja sihteeri (0,5 htv). Lisäksi läänineläinlääkäri hoitaa vieraslajiasetuksen mukaisia tehtäviä.

Toimintaympäristö

Ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät on järjestetty paikallisesti valvontayksiköihin, jotka ovat joko yksittäisissä kunnissa tai kuntien yhteistoiminta-alueilla. Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella on 17 ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköä viiden maakunnan alueella: Uudellamaalla 8, Kanta-Hämeessä 2, Päijät-Hämeessä 2, Kymenlaaksossa 3 ja Etelä-Karjalassa 2.

Etelä-Suomesta tai sen kautta tulee suuri osa valmistettavista ja varastoitavista sekä maahan saapuvista elintarvikkeista. Maataloudessa tilatukea hakevia tiloja on edelleen runsaasti, ja maataloilla pidetään kotieläimiä joko maataloustuotantoa varten tai harrastusmielessä. Tilojen määrän arvioidaan vähenevän Suomessa huomattavasti tulevina vuosina samalla kun tilojen koko suurenee. Harrastuseläimiä on paljon varsinkin alueen kaupungeissa ja taajamissa. Alueella on keskittyneenä runsaasti eläinsuojelun, eläinkuljetusten, elintarvikealan ja sivutuotteita koskevia valvontakohteita sekä yksityisiä eläinlääkäripalveluja. Eläinten laitton tuonti maahan tapahtuu suurelta osin Helsingin sataman kautta. Etelä-Suomen aluehallintoviraston alue toimii myös Euroopan unionin rajana.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella on elintarvikevalvontakohteita alkutuotanto mukaan lukien yli 26 000 (noin 34 % koko maan kohteista). Luken maatalouspalvelun tilastotietokannan mukaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella oli vuonna 2023 960 nautatilaa (2022: 1021, 2021: 1102), 81 sikatilaa (2022: 89, 2021: 98), 34 siipikarjatilaa, 227 lammastilaa (2022: 231, 2021: 236) ja 23 vuohitilaa (2022: 21, 2021: 23.). Vuonna 2023 ruokakalalaitoksia, poikaskalalaitoksia ja luonnonravintolammikkoviljelijöitä oli 43. Lemmikkieläimiä on alueella hyvin runsas määrä.

Terveysuojelun tehtävissä toimialueen suuri väestö ja elinkeinokeskittymä tuottavat viranomaisten selvittäväksi uudenlaisia asioita, joihin ei ole olemassa valtakunnallista valvontakäytäntöä. Vireä elinkeinoelämä lisää erilaisia ympäristöön vaikuttavia hankkeita, mikä vaikuttaa lausuntopyyntöjen määrään. Toimialueen suuri väestö heijastuu sekä raportoitavien EU-talousvesilaitosten ja uimarantojen että kanteluiden ja yhteydenottojen määriin. Näistä seikoista johtuen ministeriön ja keskusvirastojen kanssa tapahtuva lainvalmistelu-, työryhmä- ja sidosryhmätyöskentely on merkittävä osa terveydensuojelun tehtäviä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Tupakkavalvonnan alueelliset erityispiirteet liittyvät suurimpien kaupunkien tiheään asutukseen ja niiden rooliin olla uusimpien tupakointitrendien ilmentymispaikkana, valtakunnan suurimpiin valvonta- ja myyntivolyymeihin sekä vilkkaiden raja-asemien tuomiin lieveilmiöihin.

Toiminnan ja osaamisen kehittäminen sekä seuranta

EU:n uuden valvonta-asetuksen (2016) artiklan 5 mukaisesti elintarvikeketjun virallista valvontaa ja muita virallisia toimia suorittavan henkilöstön on

- saatava toimivaltaansa kuuluvalla alalla asianmukaista koulutusta, jonka ansiosta se voi hoitaa tehtävänsä pätevästi ja suorittaa virallista valvontaa ja muita virallisia toimia johdonmukaisella tavalla
- pysyttävä ajan tasalla toimivaltaansa kuuluvalla alalla ja saatava säännöllistä lisäkoulutusta
- saatava koulutusta liitteessä II olevassa I luvussa esitetyistä aihealueista ja tästä asetuksesta johtuvista toimivaltaisen viranomaisen velvollisuuksista tapauksen mukaan.

Esittely- ja ratkaisutehtävissä toimivat (ympäristöterveydenhuollon) ylitarkastajat ja läänineläinlääkärit ovat suorittaneet alaansa liittyvän ylempään korkeakoulututkinnon. Ammattitaitoa ylläpidetään osallistumalla oman alan neuvottelupäiville, täydennyskoulutuksiin ja yhteistyöryhmiin, kuten keskusvirastojen neuvottelupäiville. Ympäristöterveydenhuollon budjettikehyksen puitteissa henkilöstö osallistuu myös alansa maksullisiin koulutuksiin, esimerkiksi eläinlääkäripäiville ja ympäristöterveydenhuollon alueellisille koulutuspäiville ja muihin koulutuksiin. Henkilökunnalla on myös mahdollisuus osallistua EU:n järjestämiin ja kustantamiin koulutuksiin. Henkilöstön koulutustarpeita seurataan mm. kehityskeskustelujen yhteydessä.

Tehtävien hoito ja painopisteet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa valvonnan tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää ympäristöterveydenhuollon ohjausta kunnille ja muille valvontaviranomaisille sekä

lisätä valvonnan vaikuttavuutta ja laatua yhtenäistämällä valvontakäytäntöjä valtakunnallisesti. Tämä tapahtuu ohjaamalla viranomaisia valvontasuunnitelmien laatimisessa sekä valvonnan järjestämisessä ja toteuttamisessa. Ohjelmakauden teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö, jota toteutetaan arviointi- ja ohjauskäyntien, viranomaisyhteistyön, toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä varautumisen keinoin.

Ruokavirasto on uudistanut elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa merkittävästi kaudelle 2021–2024. Valvontasuunnitelmassa otetaan entistä paremmin huomioon pitkäjänteinen suunnittelu sekä toiminnan jatkuvan parantamisen malli vuosittaisissa päivityksissä.

Eläinten terveys, hyvinvointi ja lääkitseminen sekä eläinlääkintähuolto

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo lainsäädännön toteutumista pitämällä huolta, että kunnaneläinlääkärit, valvontaeläinlääkärit ja valmiuseläinlääkärit toimivat tavoitteiden mukaisesti. Paikallistason toimintaa ohjataan muun muassa valvontayksiköihin tehtävien arviointi- ja ohjauskäyntien avulla. Lisäksi aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen tietyissä eläimiin liittyvissä lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä valvonta-asioissa. Toimintaa ohjaa Ruokaviraston laatima Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen valvontaohjelma EHO.

Ohjaamme vastustettavan eläintaudin leviämisen ehkäisemiseksi tarvittavia toimenpiteitä, ja asetamme rajoituksia eläinten siirroille. Aluehallintovirastolla on alueellinen johtovastuu eläintautiepidemian sattuessa. Eläinten terveyttä turvataan myös koordinoimalla näytteiden ottamista, valvomalla eläinlääkintää eläinlääkärien vastaanotoilla ja tuotantotiloilla sekä valvomalla eläinten maahantuonnin terveydellisten vaatimusten noudattamista. Eläinlääkintähuollon lainsäädännössä on käytetty hallinnollista seuraamusmaksua, jonka aluehallintovirasto voi määrätä tietyistä rikkomuksista. Maksun käyttöönottoa ja ratkaisuperiaatteiden linjaamista jatketaan edelleen vuoden 2024 aikana yhteistyössä Tullin, muiden aluehallintovirastojen sekä Ruokaviraston kanssa.

Vuonna 2024 jatkamme valmiuden ylläpitämistä lintuinfluenssan ja afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi. Vuoden 2021 kokemukset AI-taudinpurkauksen hoitamisessa toivat henkilöstöllemme arvokasta osaamista eläintautiepidemioiden hoidossa, ja näillä opeilla pystymme entistä paremmin varautumaan tuleviin taudinpurkauksiin. Lintuinfluenssatilanne on Euroopassa edelleen huono, ja vastaavat taudinpurkaukset kuin vuonna 2023 ovat mahdollisia. Taudinpurkauksen sattuessa sen vaatimien toimenpiteiden hoitaminen sitoo merkittävästi läänineläinlääkärien työaika. Nykyiset Euroopassa kiertävät lintuinfluenssavirukset tarttuvat huonosti ihmisiin, mutta mahdollisuus helpommin tarttuvan muunnoksen ilmaantumiseen on olemassa. Yhteistyötä tartuntatautiviranomaisten kanssa pidetään yllä mm. osallistumalla alueellisen tartuntatautityöryhmän työskentelyyn.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto sitoutuu tekemään Ruokaviraston määräämät otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset sekä ehdollisuuden valvonnat. Tarkat määrät saadaan tietoon yleensä loppukeväästä. Paikallisen tason eläinten hyvinvoinnin valvontatyötä autamme osallistumalla pyynnöstä haasteellisten eläinsuojelutapausten hoitoon ja arvioimalla uhkasakon käytettävyyttä määräysten tehostamiseksi. Tuotantotiloilla tehdään eläinten lääkitsemisen valvontaa mahdollisuuksien mukaan muiden valvontakäyntien yhteydessä. Eläinten hyvinvointia turvataan myös valvomalla kaupallisia eläinlääkintähuoltoja ja varmistamalla kuljettajien pätevyys sekä kuljetusvälineiden asianmukaisuus.

Tehtäviimme kuuluu myös varmistaa, että kunnilla on järjestettynä asianmukaiset eläinlääkäripalvelut. Yksityistä eläinlääkäritoimintaa valvotaan toiminnanharjoittamisilmoitusten tarkastamisella sekä valvomalla eläinten lääkitsemistä ja ammatinharjoittamista. Eläinlääkäreiden valvonnan kattavuuden tavoitteena on 4–

5 %. Se sisältää sekä epäilyvalvonnan että otantaan perustuvan valvonnan. Tämä tarkoittaa alueellamme noin 10 eläinlääkäriin valvontaa vuosittain, koska osassa tarkastuskohteita toimii useita eläinlääkäreitä.

Eläintautilaissa, laissa eläinten merkinnästä ja rekisteröinnistä sekä sivutuotelaissa säädetään aluehallintovirastolle oikeudesta määrätä toimijalle seuraamusmaksu tietyistä rikkeistä, joista ei käynnistetä esitutkintaa. Toimivaltainen viranomainen voi määrätä seuraamusmaksun myös elintarvikelain nojalla mm. elintarvikehuoneiston rekisteröinnin laiminlyömisestä vuoksi.

Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman painopisteet vuonna 2024:

- -ELTE-tietojärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto: lääkekäyttötiedon laadun parantaminen
- -varautumisyhteistyön varmistus: aluehallintovirastojen ja kuntien yhteistyö zoonoositapauksissa, pandemiavalmiuden kehittäminen sekä eläintautivarautuminen
- -EU:n eläinterveysäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpano jatkuu
- -EU:n eläinterveysäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpano jatkuu
- -EU:n eläinlääkeasetuksen 2019/6 ja muuttuvan kansallisen lääkelainsäädännön toimeenpano
- -uuden eläinten hyvinvointilain toimeenpano, ohjeistus ja koulutus
- -eläinlääkäreiden lääkitsemisvalvonta: mahdollisuuksien mukaan valvotaan myös Ruokaviraston esittämiä erityisiä painopisteitä (väärinkäyttöön soveltuvat lääkkeet, lääkkeiden varalle luovutuksen ehdot, mikrobilääketietojen toimitus)
- -kuolleiden tuotantoeläinten hautaamisen valvonta.

Aluehallintovirastokohtainen painopiste (jatkuu vuodelta 2023):

- pysyvien eläinlääkitysten luvat ja valvonta
- eläinkuljetusten asiakirjavalvonta.

Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä niiden terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä estää ihmisravinnoksi sopimattomien elintarvikkeiden pääsy markkinoille. Elintarvikemääräyksillä säädetään elintarvikkeiden valmistus- ja käsittelyolosuhteista, elintarvikkeiden laadusta, koostumuksesta ja pakkausmerkinnöistä sekä elintarvikkeiden kanssa kosketukseen tulevista kontaktimateriaaleista. Tärkeä valvonnan työkalu paikallisella tasolla on OIVA-arviointi, jonka avulla elintarviketoimijoiden toiminnan laatu arvioidaan yhdenmukaisella tavalla koko maassa. Viranomaisten toimintaa ohjaa Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma kaudelle 2021–2024.

Aluehallintovirasto ohjaa ja arvioi kuntien suorittamaa elintarvikevalvontaa. Elintarvikevalvonnan jatkuvalla arvioinnilla ja siihen liittyvillä arviointi- ja ohjauskäynneillä varmistetaan, että kunnallisen elintarvikevalvonnan toiminta ja tulokset ovat lainsäädännön ja valtakunnallisten ohjeiden mukaisia. Ohjauksella ja koulutuksella pyritään yhtenäistämään elintarvikevalvonnan käytäntöjä eri valvontayksiköissä.

Aluehallintovirastojen elintarvikevalvonta yhteistyössä Ruokaviraston kanssa kehittää ja yhdenmukaistaa elintarvikevalvonnan ohjausta valtakunnallisesti.

Yhteiset jatkuvan arvioinnin ja ohjauksen tavoitteet vuodelle 2024:

- Kunnallisten valvontayksiköiden toteutuma-arviointien arviointi/tarkastelu ja siihen liittyvä ohjaus. Syvennetään toteutuma-arviointien yhtenäistä tarkastelua. Aiheesta on suunniteltu kuntien ohjaus-tilaisuutta syksyksi 2024.
- Yksiköiden valvonnan seuranta vuoden aikana: tavoitteiden toteutuminen tarjoilukohteissa verrattuna valvontayksiköiden riskiperusteisiin tarkastussuunnitelmiin
- VASU-analyysiä täydentävä ja syventävä arviointi
- vuosikellon laatiminen
- Aluehallintovirastojen tarkemman jatkuvan arvioinnin toimintaohjeistuksen laadinnan jatkaminen tiimeissä.

Elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa (VASU) vuosille 2021–2024 elintarviketurvallisuuden kehittämisteemoiksi on asetettu

- tiedolla johtaminen ja digitalisaatio
- petokellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä
- valmius ja kriisinhallinta.

Elintarviketurvallisuuden myös aluehallintovirastoja koskevat painopisteet 2024 osalta ovat

- valvontatulokset ohjaamaan valvontaa
- valvojan työkalupakki
- kohteet valvonnan piiriin
- sähköisen asioinnin kehittäminen
- elintarvikeketjun rikollisuuden torjunnan kehittäminen
- pandemiavalmiuden kehittäminen – valmius ja kriisinhallinta.

Seuranta ja raportointi MMM:n tehtävissä

Tulossopimuksen mukaisena vaikuttavuustavoitteena on mm.

Kokonaiskestävän ruokajärjestelmän huoltovarmuus sekä kilpailu- ja häiriönsietokyky paranevat:

- Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toimenpiteet toteutuvat.
- Aluehallintovirastot huolehtivat alueellaan kattavasta eläintauteihin varautumisesta ja tehokkaasta eläintautien torjunnasta.
- Aluehallintovirastojen jatkuvalla arvioinnilla ja ohjauksella toteuttama kunnallisen elintarvikevalvonnan vaatimuksenmukaisuuden valvonta toteutuu.

Vaikuttavuustavoitteen perusteella on asetettu mm. seuraavat toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet:

- Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty viikon kuluessa 100 %.
- Alueellinen eläintautien valmiussuunnitelma on ajan tasalla 100 %.
- Oiva-elintarvikehuoneistotarkastuksissa parhaimmat tasot (A ja B) saavuttaneiden kohteiden osuus on 85 %.

Sekä eläimet että elintarvikkeet kuuluvat elintarvikeketjuun, jonka laatua Ruokavirasto kontrolloi valtakunnallisesti Elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman (VASU) avulla ja siihen sisältyvien valvontaohjelmien avulla. Valvontatiedot kootaan kansallisesti ns. VASU-raportoinnin avulla seura-

vana vuonna ja raportoidaan EU:lle. Ruokavirasto ohjaa valvonnan toteutumista vuosittaisten painopisteiden avulla ja seuraa yksikön tehtävien toteuttamista syksyn neuvottelupäivillä sekä tulossopimusraportoinnin avulla.

Terveydensuojelu- ja tupakkalain tehtävät

Terveydensuojeluvälvönnän tavoitteena on ehkäistä, vähentää ja poistaa elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa ihmisille terveyshaittaa. Aluehallintovirasto arvioi, ohjaa ja valvoo valvontayksiköiden terveydensuojeluviranomaisten toimintaa sekä arvioi ja ohjaa tupakkavalvontaviranomaisten toimintaa alueellaan. Tärkeinä työkaluina tässä ovat arviointi- ja ohjauskäynnit, lausunnot, kantelukäsittelyt, yleisten uimarantojen välvönnän ja veden laadun EU-raportointi sekä koulutuspäivien järjestäminen.

Terveydensuojeluvälvönnän osa-alueita ovat muun muassa

- asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveellisyyden välvonta (mm. sisäilman laatu, radon, melu ja vahinkoeläimet)
- talousveden ja uimaveden sekä uima-allasveden välvonta
- aluehallintoviraston myöntämät poikkeusluvut talousvettä toimittaville laitoksille
- ilmoituksenvaraisten huoneistojen välvonta (mm. majoitustoimintaan tarkoitettu tila, yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta, päiväkotit, lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaikka, oppilaitos tai opetuksen järjestämispaikka, jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö, solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygieniaa edellyttävä kauneushoitola)
- yleisten alueiden, rakennusten ja laitojen sekä suurten yleisötilaisuuksien terveydellisten olojen välvonta
- häiriötilanteisiin varautuminen terveyshaittojen ehkäisemiseksi, selvittämiseksi, rajoittamiseksi ja poistamiseksi.

VM:n ja aluehallintovirastojen tulossopimuksessa 2024–2027 terveydensuojelun seurattavana mittarina vuonna 2024 on kantelujen käsittelyn tavoitekäsitteilyaika 4 kuukautta. Tulossopimuksen vaikuttavuustavoite on, että parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta. Sitä toteutetaan seuraavilla toimilla, joiden sisältö on määritelty tarkemmin tulossopimuksessa:

- tupakkavalvönnän alueellisen tilannekuvan muodostaminen ja ylläpitäminen
- alueellisen tupakkaohjauksen vahvistaminen valtakunnallisiin painopisteisiin tukeutuen
- terveydensuojelun ohjauksessa terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin painottaminen.

Jatkamme Valviran ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa käynnistettyä terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjausta painottamalla terveyshaittojen tunnistamista ja ennaltaehkäisyä.

Juomavesidirektiivin kansallinen toimeenpano toteutettiin vuosien 2021–2022 aikana. Säädökset astuivat voimaan tammikuussa 2023. Olemme mukana laatimassa valtakunnallista talousvesisäädösten soveltamisohjetta ja toteuttamassa sen pohjalta koulutusta. Kansallisen vesihuoltouudistuksen eteen teemme yhteistyötä ELY-keskusten kanssa.

Toteutamme vuoden 2024 aikana yhdessä muiden aluehallintovirastojen ja Valviran kanssa kaksi Sisäilmastoklinikoiden tilaisuutta.

Järjestämme Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen kuntien terveydensuojelu- ja tupakkavalvontaviranomaisille seitsemän keskustelutilaisuutta terveydensuojelu- ja tupakkavalvönnän aihepiireistä tukemaan ja yhtenäistämään käytännön välvontaa.

Teemme poikkihallinnollista yhteistyötä sekä viraston sisällä että muiden virastojen kanssa, esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön ryhmässä, hyvinvointialueiden ohjaus- ja arviointikäynneissä, useissa varautumisen yhteistyöryhmissä sekä erilaisissa vesihuollon ja vesienhoidon yhteistyöryhmissä.

Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman painopisteet ohjaavat kuntien valvontaa, mutta ne näkyvät myös aluehallintoviraston ohjaus-, valvonta- ja arviointitehtävissä, viranomaisyhteistyössä ja toimialan kehittämistyöryhmissä:

1. Omavalvonnan tukeminen – esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:
 - toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa, ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa
 - omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä tai esim. toiminnanharjoittajille lähetetyllä lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää mm. riskiarvioinnissa, toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa
 - talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen.
2. Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö – esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:
 - viranomaisyhteistyön merkitys elinympäristöterveyden edistämisessä merkittäväksi osaksi kuntien strategiatyötä
 - terveyshaittojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä
 - häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen sekä valmiusharjoitukset.

Tupakkalain valvontaohjelman painopisteiden avulla kohdennetaan resursseja suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan mahdollisista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat uudet tarpeet. Painopisteiden tarkoituksena on edesauttaa tupakkalain ja tupakkapolitiikan tavoitteiden toteutumista:

- vuosina 2022–2024: tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta
- vuosina 2020–2024: omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Koe-eläintoiminta

Eläinten käyttö tieteellisessä- tai opetustarkoituksessa on luvanvaraista toimintaa. Toimintaluvan edellytyksenä on, että toiminnanharjoittajalla on muun muassa asianmukaiset tilat, laitteisto ja pätevä henkilöstö. Toimintalupa-asiat on keskitetty kahteen aluehallintovirastoon: Etelä-Suomen aluehallintovirastoon (Etelä-, Lounais- sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastojen alueet) sekä Itä-Suomen aluehallintovirastoon (Itä- ja Pohjois-Suomen sekä Lapin aluehallintovirastojen alueet). Samat viranomaiset vastaavat myös koe-eläintoiminnan valvonnasta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa virka-apuna myös Itä-Suomen aluehallintoviraston tehtävät. Vuosittain käsitellään kymmenkunta lupa-asiaa ja tarkastetaan noin 50–60 laitosta.

Hankelupa (eläinlupa) tarvitaan, jos eläimille aiheutetaan tutkimus- tai opetustarkoituksessa neulanpisto- tai muuta verrattavaa tai sitä suurempaa haittaa. Hankeluvat myöntää valtakunnallinen hankelupalautakunta Etelä-Suomen aluehallintoviraston esittelystä. Virasto myöntää myös tietyt hankelupien muutosluvat sekä suunnittelijan pätevyydet. Vuosittain käsitellään noin 200 lupa-asiaa. Lupa-asioiden hakeminen ja käsittely tapahtuu USPA-asianhallintaan integroidussa sähköisessä portaalissa. Yksikkö kokoaa valtakunnalliset käytettyjen eläinten tilastot sekä hoitaa TOKESin (Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta) sihteeri- ja tukipalvelut. Hankelupiin liittyvät julkiset yleistajuiset tiivistelmät julkaistaan EU:n julkaisujärjestelmässä.

Toiminnasta raportoidaan maa- ja metsätalousministeriölle sekä EU:lle.

Vieraslajiasetuksen mukaiset tehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisena erikoistumistehtävänä EU:n vieraslajiasetuksen sekä kansallisen vieraslajilainsäädännön määräämät lupa- ja valvontatehtävät. Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtävänä on tarkastaa vuosittain vähintään 10 % luvittamistaan vieraslajien pitopaikoista, joita on 110. Tarkastuksia ei ole voitu H5N1 -epidemian takia juurikaan tehdä, mutta valvonta käynnistetään täysimittaisesti 2024, jos epidemiatilanne antaa siihen mahdollisuuden.

2.3 Pelastustoimi ja varautuminen

Valvomme pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa Etelä-Suomessa. Tuemme alueemme toimijoiden varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Tommi Laurinen
Johtaja

Vastuualueemme organisaatio

Vastuualueemme tehtävät

Pelastustoimi ja varautuminen

- valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan ja raportoi sisäministeriölle
- laatii hyvinvointialueen pelastustoimen asiantuntija-arviot
- avustaa sisäministeriötä pelastustoiminnan johtamisessa tarvittavan tiedon hankinnassa ja tilannekuvan ylläpitämisessä
- valvoo ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista

- yhteensovittaa varautumista alueella ja järjestää siihen liittyvää yhteistoimintaa
- yhteensovittaa valmiussuunnittelua
- järjestää alueellisia maanpuolustuskursseja
- tukee kuntien valmiussuunnittelua
- järjestää valmiusharjoituksia
- edistää alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelua
- tukee toimivaltaisia viranomaisia niiden johtaessa turvallisuutteen liittyviä tilanteita ja yhteensovittaa toimintaa tarvittaessa niiden kesken.

Valtakunnalliset erikoistumistehtävät:

- Valtakunnallinen pelastustoimen asiantuntija-arvio
- Hengenpelastusmaalilautakunnan sihteerintehtävät ja toimistotyöt

Toimintaympäristö

Vuonna 2024 toimintaympäristöön vaikuttaa edelleen moninainen ja pitkäkestoinen yhteiskunnallinen turvallisuuskriisi – häiriötilanne. Ukrainan sota, Israelin hyökkäys Gazaan, Itämeren jännittynyt tilanne, kriittiseen infraan kohdistuneet iskut ja Suomen NATO-jäsenyys sekä turvallisuusympäristön muutoksesta ja epävarmuudesta johtuvat toimet ovat edellyttäneet resurssien kohdentamista ja toiminnan uudelleen järjestelyjä. Lisäksi Ukrainan sodan myötä käynnistynyt taloudellinen epävarmuus, voimakas inflaatio ja korkojen nousu sekä julkisen hallinnon sopeuttamistoimenpiteet ovat vaikuttaneet meihin jokaiseen ja vaikuttavat myös aluehallintovirastojen toimintaan.

Lisääntyneet työtaistelut ja mielenilmaisut sekä keskustelut yhteiskunnan kahtiajakautumisesta ovat merkki yleisen tyytymättömyyden lisääntymisestä. Kansainvälisen turvallisuusympäristön tapahtumat sekä erityisesti Venäjän toiminta haastavat globaalia sääntöpohjaista järjestelmää ja demokratiaa. Vaarana on, että luottamus demokraattiseen järjestelmään ja yhteiskuntaa horjuu, josta on jo havaittavissa vakavia merkkejä maailmalta.

Olemassa olevat tunnistetut riskit ja uhat sekä uudet ja nopeasti kehittyvät osittain jopa ennakoimattomat uhat edellyttävät koko yhteiskunnalta tehostettua valmiutta ja varautumista. Tämä koskee sekä monimutkaisuuteen ja laaja-alaisuuteen uhkiin, kuten hybridi- ja informaatiovaikuttamiseen, varautumista että Ukrainan sodan myötä myös sodan uhan ja sotilaallisen vaikuttamisen huomioimisesta varautumistoiminnassa. Muutos turvallisuustilanteessa on heijastunut aluehallintoviraston suuntaan voimakkaasti lisääntyneenä kysyntänä ja kiinnostuksena varautumista, huoltovarmuutta ja väestönsuojelua kohtaan.

Valtakunnallinen riskiarvio ja alueelliset riskiarviot päivitettiin vuoden 2023 aikana. Kansallisen tason riskiarvioinnissa on määritetty kansallisesti merkittävät riskit, joilla on vaikutusta laajasti koko yhteiskuntaan. Alueelliset häiriötilanteet, kuten esimerkiksi infrastruktuurin häiriöt, väkivallanteot, onnettomuudet, sää-ääri-ilmiöt, voivat muuttua myös valtakunnallisiksi, mikäli useampi samanaikainen häiriö synnyttää laajamittaisen ja pitkäkestoisen häiriötilanteen yhteiskunnassa.

Laaja-alainen vaikuttaminen, erityisesti kyber- ja informaatiovaikuttaminen, nousevat yhä useammin esille myös julkisten palvelujen järjestämisessä ja turvaamisessa sekä henkilöihin liittyvässä maalittamisessa ja päätöksentekoon vaikuttamisessa. Tiedon suojaaminen ja luotettavuus sekä sen nopea ja varmistettu välittäminen turvallisesti on turvallisuustoimijoiden kasvava haaste. Uuden teknologian, digitalisaation sekä uusimpana tekoälyn hyödyntäminen turvallisuustoiminnassa on välttämätön kehittämisaikana.

Poikkeusolojen ja häiriötilanteiden uhkamallien kehittyminen erityisesti hybridiuhan kautta korostaa tarvetta kehittää yhteiskunnan valmiuden kohottamisen päätöksentekoprosesseja ja yhteistä tilanneymmärrystä valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä turvallisuustoimintojen sektoreiden välillä.

Häiriötilanteen kehittyminen nopeasti laajaksi ja vakavaksi sekä pitkäkestoiseksi haastaa yhteisen tilanneymmärryksen syntyminen sekä eri toimialoja koskevan päätöksenteon ja johtamisen. Erityisesti valtionhallinnossa tilannetietoisuuden ja tilannekuvan muodostamisen yhteistoiminta, prosessit ja välineet edellyttävät kaikilta hallinnontasoilta yhteistä tarkastelua sekä toiminnan mahdollistavia teknisiä ratkaisuja.

Hyvinvointialueiden aloitettua vuoden 2023 alussa toimintansa aluehallintoviraston uudeksi tehtäväksi tuli pelastustoimen järjestämislain mukaisesti valmistella vuosittainen asiantuntija-arvio hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain. Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtäväksi määrättiin erillisellä VN:n asetuksella myös valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoaminen, ja se tehtiin ensimmäisen kerran vuonna 2023.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella pelastustoimen palveluita tuotetaan kolmella eri tavalla:

- a. pelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella (6 kpl)
- b. pelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palvelut kahdelle hyvinvointialueelle (1 kpl)
- c. Helsingin erilliskorjaus: pelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palvelut Helsingin kaupungissa (1).

Vastuualueemme resurssit

Voimavarojen kohdennukset eri toiminnoille vuonna 2024:

Yhteiset tehtävät	2,0 HTV
Pelastustoimi	5,2 HTV
Varautuminen	6,8 HTV
Yhteensä	14,0 HTV.

Toiminnan ja osaamisen kehittäminen sekä seuranta

Toiminnan kehittämisessä huomioidaan henkilöstön osaamisenhallinnan ja työhyvinvoinnin näkökulma. Tavoitteena on saavuttaa VMBaron työyhteisöindeksissä taso 4,0. Vuoden 2023 VMBaro-käsittelyssä ei noussut esille kehittämiskohteita tuloksen ollessa korkea.

Painopisteet

- Hyvinvointialueiden toiminnan seuranta, arviointi ja valvonta (erityisesti asiantuntija-arvioinnit ja palvelutasopäätökset).
- Pelastustoimen palveluiden merkittävimpien puutteiden korjaamisen valvonta.
- Osallistuminen hyvinvointialueohjaukseen (hyvinvointialueiden koordinoitiryhmä ja hyvinvointialueneuvottelut), jolla edistetään pelastustoimen palveluiden yhdenvertaisuutta, laatua ja kustannustehokkuutta.
- Alueellisten valmiusharjoitusten ja maanpuolustuskurssien järjestäminen.
- Alueellisen valmiustoimikuntatyöskentelyn ja turvallisuusverkostoyhteistyön kehittäminen.
- Vastuualueen valmiuden kehittäminen sekä ministeriön tukemista tehtävään liittyen roolin ja tehtävien selkeyttäminen.
- Turvallisuusympäristön muutosten, hallitusohjelmalinjausten ja kansallisten turvallisuusstrategioiden vaatimusten huomioon ottaminen.
- Valtion aluehallintouudistuksen valmistelutehtävät.
- Pelastustoimen kansalliseen kehittämiseen osallistuminen.
- Pelastustoimen kansallisen valmiuden kehittämiseen osallistuminen.
- Aluehallintovirastojen yhteistyön tiivistäminen:

- Valmistellaan yhteisiä valtakunnallisia toimintaprosesseja varautumisen yhteensovittamisessa, kuntien valmiussuunnittelun tukemisessa, maanpuolustuskurssien järjestämisessä ja valmiusharjoitusten toteutuksessa.
- Kehitetään ja tehostetaan edelleen yhteisiä toimintakonsepteja.

Toimenpiteet

Pelastustoimen valvonta

Valvomme pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueella. Pelastustoimen valvonnan keskeisimmät tehtävät vuonna 2024:

- Toteutetaan tarvittaessa hyvinvointialueiden laatimien palvelutasopäätösten arviointilausunnot.
- Viedään vireillä olevia ja tarvittaessa uusia valvonta-asioita eteenpäin suunnitelman mukaisesti.
- Valvotaan erityistä vaaraa aiheuttavilta kohteilta edellytettävien ulkoisten pelastussuunnitelmien sekä niitä koskevien harjoitusten toteutumista ja osallistutaan valmisteluprosessiin asiaa koskevien asetusten ja ohjeiden mukaisesti.
- Toteutetaan valvonnan yhteistoimintaryhmän mukaista valvontasuunnitelmaa: vuonna 2024 hyvinvointialueiden omavalvonnan, väestönsuojeluun varautumisen ja onnettomuuksien ehkäisyn valvonta.
- Käsitellään pelastustoimeen liittyvät kantelut laadukkaasti ja tavoiteajassa.
- Johdetaan ja osallistutaan aluehallintovirastojen valvonnan yhteistyöryhmän toimintaan.

Hyvinvointialuekohtaisten asiantuntija-arvioiden valmisteleminen

Pelastustoimen järjestämislain 14 §:n mukaan aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Arvion sisältö on tarkennettu sisäministeriön asetuksella hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta ja asiantuntija-arviosta. Arvioita valmistellaan tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa, mutta arvion aluehallintovirasto tekee itsenäisesti.

Valtakunnallisen asiantuntija-arvion valmisteleminen

Etelä-Suomen aluehallintovirastoon on osoitettu valtioneuvoston asetuksella myös valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoaminen. Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisessa aluehallintovirasto hyödyntää muiden aluehallintovirastojen arvioita sekä hyvinvointialueiden selvityksiä.

Lausunnot Palosuojelurahastolle hakemuksista

Palosuojelurahasto voi myöntää kunnille nykyisten paloasemien tai harjoitusalueiden merkittävään peruskorjaukseen ja sopimuspalokunnille rakennushankeavustusta uusien paloasemien rakentamiseen, kiinteistön hankintaan (kiinteän omaisuuden, rakennuksen tai rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan) sekä vanhojen paloasemien merkittävään peruskorjaukseen tai laajentamiseen. Aluehallintovirasto koordinoi tiedon välittämistä hyvinvointialueille ja kunnille sekä asettaa avustushakemukset tärkeysjärjestykseen. Päätökset avustuksista tekee Palosuojelurahasto. Avustusta haetaan Palosuojelurahaston määrääminä aikoina yleensä kerran vuodessa. Vuoden 2024 lausunnot laaditaan helmi-maaliskuun aikana.

Hengenpelastusmitalit

Hengenpelastusmitali annetaan tunnustukseksi erittäin rohkeasta tai neuvokkaasta taikka oman hengen-vaaran uhalla suoritetusta teosta, jolla toisen ihmisen henki on pelastettu uhkaavasta vaarasta. Hengenpelastusmitalin antamista koskevat ehdotukset käsitellään hengenpelastusmitalilautakunnassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on presidentin asetuksen mukaisesti osoitettu hengenpelastusmitalilautakunnan sihteerin tehtävät ja toimistotyöt. Tehtävä sisältää myös yhteistoiminnan koordinoitua ja asiantuntijatehtäviä. Lisäksi hengenpelastusmitalilautakunnalle annetaan lausunto niistä esityksistä, jotka kohdistuvat Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueelle. Hengenpelastusmitaliesityksiä käsitellään hengenpelastusmitalilautakunnan kokouksessa.

Sisäministeriön tukeminen asiantuntijatehtävissä

Tuemme sisäministeriötä pelastustoimen ja varautumisen valtakunnallisessa kehittämisessä osallistumalla valtakunnallisiin työryhmiin sekä erillisiin selvityksiin.

Sisäministeriön nimittämät työryhmät:

- pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen päivittämishanke (SL)
- pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän valtakunnallinen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen -hanke (SL)
- pelastustoimen suunnittelu- ja ohjaustiimi (ML, SL, EN, PK)
- pelastustoimen viestintäverkosto (ML, TT)
- PRONTO-järjestelmätyöryhmä (SL)
- ympäristövahinkojen torjunnan yhteistyöryhmä (PK)
- öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan valtakunnallinen neuvottelukunta (PK)
- aluehallintovirastojen varautumisen yhteistyöryhmä (UU)
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä (ML)
- pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän valtakunnallinen yhteistyöryhmä (SL)
- pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen uudistamishanke (SL)
- pelastustoimen neuvottelukunta (TLa)
- varautumisen yhteistoimintaryhmä (UU).
- sisäministeriön ja hyvinvointialueiden välisiin neuvotteluihin osallistuminen (ML ja EN).

Käsitlemme ampumayhdistyslupahakemukset Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

Erillisenä tehtävänä osallistumme myös pelastusalan kansainvälisen kattojärjestön CTIF:n ”Women in fire and rescue” -komissiotyöhön sekä eri maiden naisverkostojen perustamisen tukemiseen.

Varautuminen

- Vakiinnutetaan Etelä-Suomen alueellisen valmiustoimikunnan sihteeristön toiminta sekä tuetaan maakunnallisten valmiustoimikuntien- ja turvallisuusfoorumien työtä. Selvitetään mahdollisuudet Uudenmaan maakunnan turvallisuus- ja valmiustoimikunnan perustamiseksi. Osallistutaan poikkihallinnollisten varautumis- ja turvallisuusverkostojen toimintaa sekä edistetään hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja.
- Osallistutaan VNTIKE-AVI-tilannekuvatyöskentelyyn sekä jatketaan alueellisen tilannekuvaprosessin kehittämistä ja jalkauttamista. Sisällytetään tilannekuvatoiminta varautumisen ydinprosesseihin (alueelliset maanpuolustuskurssit, alueelliset valmiusharjoitukset ja valmiustoimikuntatyöskentely).
- Järjestetään Kanta- ja Päijät-Hämeen maakuntien HÄME24-valmiusharjoitus sekä osallistutaan Puolustusvoimien järjestämiin paikallispuolustusharjoituksiin (PAPU) maaliskuussa ja syyskuussa.

- Käynnistetään kuntien valmiussuunnittelun tukeminen huomioiden muiden aluehallintovirastojen kanssa sovitut yhteiset periaatteet.
- Selvitetään kuntien ja alueellisen turvallisuussuunnittelun sekä sisäisen turvallisuuden tehtäväkokonaisuus ja aluehallintoviraston rooli näiden osalta.
- Järjestetään alueelliset maanpuolustuskurssit yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa kurssisuunnitelman mukaisesti (7 peruskurssia, 3 jatkokurssia ja 2 erikoiskurssia). Kehitetään kurssien ohjelmaa, luennoitsijoiden ohjeistamista ja kursseihin liittyvää viestintää sekä oppilasvalintaa yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen ja valtakunnallisten maanpuolustuskurssien kanssa.
- Laaditaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen vuosittainen alueellisen varautumisen raportti, joka yhteensovitetään huoltovarmuuteen liittyvän varautumisen tilannekatsauksen kanssa.
- Viraston varautumisen vastuunjako selvitetään. Tuetaan valmiuspäällikköä sekä viraston valmiuden ylläpitämistä ja kehittämistä.
- Muu toiminta: aluehallintovirastojen varautumisen yhteistyöryhmän toimintaan osallistuminen. Lisäksi tiedotamme Pelastusopiston järjestämästä varautumiskoulutuksesta ja koordinoimme koulutusesityksiä.

Suunnitelmat näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämiseksi

Vastuualue osallistuu viraston tavoitteiden toteutumiseen näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämisessä ja luo osaltaan toiminnallaan viraston julkikuvaa ja kehittää työnantajakuva.

Varautumistehtävissä Hämeen valmiusharjoitus ja alueelliset maanpuolustuskurssit muodostavat viestinnän ja näkyvyyden painopistealueet. Pelastustoimen tehtävissä valvonnan tehtävien tunnettuutta kehitetään ja uusia arviointitehtäviä esitellään. Lisäksi vuosittain laaditaan ratkaisulyhennelmiä pelastustoimen kantelupäätöksistä.

Vastuualueen virkamiehet ovat osaltaan vastuussa oman tehtävänsä viestinnästä sekä sidosryhmäyhteistyöstä, mutta tämän lisäksi viestinnän keinoin kerrotaan yleisesti vastuualueen tehtävistä, palveluista ja tuloksista.

Vuonna 2024 jatketaan seuraavien viraston tavoitteiden edistämistä vastuualueella:

- vaikuttavuuden parantaminen ja toiminnan tunnetuksi tekeminen
- verkkosivujen kehittäminen
- infotilaisuudet sidosryhmille ja medialle
- ohjaus ja suora viestintä valvottaville kohteille
- sosiaalisen median välineiden käyttö vastuualueen toiminnassa
- blogikirjoitukset vastuualueen toiminnasta
- Aluehallintoviraston muiden vastuualueiden toimijoiden (mm. asiakaspalvelu) perehdyttäminen PEVA-vastuualueen toimintaan.

Seuranta ja raportointi

Seuranta ja tulospäätöksiä sekä johdon raportointia varten varmistetaan, että työajanseurannan merkinnät tehdään ja seurantamittaritiedot kirjataan valtakunnallisesti sovitulla tavalla. Seurantatietoja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan toiminnan kehittämisessä ja resurssien kohdentamisessa sekä raportoinnissa ministeriöille. Vuoden 2024 aikana jatketaan vastuualueen tietojohdantamisen kehittämistä.

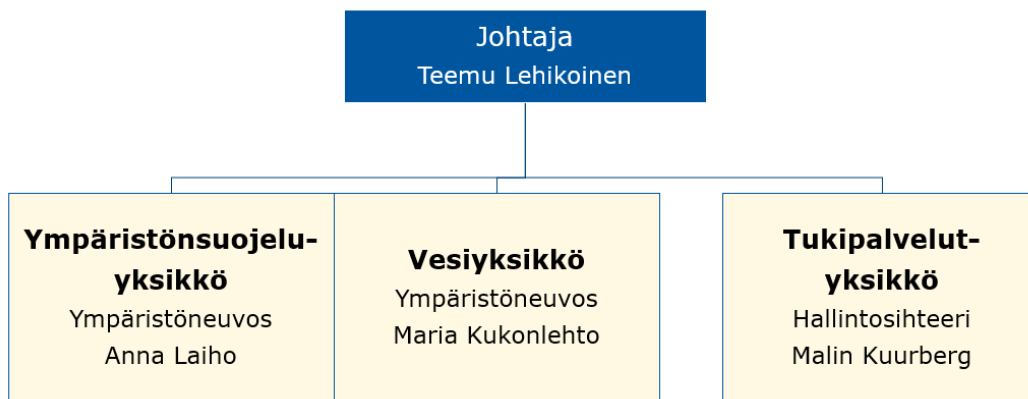
2.4 Ympäristöluvut

Olemme ympäristönsuojelua ja ympäristöön vaikuttavien toimintojen kestävää toteuttamista edistävä lupa-
viranomainen. Päämääränämme on ympäristön tilan parantaminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Toi-
mialueemme on Etelä- ja Lounais-Suomi.

Teemu Lehikoinen
Johtaja

Vastuualueemme organisaatio

Vastuualueemme tehtävät

1. Ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa-asiat ja muut hakemusasiat sekä ilmoitus- ja oikaisuvaatimusasiat.
2. Muut vastuualueen käsiteltäväksi määrätyt asiat.

Keskeiset ohjaavat tahot, yhteistyökumppanit ja asiakkaat

Ympäristölupavastuualueen toimintaa ohjaa sisällöllisesti ympäristöministeriö, jonka lisäksi keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat ELY-keskukset, SYKE, kunnat ja Tukes sekä elinkeinoelämän ja ympäristöalan järjestöt. Vastuualueen asiakkaita ovat hakijoina yritykset, kunnat, yhteisöt ja yksityiset henkilöt. Lisäksi asiakkaitamme ovat ne ihmiset ja yritykset, joiden olosuhteisiin hankkeet vaikuttavat sekä järjestöt ja muut yhteisöt, jotka toimivat ympäristöalalla. Suurta osaa ympäristönsuojelulain mukaisesta toiminnasta säätelevät EU-säädökset.

Resurssit

Vastuualueella työskentelee (1.1.2024) 55 vakinaista henkilöä, joista neljä on virkavapaalla. Määräaikaisesti vastuualueella työskentelee seitsemän, joista sijaisia on kaksi, OHKE-erillismäärärahalta yksi ja vihreän siirtymän rahalla neljä. Viisi henkilöä tekee lyhennettyä työaika. Viestintäpäällikkö työskentelee osittain (50 %) myös koko viraston viestinnässä.

Julkisen talouden neuvotteluissa hallitus päätti, että vihreän siirtymän investointeja vauhditetaan mm. lupakäsittelyssä. Tätä varten Etelä-Suomen aluehallintovirastolle voimavaroihin on osoitettu 935 000 euroa. 1.1.2024 alkaen tällä rahalla on voimavaroja lisätty kuuden htv:n verran (kaksi vakinaista ja neljä määräaikaista). Rekrytointeja tullaan jatkamaan lupamäärien ja tulojen kehitys sekä vireille tulevien vihreän siirtymän hankkeiden määrä huomioiden.

Ympäristölupavastuualue on saanut lisärahoituksen vihreän elpymisen investointihankkeiden käynnistämisen varmistamiseksi (RRF). Tällä rahoituksella on palkattu yksi määräaikainen työntekijä vuoden 2024 loppuun saakka.

Toiminnan painopisteet vuonna 2024

Vastuualueen toiminta keskittyy ympäristö- ja vesitalouslupien ja niihin liittyvien päätösten tekemiseen. Lupien käsittelyssä keskeistä on toiminnan yhtenäistäminen ja uudet toimintatavat sekä yhteistyön kehittäminen. Asioiden käsittelyssä priorisoidaan

- vihreän siirtymän etusijamenettelyyn hyväksytyt hankkeet
- uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi annetun neuvoston asetuksen mukaiset asiat (luvitusasetus)
- vihreän elpymisen investointihankkeet (RRF-rahoituksen saaneet hankkeet)
- uudet investoinnit, myös toiminnan olennaiset muutokset
- BAT-asiat
- merkittävät vesitaloushankkeet
- hallintopakkoasiat.

Vihreän siirtymän etusijamenettelyyn hyväksytyjen hankkeiden käsittelyä erittäin nopeasti on pidettävä tärkeänä Suomen mahdollisuutena vähentää riippuvuutta fossiilisesta energiasta, lisätä energiaomavaraisuutta sekä siirtyä kohti ekologisesti kestävämpää taloutta. Luvitusasetuksen tavoitteena on irtautuminen venäläisistä fossiilisista polttoaineista, uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttaminen lupamenettelyjä vauhdittamalla, energian hintojen kohtuullistaminen sekä toimitusvarmuuden parantaminen. Asetuksessa on säädetty enimmäiskäsittelyaikoja tiettyjen uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyille. Hankkeita ovat aurinkoenergialaitteet, lämpöpumput ja uusiutuvan energian voimalaitosten päivitykset.

Vihreän elpymisen investointihankkeiden (RRF) käsittely nopeasti on erittäin tärkeää, koska päätökset ovat tarpeen investointien toteuttamista varten, ja rahoitusaikataulu on tiukka. Myös muiden uusien investointihankkeiden, ml. uusiutuvan energian RED II ja RED III -direktiivien soveltamisalaan kuuluvien, lupahakemusten käsittely nopeasti on tärkeää, koska päätökset ovat tarpeen ennen investointien käyttöönottoa.

BAT-tarkistukset tulevat käsittelyyn päätelmien julkaisemisen jälkeen, ja BAT-päätelmien mukaiset toimenpiteet on saatava toteutetuksi EU-säädösten perusteella neljän vuoden määräajassa julkaisemisesta. Vesitalouslupa on tarpeen monien merkittävien uusien kaupunkialueiden sekä satamien ja muiden infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseksi. Niiden aikataulu vaatii ripeää käsittelyä.

Vastuualueella on otettu käyttöön uusi toimintamalli, jolla on korvattu aiemmat osin vanhentuneet ja puutteelliset mallit. Toimintamallin avulla yhtenäistetään ja kehitetään toimintatapoja. Toimintamallissa vastuualueen työtä hakemusten ja ilmoitusten käsittelyssä tarkastellaan kokonaisuutena, ja työhön liittyy oleellisesti kehityskohteiden tunnistaminen. Toimintamallityössä on siirrytty ylläpitovaiheeseen, jossa keskeisessä osassa on toimintatapojen kehittäminen. Tärkeät päivitykset tehdään mahdollisimman nopeasti ja muut muutokset säännöllisesti esimerkiksi kvartaaleittain. Tiedottaminen on keskeinen osa toimintamallityötä. Työssä keskeinen periaate on kolmiportainen toimintatapa: kysy, kommentoi ja kehitä.

Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa jatketaan ja kehitetään. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat muiden aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueet ja ELY-keskukset muun muassa toimialayhteistyössä lupakäsittelyssä, valvonnassa ja koulutuksessa. Jatketaan hyvien uusien toimintatapojen käyttöä AVI-ELY-yhteistyön osalta, kuten toimialakohtaisia neuvotteluita lupien ja lausuntojen laadusta. ELY-yhteistyötä tehdään asiantuntija-, esihenkilö- ja johtajatasoilla. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat myös Tukes, kunnat sekä toiminnanharjoittajat ja muut lupien hakijat. Ympäristömenettelyjen sujuvuutta parannetaan hakijoiden neuvonnalla ja ennakkotapaamisilla.

Tiedotteiden laatimista jatketaan, ja annettavien tiedotteiden määrää lisätään. Tiedotteiden laatiminen on otettu osaksi muuta hakemuksen käsittelyprosessia, ja tiedotteen laatimisen tarve arvioidaan asian tullessa vireille. Pohditaan tarkemmin myös tarve tiedottaa asioista jo hakemuksen tiedoksiannon yhteydessä.

Kriittiset menestystekijät

Vastuualueen toiminnan tärkein menestystekijä on osaava ja motivoitunut henkilöstö. Lähiajan onnistumisen kannalta on keskeistä se, miten sähköisen lupajärjestelmän kehittäminen jatkuu. Etusijamenettelyyn hyväksytyjen hankkeiden ja muiden asioiden käsitteleminen joutuisasti käsittelyaikatavoitteiden mukaisesti edellyttää erityistä prosessin hallintaa ja työnsuunnittelua.

Vastuualueemme toiminta ja tavoitteet vuonna 2024

Vastuualueen toiminnan strategiset lähtökohdat ovat ympäristön hyvän tilan edistäminen ja kasvu luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Ympäristölupavastuualueella käsitellään ympäristönsuojelulain 34 §:ssä määritellyt ympäristölupa-asiat sekä vesilain mukaiset lupa- ja hallintopakkoasiat. Lisäksi käsitellään korvausasioita, oikaisuvaatimuksia ja ilmoituksia.

- Vesiyksikössä käsitellään vesilain mukaiset asiat sekä turvetuotantoa, kalankasvatusta ja yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoja koskevat asiat, korvaukset sekä vesilain mukaiset hallintopakkoasiat.
- Ympäristönsuojeluyksikössä käsitellään muut ympäristönsuojelulain mukaiset asiat, kuten teollisuuden ja jätteenkäsittelylaitosten ympäristönsuojelulain mukaiset asiat.
- Tukipalvelut-yksikössä hoidetaan kaikki vastuualueen tukitehtävät, joista merkittävimmät ovat asiakirjojen rekisteröinti, hakemusten kuuluttaminen ja julkaiseminen, päätösten antaminen ja käsitteilymaksun laskuttaminen sekä yleinen asiakaspalvelu ja tietopyynnöt.

Asiat tulevat vireille hakemuksesta. Vuoden 2024 alussa vastuualueella oli vireillä 248 asiaa, ja vuoden 2024 aikana tehdään noin 350 päätöstä. Toimintavuonna vireille arvioidaan tulevan noin 350 asiaa. Valtiovarainministeriö on asettanut vuodelle 2024 vastuualueen tulotavoitteeksi 2 549 144 euroa.

Ympäristö- ja vesitalousluvut ovat yritys- ja rakennustoiminnan ja eri vesienkäyttömuotojen tärkeitä edellytyksiä. Menettelyissä arvioidaan lupaa tarvitsevien toimintojen sijoittumismahdollisuudet ja toimintaedellytykset ottaen huomioon luonnon ja alueella asuvien tai toimivien ihmisten tarpeet ja sovitetaan yhteen eri osapuolten intressejä. Toiminnalta edellytetään ympäristöhaittojen ehkäisyä sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamista ja parhaita käytäntöjä. Lupamenettelyssä turvataan yleinen etu, toiminnanharjoittajan toimintamahdollisuudet sekä kansalaisten vaikutusmahdollisuudet.

Vastuualueen toiminta:

- ratkaisemme kaikki ennen vuotta 2023 vireille tulleet asiat
- käytämme sähköistä lupajärjestelmää ja osallistumme ohjeistuksien ja mallien tekemiseen
- jatkamme toimintamallityötä
- osallistumme aktiivisesti valtion aluehallinnon uudistushankkeeseen ja lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston perustamiseen liittyviin työryhmiin

- jatkamme vastualueen omien sisäisten ryhmien työskentelyä; vastualueella ovat seuraavat ryhmät: jäteryhmä, teollisuusryhmä, kemikaaliryhmä, turveryhmä, jätemateriaalit vesirakentamisessa, juristiryhmä, kalankasvatusasioiden ryhmä, mallipohjatyöryhmä, vesiyksikön neuvokset, vesiyksikön esittelijät, jätehuollon esimerkkilupamääräykset, jätevedenkäsittely, pohjavesiryhmä, hule- ja jäähdytysvesien esimerkkilupamääräykset, luonnonsuojeluryhmä ja toimintamallityö
- jatkamme OHKE III -hankkeessa jalkautettujen toimintatapojen käyttöä sekä aluehallintoviraston ja ELY-keskusten välisiä toimialakohtaisia neuvotteluita lupien ja lausuntojen laadun parantamiseksi
- parannamme yhteisiä toimintatapojamme ja lisäämme ratkaisujen yhdenmukaisuutta yksiköissä ja toimialoilla sekä nostamme esiin lainsäädännön kehittämistarpeita
- osallistumme ELY-keskusten järjestämiin kuntien neuvottelupäiviin ja muihin koulutustilaisuuksiin kouluttajina
- kehitämme henkilöstön asiantuntijuutta ja osaamista järjestämällä pienimuotoisia asiantuntijataapaamia sekä koulutustilaisuuksia ajankohtaisista ja tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisista aiheista
- järjestämme vuoden 2024 ympäristö- ja vesilupapäivät.

Vastualueen henkilöstöstä osalla on mahdollisuus jäädä eläkkeelle muutaman vuoden kuluessa, minkä vuoksi tiedon siirtäminen otetaan huomioon kokoonpanojen määräämisessä sekä osaamisen kehittämässä ja rekrytoinnissa. Samaan aikaan parannetaan työssä jaksamista töiden tasaamisella ja työhyvinvointia lisäämällä. Vastualueen tapaamisia/kehittämispäiviä on tarkoitus järjestää yhden keväällä ja syksyllä.

Työtyytyväisyysbarometrin perusteella vastualueella eniten kehitettävää on johtamisen eri osa-alueissa, työyhteisön innostavuudessa, viestinnässä sekä osaamisen, oppimisen ja uudistumisen ja työ- ja toimintaympäristön osa-alueilla.

Kehittämishankkeet ja työryhmät

Vastualueen työntekijät osallistuvat seuraavien alojen BAT-päätelmiä valmistelevien ja toimeenpanevien työryhmien työhön:

- Large Volume Inorganic Chemicals (LVIC)
- Smitheries and foundries (SF)
- Ceramics manufacturing industry (CER BREF)
- metallien ja muovien pintakäsittely (STM)
- Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen BAT-työryhmä.

Vastualue osallistuu aktiivisesti sähköisen lupajärjestelmän kehittämiseen ja käyttöönottoon toteutus- ja ylläpito-hankkeissa. Lisäksi henkilöstö osallistuu toimialaryhmien työhön. Vastualueella on edustaja myös seuraavissa ryhmissä:

Impel-työ

- IED Implementation -projekti
- Industry and Air
- BAT-conclusions and permits
- Impel Network: Waste Management & Circular Economy (WMCE)
- IMPEL CC VIII: Cross Cutting Tool and Approaches Project: WG1 IMPEL IRI 2022-2024
- IMPEL I&A: WG7: Learning from the BREF cycle

Aluehallintovirastojen toimialaryhmät

- Energiantuotanto

- Turvetuotanto
- Vesilakiryhmä
- Yhdyskuntajätevedenpuhdistamot
- Eläinsuojatoimialaryhmä
- Metsäteollisuus
- Kalankasvatus

Jätteet

- POP-jätteen käsittelyopas projektin ohjausryhmä
- Eteläisen jätehuollon yhteistyöryhmä
- Jätepandora
- Valtakunnallinen jäteryhmä
- Uusiomateriaalien tuotteistaminen (UTU): riskinarviointityökalun kehittäminen

Vesiviljely

- Vesiviljelyn kehittämisryhmä (MMM)
- Vesiviljelyn yhteistyöryhmä (VARELYn OHKE-hanke)

Kemikaalit

- Kemikaaliyhteistyöryhmä KEHYS
- KemiDigi-viranomaisverkosto (Tukes)
- Tukes-yhteistyöriihi-viranomaisverkosto
- SAVU-oppaan päivitys (sammutusjätevesien hallinta pienissä kohteissa)
- KemiDigi/kemikaaliluettelo-toiminnon kehittäminen

Vesien- ja merenhoitosuunnitelmat

- Uudenmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä
- Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä
- Kanta-Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä
- Kaakkois-Suomen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä

Muu toimialatyö

- Turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelun yhteistyöryhmä (YM)
- Valtakunnallinen YVA-SOVA-verkosto

Lainsäädäntömuutokset, yhden luukun periaate ja muu lupien käsittely

- Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus/Ekologisen kompensaaation pilotointi -ohjausryhmä
- Ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisen seurantar ryhmä
- Uusiutuvan energian viranomaisyhteistyöryhmä

Sähköinen lupajärjestelmä

- LUVAKE-hankkeen ohjausryhmä
- LUVAKE-hankkeen kehittämis-/määrittelyryhmä
- eLupa-ylläpitöryhmä

Järjestelmät

- LV-hankkeen liittyneiden viranomaisten ryhmä

- Aluehallintoviraston kokonaisarkkitehtuurityöryhmä
- Vastuualueen valtakunnallinen Teams-verkosto
- PTV-yhdyshenkilö

Toimitilat ja hallinnolliset

- Pasilan toimitilojen työympäristötiimi
- Y-konserniohjauksen suunnittelutiimi

Muut

- Helsinki-Vantaan lentoaseman melunhallinnan yhteistyöryhmä
- MRL:n kokonaisuudistuksen sidosryhmäfoorumi
- Kohti hiilineutraalia maakuntaa (alueellinen ilmastotyö, Varsinais-Suomi)
- HAJUTARVE – Hajuhaittoihin liittyvien haasteiden ja kehitystarpeiden selvittäminen

Seuranta ja raportointi

Vastuualueen toiminnan tuloksia seurataan ensisijaisesti tulossopimuksen mittareilla, jotka kuvaavat vastuualueen toimintaa. Päätösten laadun seuranta pyritään kehittämään kuluvaan vuoteen aikana. Tulossopimuksen tuloksellisuusmittarit ovat seuraavat:

- Käsittelyajat
 - Kaikki YSL:n mukaiset lupa-asiat 12 kk (mediaani)
 - Vesilain mukaiset asiat 8 kk (mediaani)
 - Uusi ja muuttuva toiminta YSL 10 kk (mediaani)
 - Uusi ja muuttuva toiminta YSL, kuulutuksesta (lausuntopyynnöstä päätöksen antoon) 8 kk (mediaani)
 - BAT-tarkistukset YSL, 10 kk:ssa käsiteltyjen osuus 100 %
 - Etusijamenettelyyn otettavat lupa-asiat, enintään 12 kk käsiteltyjen osuus 100 %
- Lupien kustannusvastaavuus 60 %
- Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupapäätösten pysyvyys tuomioistuimissa, valituksen perusteella kokonaan kumotut lupapäätökset 0 kpl.

Tulossopimuksen seurantamittarit ovat seuraavat:

- YSL:n mukaiset kaikki lupa-asiat (mediaanikäsitelyaika, kk, hakemuksen kuuluttamisesta/lausuntopyynnöstä päätöksenantoon)
- Vesilain mukaiset asiat (mediaanikäsitelyaika, kk, hakemuksen kuuluttamisesta/lausuntopyynnöstä päätöksenantoon)
- Espoon sopimuksen mukaiset (kansainvälinen kuuleminen) luvitetut hankkeet, kpl
- Ympäristölupien BAT-tarkistukset, 10 kk:n käsittelyaikatavoitteen ylittäneet, kpl
- eLuvan kautta vireille tulleiden asioiden osuus kaikista vireille tulleista asioista, %
- Yli 12 kk vireillä olleiden YSL:n ja vesilain mukaisten asioiden osuus kaikista vuoden lopussa vireillä olleista (tilanne 31.12.)
- Yli 24 kk vireillä olleiden YSL:n ja vesilain mukaisten asioiden osuus kaikista vuoden lopussa vireillä olleista (tilanne 31.12.)
- Ympäristölupien yhden luukun periaatetta sovellettu vuoden aikana, kpl-määrä kuinka moneen asiaan sovellettu

- Ympäristö- ja vesiluvat: vuoden aikana ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut työmäärä/käytössä oleva henkilömäärä vuodessa (htp/htv).

Suunnitelmat näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämiseksi

Vastuualueella tehdyt päätökset, lukuun ottamatta korvaus- ja hallintopakkoapäätöksiä, ovat nähtävänä Vesi- ja ympäristölupien tietopalvelussa, jossa tiedotetaan myös hakemusten kuulemisesta. Myös hakemusasiakirjat ovat nähtävinä palvelussa. Merkittävien hankkeiden kuulemisajasta ja päätöksen antamisesta tiedotetaan lisäksi lehti-ilmoituksilla. Merkittävistä lupa-asioista ja tarpeen mukaan muista asioista laaditaan erillisiä tiedotteita.

2.5 Työsuojelu

Työsuojelun vastualueet huolehtivat siitä, että työ Suomessa on terveellistä, turvallista ja reilua. Valvomme työn tekemistä työpaikoilla ja annamme ohjausta ja neuvontaa. Teemme tiivistä yhteistyötä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen sekä viranomaisten ja vertaisorganisaatioiden kanssa.

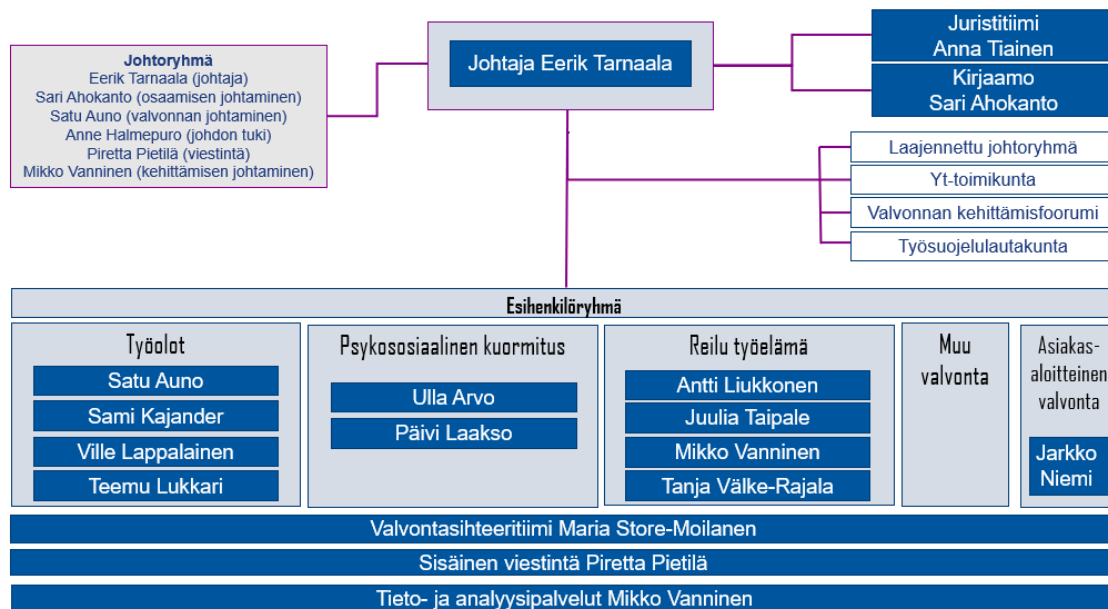
Työsuojeluvalvonnassa pureudumme erityisesti kolmeen työelämän eri ilmiöön: työoloihin, työn psykososiaaliseen kuormittavuuteen sekä työn reiluuteen. Vaikutamme tapaturmavaarojen, työn fyysisten ja psykososiaalisen kuormituksen sekä muiden haittatekijöiden torjuntaan sekä reilun työn teon ehtojen toteutumiseen kaikilla aloilla työn teon muodosta riippumatta. Kannustamme työpaikkoja omaehtoiseen ennaltaehkäisevään työsuojelutyöhön yhdessä esimerkiksi työterveyshuollon kanssa.

Työpaikkojen valvomisen lisäksi myönnämme erilaisia työntekoon liittyviä lupia, tutkimme vakavat työtapaturmat ja ammattitaudit, valvomme tilaajavastuu- ja yhdenvertaisuuslakien noudattamista, osallistumme työrikosten oikeuskäsittelyihin sekä valvomme työkäyttöön tarkoitettujen koneiden, laitteiden ja henkilön suojainten vaatimustenmukaisuutta.

Eerik Tarnaala
Johtaja

Vastuualueemme organisaatio

Strategiset tavoitteemme

Tervettä työtä

Visionamme on vahvistaa turvallista, terveellistä ja reilua työtä monipuolisilla keinoilla toimintaympäristön muutoksiin reagoiden ja toimintaa rohkeasti kehittäen.

Työolot

- Tapaturmien ja ammattitautien sekä työstä aiheutuvien terveyshaittojen vähentämiseksi toimintaa kohdennetaan eri asiakassegmentteihin ja kohdejoukkoihin riskiperusteisesti.
- Pysyvien muutosten aikaansaamiseksi edistetään työpaikoilla turvallisuuden hallintaa.

Psykososiaalinen kuormitus

- Työssä koetun psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseksi valvontaa kohdennetaan työnantajien toimenpiteisiin psykososiaalisen kuormituksen tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi.
- Työn aiheuttaman haitallisen kuormituksen tunnistamiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi edistetään työpaikkojen ja työterveyshuollon yhteistyötä.

Reilu työelämä

- Työelämän epävarmuuden vähentämiseksi ja reilun kilpailun edistämiseksi työsuojeluviranomaisen valvontaa kohdennetaan erityisesti niihin toimijoihin ja työpaikkoihin, joissa työelämän pelisääntöjä ei noudateta tai tunneta.
- Työnantajille ja työntekijöille varmistetaan mahdollisuus saada tietoa työelämän pelisääntöihin liittyvistä velvoitteista ja oikeuksista helposti ja ymmärrettävässä muodossa.

Valvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan strategiset tavoitteet

- Eri kohderyhmien ja työpaikkojen tavoittamiseksi sekä toiminnan vaikuttavuuden varmistamiseksi hyödynnämme monipuolisesti valvontaa, ohjausta ja viestintää.
- Turvallisen, terveellisen ja reilun työelämän varmistamiseksi kootaan, analysoidaan ja jaetaan tietoa työelämän muutoksista.
- Ihmisten eriarvoistumisen ehkäisemiseksi työsuojeluvalvontaa kohdennetaan erityisesti sellaisille työpaikoille, joilla oletetaan työskentelevän haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevia työntekijäryhmiä.
- Työpaikkojen turvallisen, terveellisen ja reilun työympäristön ylläpitämiseksi, varmistamme valvonnan riskien hallinnan, työterveysyhteistyön ja perehdytyksen menettelyt.
- Asiakaskysyntään vastataan täysimääräisesti toimitusaikatavoitteiden puitteissa.

Työsuojelun vastuualueet toimivat yhteiskunnan antamin valtuuksin siten, että työ on turvallista, terveellistä ja reilua. Työsuojelun vastuualueiden toiminta on riippumatonta, puolueetonta ja asiantuntevaa. Kaikilta toimialoilta ja työpaikoista tulevaan asiakaskysyntään vastataan kattavasti sovittuja toimitus- ja saattavuusaikoja noudattaen. Työsuojelun vastuualueet kehittävät toimintaansa keräämäänsä asiakaspalautetta hyödyntäen.

Vastuualueemme tehtävät

Olemme toimivaltaisia työsuojelun valvontaviranomaisia alueillamme. Meitä ohjaa sosiaali- ja terveysministeriö. Tehtävinämme ovat

- vastata asiakas- ja viranomaisaloitteisesta työsuojeluvalvonnasta
- selvittää vakavien työtapaturmien, ammattitautien ja työperäisten sairauksien syitä sekä toimia niiden ehkäisemiseksi
- valvoa koneiden ja henkilönsuojainten vaatimustenmukaisuutta
- valvoa tilaajavastuuta
- osallistua työrikosten käsittelyyn

- myöntää joitakin työntekoon liittyviä lupia.

Toimintaympäristömme

Työsuojelun vastuualueiden toimivalta kohdistuu pääasiassa työnantajiin näiden lakisääteisten työnantaja-velvoitteiden hoitamiseen liittyvissä asioissa. Työolosuhteita valvomme kaikilla työntekopaikoilla. Työllisten ja työntekopaikkojen lukumäärällä mitattuna työsuojeluviranomaisten koko Suomen valvontakentästä noin 45 % sijaitsee Etelä-Suomen aluehallintoviraston maantieteellisellä toiminta-alueella. Tilaajavastuuvalvontaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue tekee koko maassa.

Ilmiöpohjaisuudella vaikuttavuutta valvontaan

- Muuttuva työelämä ja työelämän haasteet edellyttävät jatkuvaa uudistumista ja monipuolisia toimintatapoja.
- Valvonnan painopisteet perustuvat havaintoihimme suomalaisesta työelämästä.
- Keskittymällä laajempiin ilmiöihin pystymme ketterästi suuntaamaan valvontaa kunkin ilmiön ajankohtaisiin haasteisiin.
- Valvonnalla pyrimme vaikuttamaan työelämän eri ilmiöihin siten, että työ Suomessa olisi terveellistä, turvallista ja reilua.

Toiminnan kehittäminen

Suunnittelemme valvonnan pääasiassa valtakunnallisesti yhdessä muiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden kanssa, ja osallistumme valvonta- ja muun toiminnan kehittämiseen valtakunnallisissa ilmiö- ja muissa ryhmissä. Vastuualueemme sisäinen valvonnan kehittämisfoorumi vastaa valvonnan ja muun toiminnan kehittämisestä alueellisesti valvontatarpeita palvelleen. Panostamme tiedolla johtamiseen ja olemme resursoineet ilmiöiden analyysitoimintoihin. Pyrimme huomioimaan asiakasäänen toiminnan kehittämisessä entistä paremmin.

Toiminnan ja valvonnan kehittämisen painopisteet:

- Toiminnan yhtenäisyyden kehittäminen
 - Valtakunnallinen johtamisjärjestelmä tukee yhtenäistä ja vaikuttavaa valvontaa sekä muuta vaikuttamistoimintaa.
- Toimintaa tukevien prosessien kehittäminen
 - Valvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan suunnittelussa sekä kohdentamisessa hyödynnetään ajantasaista valtakunnallisella tasolla analysoitua tietoa ja digitalisaatiota.
- Henkilöstövoimavarat
 - Työsuojelun vastuualueilla on palveluksessaan riittävä määrä osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta henkilöstöä.

Suunnittelemme kehittämistoimet siten, että ne edesauttavat henkilöstön työhyvinvointia. Henkilöstön työssä viihtymisen ja työhyvinvoinnin kehittämiseen tähtäävät toimet täsmentyvät aina edellisen syksyn VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn osallistavan analysoinnin myötä kunkin toimintavuoden kevään aikana.

Vuonna 2023 tärkeimmät sisäiset henkilöstötavoitteemme keskittyivät valmentavan johtamisen ja työotteen juurruttamiseen sekä tiedolla johtamisen kulttuurin vahvistamiseen. Jatkotoimenpiteet ja mahdolliset uudet kehittämisen kohteet määrittyvät kevään 2024 aikana.

Vastuualueemme merkittävimmät tavoitteet

Vastuualueen tulostavoitteista ja resursseista sovitaan vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja työsuojeluvastuualueiden yhteisessä tulossopimuksessa. Tulossopimus 2024 perustuu vuosille 2024–2027

tehtyyn runkosuunnitelmaan, joka puolestaan on työsuojelun vastuualueiden strategia. Liitteissä kerrotaan suunnitelmista ja niiden sisällöstä tarkemmin.

Työsuojelun vastuualueen runkosuunnitelma ja tulostavoitteet 2024: <https://tyosuojelu.fi/tietoa-meista/toiminta>.

Vuonna 2024 valvomme mm. seuraavia aihepiirejä:

Työolot:

- Fyysinen kuormitus
- Kemialliset ja biologiset tekijät
- Pienet ja uudet työpaikat
- Rakentaminen
- Sisäilmasto
- Työtapaturmien torjunta.

Psykososiaalinen kuormitus:

- Psykososiaalinen kuormitus
- Pienet ja uudet työpaikat
- Väkivalta työssä
- Yhdenvertaisuuslaki.

Reilu työelämä:

- Henkilötunnisteet ja -luettelot
- Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö
- Tilaajavastuulaki
- Työsuhde ja työaika
- Ulkomaalaisen työvoiman käyttö
- Vuokratyön käyttö.

Muu valvonta:

- Ammattitaudit
- Markkinavalvonta
- Merenkulku ja ahtaus.

Toiminnan seuranta

Tulossopimuksen ja valvontasuunnitelmien toteutumista seurataan vastuualueella kahdesti vuodessa valtakunnallisen ja alueellisen vuosikellon mukaisesti. Lisäksi vastuualueella arvioidaan oman toiminnan ns. kyvykkyyttä säännöllisesti henkilöstöä osallistaen mm. puhelinneuvonnan (AAV) arvioinnilla, valvonnan kehittämisfoorumilla ja vuotuisilla henkilöstöpäivillä.

Ilmiöt seuraavat tämän lisäksi omien valvontasuunnitelmien ja hankkeiden etenemistä tarvelähtöisesti sopivaksi katsomallaan tavalla.

Suunnitelmat näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittämiseksi

Vastuualueella toteutetaan työsuojeluhallinnon viestintästrategiaa ja ollaan osana Pohjois-Suomen aluehallintoviraston koordinoimaa työsuojeluvastuualueiden valtakunnallista viestintäsuunnitelmaa. Sidosryhmäyhteistyön toteuttamiseksi vastuualueella toimitaan suunnitelmallisesti.